

KURJER POZNAŃSKI

wychodzi dwa razy dziennie

A B C

Odpowiedzialni kierownicy działów: kultury i sztuki Witold Noskowski, gospodarczego i giełdowego dr Marjan Chelmiński, wiadomości potocznych Bogdan Piotrowski, za inne działy odpowiada Antoni Konieczny, wszyscy w Poznaniu

Dyrektor wydawnictwa: Roman Leitgeber

Wydawnictwo Sp. Akc. Drukarnia Polska
w Poznaniu św. Marcina 70

Redaktor naczelny: Dr Marjan Seyda

Nr. 573 P

Poznań, czwartek dnia 14 grudnia 1933

Rok XXVIII

Poznań, 13 grudnia.

Nowe gimnazjum

W wykonywaniu ustawy o ustroju szkolnictwa, pojawiać się poczynają kolejno statuty rozmaitych szkół. — Pierwszym z wielu jest statut cztero-letniego gimnazjum ogólnie - kształcącego, jako niższego stopnia szkoły średniej, stanowiącego jednak zamkniętą w sobie całość. Jakkolwiek pojawiły się już notatki o wydanym statucie, musiały one, przedstawiając całość w krótkim stosunkowo streszczeniu, pominać niektóre szczegóły, węższe — jednak dla rodziców, którzy w przyszłym roku szkolnym dzieci do tego gimnazjum posyłać będą, ważne również dla całego społeczeństwa ze względu na pewne ogólne założenia i cele, jakie się temu gimnazjum zakresła.

Tak np. do zadań tego gimnazjum, t. j. wychowania i nauczania, dodaje się jeszcze jako obowiązek „współdziałanie z innymi czynnikami społecznymi nad podnoszeniem poziomu życia kulturalnego, nad utrzymaniem i pomnażaniem kulturalnego dorobku regionu, w którym gimnazjum się znajduje”. Tak się najczęściej dzieje i dzisiaj, że dyrektor i grono nauczycielskie w poczynaniach kulturalnych społeczeństwa, zwłaszcza na prowincji, biorą zgóry udział, ale dotychczas dobrowolna ta praca zależna była od zamiłowań, temperamentu i zdolności poszczególnych profesorów; od dziś staje się ona obowiązkiem ustawowym. — Rzecz to nowa zupełnie, różne w niej są możliwości.

Jednym z argumentów, który wysuwano za reformą, była sprawa częstego stosunkowo zamykania się uczniów w dawniejszej klasie szóstej. (IV obecnego gimnazjum). Decydowały tu albo warunki finansowe rodziców, którzy dłuższą syna czy córki utrzymać nie mogli, albo wykazujący się właśnie w tej klasie dopiero brak zdolności do teoretycznej nauki, brak zamiłowań w tym kierunku itd. Uczniowie ci odchodzili po szóstej klasie i szukali zajęć praktycznych. Ale ta szósta klasa nie dawała im żadnego zaokrąglonego kształtu jakiejś wiedzy, niewiadomo było, co z nimi robić. W tym samym wieku uczniowie, kończący np. szkoły wydziałowe, zajęcie takie znajdowali, bo wynosili z tych szkół pewien zaokrąglony zakres wiadomości z odpowiednio ułożonych programów.

Mówiono więc, że właśnie to nowe gimnazjum zapobiegnie wykołajeniom, da niezdolnym, lub zmuszonym do przerwania w tym właśnie wieku dalszej nauki — możliwość znalezienia zajęcia, które nie będzie wymagało dalszych studiów szkolnych. Tymczasem w rozdziale VIII statutu o uprawnieniach absolwentów powiedziano, że „ukończenie gimnazjum uprawnia absolwentów do ubiegania się o przyjęcie do liceów oraz szkół zawodowych stopnia licealnego”, czyli dalsze, co najmniej dwa lata nauki. A przecież w ogromnej ilości zajęć życia dzisiejszego (poczta, kolej, wojsko, samorządy itd.) na cały szereg stanowisk wystarczyłoby to przygotowanie gimnazjalne i ewentualnie jakiś krótki, kilkumiesięczny kurs ściśle zawodowy. Jest więc widoczna sprzeczność między zamiarami a wykonaniem, którą życie poprawić będzie musiało.

Rozmowy francusko-niemieckie

Co ambasador Francois Poncet powiedział Hitlerowi — Wyraźnie negatywne stanowisko rządu francuskiego — Rola angielskiej dyplomacji — Zastrzeżenia Francji

Paryż. (PAT.) Cała prasa obszernie omawia wczorajsze spotkanie kanclerza Hitlera z ambasadorem francuskim Francois Poncetem i ministra spraw zagranicznych Paul-Boncourem z ambasadorem niemieckim Koesterem. Dwa te spotkania, jak zapewniają w kołach prasowych, wzajemnie się uzupełniały. Główna wymiana zdań odbyła się jednak w Berlinie.

Francuski minister spraw zagranicznych w ciągu ostatnich dni dostatecznie wyjaśnił zasadnicze punkty polityki francuskiej. Punkt widzenia rządu francuskiego na sprawy rozbrojenia nie jest więc żadną tajemnicą. Hitler zażądał, aby armia niemiecka była podniesiona do stanu 300 tysięcy, przy jednoczesnym jej uzbrojeniu w lotnicze aparaty myśliwskie, działa 150 milimetrów i t. zw. lekkie czołgi. Na te życzenia rząd francuski mógł odpowiedzieć tylko negatywnie. Najwięcej domysłów snuje prasa na temat, czy Hitler dał wyjaśnienia, co rozumie pod 300 tysięczną armią. Czy do armii tej będą wcielone formacje szturmowe, czy też chodzi tylko o potrójenie stanu Reichswehry.

Przechodząc do sprawy Saary stanowisko Francji jest również znane. Kraj ten podlega obecnie rządowi komisji Ligi Narodów, której zadaniem jest przygotowanie plebiscytu w roku 1935. Jedynie więc sprawa przyszłych stosunków ekonomicznych w zagłębiu Saary może być przedmiotem celowej i pożytecznej wymiany zdań między Berlinem a Paryżem.

Przypuszczając, że ambasador Poncet w ten sposób sprzecyzował w ostatniej rozmowie stanowisko Francji, „Petit Parisien” podkreśla, że różnów tych nie należy uważać za pertraktacje. O rokowaniach narazie jeszcze niema mowy. Wymiana zdań ma właśnie na celu wyjaśnienie, czy możliwe będą, czy też nie, konkretne pertraktacje bezpośrednie między Berlinem a Paryżem.

„Le Journal”, nawiązując do spotkania ambasadora Ponceta z kanclerzem Hitlerem i niemieckiego ambasadora Koestera z ministrem spraw

zagranicznych Paul-Boncourem, pisze: „Sytuacja jest jasna. Hitler na żądanie Angli zaproponował Francji rozpoczęcie rokowań. Paryż nie omieszkiał powiadomić Londynu, że sugestje niemieckie mogą spowodować rozpoczęcie tych rokowań. Anglicy uważali więc, że sprawy przybrały wyraźny obrót i działali w Berlinie w tym kierunku, aby kanclerz Hitler wykonał nowy akt jeszcze zanim otrzyma odpowiedź francuską.”

Kanclerz Rzeszy istotnie pospieszył zadość uczynić temu życzeniu jeszcze przed przyjęciem włoskiego podsekretarza stanu Suvicha. Zdaniem dziennika byłoby ciekawe, czy podczas ostatniej rozmowy kanclerz Hitler zrobił jaką aluzję do projektu paktu o nieagresji i wzajemnej pomocy, projektowanego przez MacDonalda.

Paryż. (PAT.) Ag. Havasa podaje według kół dobrze poinformowanych, że nieprzychylnie zastrzeżenia w

stosunku do rokowań wczorajszych między Hitlerem a Francois Poncetem mogły być w przybliżeniu streszczone w następujący sposób:

Francja i Niemcy nie mogą same rozwiązać ani zagadnienia Zagi. Saary której statut został ustalony przez traktat wersalski, ani zagadnienia rozbrojenia, dla której to kwestii zwołana została międzynarodowa konferencja zgodnie z postanowieniem traktatu wersalskiego.

Polityka Francji opiera się na poszanowaniu traktatów i zarówno stanowisko Paul Boncoura wobec Ligi Narodów, jak i wczorajsza misja Francois Ponceta zamykały się w granicach tej polityki. Mimo, że Poncet był zmuszony zapytać o wyjaśnienia w sprawie żądań niemieckich, nie wydaje się jednak, by Hitler ustalił swoje niezmiennie stanowisko zarówno co do kwestii efektywów, jak i materiałów.

Zima sroży się wszędzie

ŚNIEG I MROZY WE WŁOSZECH

Rzym. (Tel. wł.) Po długotrwałej niepogodzie, jaka nawiedziła południową oraz środkową część kraju, obecnie zaznaczyła się nagła zmiana.

Ostra fala zimna i mrozu nawiedziła środkową i północną część Włoch, przyczem zwłaszcza na północy spadek temperatury był gwałtowny i mroz daje się ludności bardzo we znaki. Przytem w ostatnich dwu dniach spadły również obfite śniegi.

W Bozen (włoskie Bolzano w płn. Italii nad rzeką Eisach — red.) temperatura spadła do 8 stopni poniżej zera, w innych miastach przeciętnie

do 6 stopni. W Medjolanie było 4 stopnie mrozu.

W całych górnych Włoszech aż pod Genuę pada obfity śnieg w Medjolanie śnieży bez przerwy od kilkunastu godzin, co w porównaniu do ostatnich kilku lat stwarza osobliwy obraz miasta.

52 OFIARY ZIMNA W AMERYCE

Nowy Jork. (Tel. wł.) Ostra fala mrozów, jaka nawiedziła Stany Zjednoczone, a zwłaszcza środkowe, wschodnie oraz północne spowodowała już kilkadziesiąt wypadków śmierci. Dotąd zginęły wskutek mrozu 52 osoby.

Zmiana polityki religijnej w Rosji?

Londyn (KAP) Korespondent rzymski londyńskiego „Daily Telegraphu” podał ostatnio wiadomość, że w czasie rozmowy Mussoliniego z Lit-

kandydata z historii, przy geografii z przyrody. Kandydaci, którzy nie przechodzą ze szkół powszechnych, zdają pełny egzamin ze wszystkich przedmiotów, udzielanych w klasie 5 i 6 szkoły powszechnej, z wyjątkiem rysunków, zajęć praktycznych, śpiewu i ćwiczeń cielesnych. Rozszerza się więc właściwie ich egzamin tylko o zdawanie z religii.

Tak wyglądają ważniejsze zagadnienia nowego gimnazjum. Pełniejsze jego oblicze wystąpi dopiero na tle statutów innych szkół, które pojawić się mają w najbliższych już dniach.

Oczywiście najlepsze statuty, doskonałe programy zawiodą, gdy nie będzie ludzi odpowiednich do ich wykonania. Ludzie ci są, ale gonią już nieraz ostatkiem sił. A czeka ich, zdaje się, nowy cios w postaci zaszeregowania do nowych stopni plac. Jeśli sprawdzą się pogłoski, że zaszeregowanie to zepchną ma ich jeszcze niżej, niż dotychczas, to znaczy już poniżej minimum egzystencji, to niepokój musi ogarnąć społeczeństwo o przyszłość szkoły. Nie dlatego, żeby nauczyciel nie chciał pracować, ale dlatego, że braknie mu do pracy sił.

winowem w Rzymie wódz faszyzmu poruszył w dyskretnej formie zagadnienie polityki kulturalnej bolszewików, wychodząc z założenia, że prezydent Roosevelt uzyskał od sowieckiego ministra spraw zagranicznych gwarancję swobody religijnej dla obywateli amerykańskich. „Il Duce” zażądał tego samego i dla pogłębienia włosko-rosyjskich stosunków przyjaźni zaproponował w formie przyjaznej zachęty odstąpienie od polityki prześladowania ideologii religijnej.

Obecnie po wyjeździe Litwinowa z Rzymu ten sam korespondent „Daily Telegraphu”, powołując się z naciśnięciem na informacje z kół miarodajnych, omawia ponownie problem mającego jakoby ulec zmianie kursu polityki w Moskwie, przyczem wypowiedział taki pogląd:

„W najbliższym czasie należy oczekiwać ważnych przeobrażeń w stosunkach między Stolicą Apostolską a Rosją. Minister poczty i telegrafu Stanów Zjednoczonych Farlay, który, jak wiadomo, jest praktykującym katolikiem, ma odegrać rolę pośrednika między Watykanem a rządem rosyjskim w tym sensie, by skłonić rząd sowiecki do rozciągnięcia na wszystkich bez wyjątku katolików gwarancji bezpieczeństwa przed prześladowaniem, jaka przyznana została obywatelom amerykańskim, zamieszkującym Rosję lub podróżującym po tym kraju.”

Ofensywa rzymska przeciw Genewie

(Od własnego korespondenta „Kurjera Poznańskiego“).

Paryż, 11 grudnia.

Do całego kompleksu corażo bardziej zawilich intryg, manewrów, dwuznacznych projektów, pochodzących najczęściej z Berlina lub Rzymu, a wymierzonych przeciwko powojennemu statutowi europejskiemu, należy obecnie doliczyć ofensywę włoską przeciw Lidze Narodów. Siuszniej może należałoby powiedzieć: przeciw traktatom. Do niczego bowiem innego nie zmierza postanowienie Wielkiej Rady Faszystowskiej.

Dlatego ten nowy manewr rzymski, pragnący podporządkować właściwie Ligę Narodów dyrektorjatowi wielkich potęg, spotkał się w Paryżu z surową krytyką. Wywoła on może zresztą reakcję, planom włoskim wprost przeciwną. A byłby już czas po temu. Opinia francuska zdaje sobie dobrze sprawę, iż polityka włoska nie zadawała się popieraniem tylko projektów rewizjonistycznych, ale że Rzym staje coraz wyraźniej na czele bloku malkontentów.

W świetle dzisiejszych wypadków wydaje się bardziej prawdopodobnym twierdzenie tych, którzy utrzymywali, iż Mussolini był poinformowany o zamiarze Niemiec wystąpienia z areopagu genewskiego. To wystąpienie ułatwiło mu tylko obecny manewr, usunięcie się bowiem delegacji Rzeszy z Ligi Narodów zadało nowy cios tej instytucji, a wysunęło na plan pierwszy pakt czterech, to jest instytucję, do której Niemcy należą. Za jej pomocą tak Rzym, jak Berlin zmierzają do hegemonii w Europie.

Wobec tych niepokojących posunięć rząd francuski przez usta p. Pawła Boncoura zajął bezzwłocznie stanowisko opozycyjne, opowiadając się przeciwko stworzeniu dyrektorjatu wielkich potęg w łonie organizmu genewskiego, jak tego pragnie Wielka Rada Faszystowska. „Będę zwalczał wszelkie tego rodzaju usiłowania” — oświadczył francuski minister spraw zagranicznych, podkreślając specjalnie potrzebę utrzymania równości pomiędzy narodami. Jeżeli zaś ewentualnie zgodziłby się na pewną reformę Ligi, to jedynie w odniesieniu do procedury, ale nie w zakresie zasad, o co chodzi dyktatorom włoskiemu i niemieckiemu.

Oświadczenie p. Boncoura, mające na celu sparaliżowanie manewrów rzymskich, zostało naturalnie dobrze przyjęte przez tutejszą opinię. Niemniej jednak uważa ona, iż głoszenie „urbi et orbi” swej wierności względem instytucji z nad jeziora Lemńskiego nie ocali jej prestige'u i nie stłumi niebezpiecznej inicjatywy jej przeciwników. Od słów należy przejść do czynów; na ofensywę odpowiedzieć kontr-ofensywą. Czy jednak rząd francuski jest do niej przygotowany? That's the question.

We wszystkich niemal środowiskach tutejszych, i po prawicy i po lewicy, dają się słyszeć nawoływania do energicznej akcji. Niema czasu do stracenia, by wyjść z chaosu intryg i przeciwstawić im jasną i zdecydowaną politykę.

Dlatego też wiadomość o projektowanej podróży p. Boncoura do Warszawy, Pragi i prawdopodobnie innych stolic Europy środkowej wywołała tutaj naogół zadowolenie. Uważa się ją za najlepszą odpowiedź na knowania bloku rewizjonistycznego. Zachodzi tylko pytanie, czy wizyta ta będzie jedynie wymianą kurtuazyjnych słówek, czy też da jakieś konkretne rezultaty.

Mówiło się o nich n. p. po ostatnim pobycie ministra Becka w Paryżu. Ale zdaje się, że skończyły się tylko na mówieniu i pobożnych życzeniach. Prawda, że pod tym względem w pewnych kołach francuskich wyrażane są obawy, iż niektóre sfery polskie dają się wciągnąć w niebezpieczną grę niemiecką, podsudającą im zakazane owoce ukraińskie. W każdym razie faktem jest, że rewizyta ministra Boncoura w Warszawie mogłaby wiele chmur rozprószyć, gdyby, jak słusznie mówi znany publicysta francuski Bernus, była należycie przygotowana; w przeciwnym bowiem razie stanie się zupełnie bezużyteczną.

„Jeżeli rząd francuski — oświadcza p. Bernus — jest zdecydowany zgromadzić wszystkie siły, odporne pangermanizmowi, to p. Boncour nie powróci z próżnymi rękami. Ale, żeby sprawa przybrała taki obrót, należy przede wszystkim zmienić bieg obecnej polityki. Niestety, ostatnie oświadczenia ministra spraw zagranicznych nie zda-

ją się być tego zwiastunem. Podróże nie posłużą do niczego, o ile się nie rozpocznie od początku: działać bowiem należy przede wszystkim w Paryżu“.

Można być pewnym, że projekty rzymskie, jeżeli nawet nie zostaną odrzucone, to będą znów, prędzej czy później podjęte w tej czy innej formie. Tak przecież się miało i z paktem czterech; tak prawdopodobnie stanie się i z ofensywą przeciwko Genewie. Czyż zresztą nie przebąkują już dobrze poinformowani, iż Rzym pragnie, żeby nawet siedziba Ligi została zmieniona i że w każdym razie nie zgodzi się, by jego propozycja reformy została odrzucona? W przeciwnym bowiem razie mógłby pójść w ślady Berlina, t. j. opuścić Genewę.

Stoimy więc znowu wobec uzgodnionej akcji włosko-niemieckiej. Jakież stanowisko wobec niej zajmuje Londyn? Propozycja Wielkiej Rady Faszystowskiej nie przeszła podobno bez wrażeń nad brzegami Tamizy. Do Londynu udał się pośpiesznie samolotem lord Tyrrell, ambasador Wielkiej Brytanji w Paryżu, by poin-

formować swój rząd zarówno o ewolucji projektowanych rozmów francusko-niemieckich, jak i o inicjatywie włoskiej.

Anglja, której wpływ w Lidze Narodów jest tak przemożny, waha się. Niektórzy jednak przypuszczają, że nie odepchnie wręcz tego projektu, mając nadzieję, iż może dzięki zamierzonej reformie instytucja genewska tylko się wzmocni. Jeżeli wszyscy współpracownicy angielskiego premiera podzielają to zdanie, to najmniej p. Ramsay MacDonald pisze się na rewizjonistyczny punkt widzenia Mussoliniego. Pod tym względem znajdujemy nadzwyczaj ciekawą wzmiankę w wielkim organie angielskim „Timesie“: „Wszyscy naogół są zdania — stwierdza to pismo — że nominalna równość wszystkich narodów w łonie Ligi nie odpowiada obecnie rzeczywistości“.

Jest to zatem, jak widzimy, jeden więcej argument na rzecz Berlina. Dobrze też charakteryzuje sytuację lewicowy „Paris-Soir“, pisząc: „Dwie polityki robią sobie w obecnej chwili konkurencję: polityka siły włosko-niemieckiej, oraz polityka francuska, mająca na względzie poszanowanie traktatów. Czas byłoby wiedzieć, do której z nich przyłączy się Anglja“.

I. BRIARES.

Próby pocieszania się

Imponujące zwycięstwo, jakie odniósł Obóz Narodowy w wyborach do rad miejskich na ziemiach zachodnich, wywołało w sferach „sanacyjnych“ zrozumięła konsternację. Chcąc „pocieszyć“ swych czytelników, prasa „sanacyjna“ przynosi obecnie sążniste „zestawienia“ statystyczne, mające zilustrować sukcesy „jedynek“ w miastach Małopolski.

Dla oceny, jaką te „zestawienia“ posiadają wartość, wystarczy wziąć pod uwagę następujące momenty:

1. We wszystkich niemal ważniejszych miastach Małopolski zachodniej i środkowej listy Obozu Narodowego zostały unieważnione bądź częściowo, bądź też w całości. W bardzo wielu miastach unieważniono również inne listy opozycyjne, wskutek czego B. B. uzyskał bez głosowania wszystkie mandaty. Ilość tych mandatów trudne jednak w tej sytuacji uważać za wyraz istotnych nastrojów ludności; gdyby listy opozycyjne nie unieważniono, wyniki cyfrowe byłyby całkiem inne.

Przeciw unieważnieniu list wniesione będą zresztą skargi do Najwyższego Trybunału Administracyjnego.

2. Ale i w tych miastach, gdzie list Obozu Narod. oraz innych grupowań opozycyjnych nie unieważniono, liczba mandatów B. B. nie daje wcale pojęcia o tem, jakie są istotne nastroje ludności polskiej, gdyż niemal wszędzie „jedynek“ poparli Żydzi.

W Krakowie, jak wiadomo, Żydzi wystawili swe własne listy tylko w 3 okręgach, a w pozostałych 8 okręgach ludność żydowska, w myśl oficjalnego wezwania Egzekutywy Sjonistycznej, głosowała na listę nr. 1. To też nawet według obliczeń czynników „sanacyjnych“ prawie połowa głosów, które padły na „jedynek“ w całym mieście — to głosy żydowskie.

W szeregu innych miast Żydzi wogóle zrezygnowali z wysunięcia własnych list, natomiast utworzyli wspólne listy z B. B. Stało się tak m. i. w Białej, Tarnowie, Nowym Sączu, Starym Sączu, Nowym Targu, Chrzanowie, Wieliczce i t. d. — a więc we wszystkich większych ośrodkach.

3. W czasie wyborów zaszedł szereg tak „niezwykłych“ okoliczności, że będą one przedmiotem specjalnych protentów i interpelacji.

4. Zestawienia cyfrowe, podawane przez prasę „sanacyjną“, są pełne „nieścisłości“ na niekorzyść Obozu Narodowego, a na korzyść B. B. Jak grubymi nićmi szyte są przytem te kłam-

stwa, świadczy fakt, że doniesienia poszczególnych czynników „sanacyjnych“ na temat ilości mandatów Obozu Narodowego różnią się między sobą bardzo poważnie. Tak np. agencja „Iskra“ podała, jakoby Stron. Narodowe uzyskało w całym województwie tarnopolskim tylko 9 mandatów radzieckich — natomiast „Ilustr. Kurjer Codzienny“ cyfrę tę podwyższa do 22 mandatów. W rzeczywistości Stron. Narodowe uzyskało w wojew. tarnopolskim ogółem 75 mandatów.

Ale na tem nie koniec. Najkapitałniejsze jest, że „I. K. C.“ podaje znacznie niższą, od „Iskry“ liczbę mandatów B. B. w tem województwie. Różnica między donieseniami obu „sanacyjnych“ źródeł „informacji“ wynosi tu ni mniej ni więcej tylko — 134 (słowami: sto trzydzieści cztery) mandaty. Bagatela!

Mandaty z tych miast, gdzie wystawiono listy kompromisowe, prasa „sanacyjna“ hurtem zaliczyła do B. B. Tak np. na konto „jedynek“ zapisano wszystkie mandaty ze wspólnej listy polskiej w Stanisławowie, choć przeszło z niej 5 narodowców — przytem, co specjalnie trzeba podkreślić, użyskali oni największą ilość głosów ze wszystkich kandydatów listy.

Podobnie „dokładne“ są też relacje prasy „sanacyjnej“ z wojew. krakowskiego. Tak np. podaje ona, jakoby w Pilźnie na ogólną liczbę 12 mandatów B. B. uzyskał 9, a „bezpartyjni“ 3. W rzeczywistości Stronictwo Narodowe otrzymało tam 4 mandaty, ludowcy 1, „sanacja“ 5, Żydzi 2.

Widzimy z tych przykładów, jak można polegać na obsłudze informacyjnej organów „jedynek“.

Obóz Narodowy szedł do wyborów w miastach Małopolski z pełną świadomością, że w obecnych warunkach nie może tam liczyć na zwycięstwa. Wpływy jego rozrosły się ostatnio bardzo poważnie na wsi małopolskiej, (świadczy o tem choćby gęstniejąca wciąż sieć kół Stron. Narodowego i Sekcji Młodych), natomiast na terenie zażydżonych potwornie miast i miasteczek działalność Obozu Narodowego zaczęła się rozwijać dopiero od niedawna. Tam, gdzie list naszych nie unieważniono, wyniki wyborów są pocieszające i napawające otuchą na przyszłość.

Miasta małopolskie prędzej czy później muszą się wyzwolić z podsupremacji Żydów i ich sojuszników politycznych.

Jak młodzież „sanacyjna“ skazała Sienkiewicza

(Od własnego korespondenta „Kurjera Poznańskiego“)

Wilno, 12 grudnia.

Tego jeszcze nie było w Polsce. Mamy na myśli plebiscyt, który zorganizowało Koło Polonistów na uniwersytecie wileńskim w sprawie twórczości Henryka Sienkiewicza.

Koło Polonistów jest obecnie oprowadzone przez młodzież „sanacyjną“ i

to typu t. zw. „państwowych komunistów“. To też rodzą się tam chwilami pomysły wprost nadzwyczajne. Zorganizowali zatem „poloniści“ wileńscy zebranie dyskusyjne, poświęcone twórczości wielkiego powieściopisarza polskiego, poczem poddano pod głosowanie dwa pytania: pierwsze o

Naturalny środek przeciw obstrukcji
Zioła przeczyszczające KARPINSKIEGO.

Tr 631

„wieczności i artyzmu“ twórczości Sienkiewicza i drugie o „aktualności i znaczeniu wychowawczym“ jego dzieł.

Przebieg zebrania miał charakter procesu sądowego nad Sienkiewiczem. Byli bowiem na nim oskarżyciele i obrońcy, a pozostali zgromadzeni stanowili coś w rodzaju ławy przysięgłych, która przez głosowanie miała potępić lub uniewinnić zmarłego pisarza. Akt oskarżenia zredagowała i odczytała p. Rzeuska.

Dowiedzieliśmy się z tego elaboratu, odczytanego piskliwym głosem, że „jednostajna akcja powieści Sienkiewicza dyskwalifikuje go jako artystę“, że „nadużywa on obrazowania, pokrywając w ten sposób wrodzone braki“, przytem, jeśli chodzi o formę, zdaniem p. Rzeuskiej, „Sienkiewicz, jako artysta, bynajmniej nie jest potentatem“. Nadomiar złego „cierpi on na niedowład myśli filozoficznej“ i wogóle nie dorósł do swego zadania.

Mogliśmy zacytować jeszcze więcej podobnych perełek z referatu p. Rzeuskiej ale chyba i te wystarczą dla zorientowania się w nastawieniu referentki. Zresztą znalazła ona wnet kolegów, gotowych nietylko ją podtrzymać, ale bodaj prześcignąć.

Oto w roli drugiego „oskarżyciela“ wystąpił p. Rabbe, który potraktował Sienkiewicza z punktu widzenia doktryny Karola Marxa. Zdaniem tego młodocianego marxysty Sienkiewicz był zwykłym „mieszczuchem“, a nawet wprost „burżuazyjnym pacholkiem“, wysługującym się kapitalizmowi, obszarńnikom i za to winien być potępiony.

„Oskarżycieli“ było więcej, ale przytaczamy tylko najbardziej charakterystyczne wystąpienia.

Na szczęście znaleźli się także i obrońcy. Dłuższy, naprawdę przytem piękny w treści i formie, referat wygłosiła p. Cywińska, wykazując wieczną wartość artystyczną i wychowawczą dzieł Sienkiewicza. Szczególny nacisk położyła p. Cywińska na rolę utworów wielkiego pisarza w kształtowaniu się naszego charakteru narodowego.

Wrażenie podmuchu świeżego powietrza w dusznej atmosferze zebrania wywołało wystąpienie p. Wardejny, który w sposób zdecydowany i ostry potępił styl i treść referatu, nazwijając go krecią robotą, zmierzającą do wyrugowania dzieł Sienkiewicza ze szkół polskich, by zastąpić go jakim „nadwornym pisarzem“ w stylu Kadena-Bandrowskiego i jemu podobnych. „Ale młodzież narodowa wie i czuje głęboko, że Sienkiewicz uczy nas, jak mamy kochać Ojczyznę, że bohaterowie „Trylogii“ i „Krzyżaków“ są i będą wzorem dla tych, którzy chcą budować Wielką Polskę“.

Przemówienie to spotkało się z hucznymi oklaskami części zebranych, natomiast „państwowcy“ wespół z komunistami usiłowali p. Wardejnowi przerywać. Wreszcie przystąpiono do głosowania. Ostatecznie „wieczności artystycznej“ odmówić dziełom Sienkiewicza nie zdołano, ale „aktualności wychowawczej“ największemu pisarzowi polskiemu odmówiono. Potępił go jako „pisarza burżuazyjnego“ 95 głosami przeciw 87.

Charakterystyczne jest, że „wyrok skazujący“ zapadł właśnie głosami młodzieży szkolnej, którą sprowadzono w większej ilości na to pouczające zebranie. Jest to tem bardziej znamienne, że przecież w szkołach średnich wprowadza się dziś z takim nakładem sił „ideologję państwową“.

P. KOWNACKI.

Coraz więcej ziemi w rękach żydowskich

W województwie białostockim coraz więcej ziemi przechodzi w ręce Żydów.

W gm. wołłowiczowskiej (pow. uagustowski) większość majątków ziemskich należy już do Żydów. I tak: maj. „Ostasze“ należy do Żyda Wellera Ostaszy, maj. Dorguń do Żyda Grabowieckiego Wolfa, maj. Wasilewicze do Żyda Berkmana. Wszystkie te żydowskie majątki plus państwowy Świątek Wołłowiczowski, w którym jest lecznica dla „sanacyjnych“ narkomanów, zalegają z podatkami za ubiegłe lata na sumę przeszło 16 000 złotych.

Reforma Ligi Narodów

Sekretarz generalny Ligi o znaczeniu genewskiej instytucji oraz sposobie pracy i konieczności przystosowania się do potrzeb chwili

Londyn. (PAT.) Sekretarz generalny Ligi Narodów Avenol wygłosił wczoraj na śniadaniu, wydanem przez związek prasy zagranicznej w Londynie, przemówienie, w którym podkreślił, iż, jego zdaniem, obawy przed wojną są przesadzone. Mówca nie wierzy w wybuch wojny, ale przyznaje, że jeszcze przez dłuższy okres czasu sytuacja międzynarodowa będzie zachmurzona, zanim obecne komplikacje zostaną pokonane.

Właśnie z powodu tych komplikacji istnienie organu współpracy międzynarodowej, który stanowi Liga Narodów, jest tembardziej potrzebne. Propaganda i reklama, oświadczył Avenol, jeżeli są przesadne, są rzeczą niepożądaną. Propaganda na rzecz Ligi Narodów, zupełnie zresztą bez winy Ligi, a raczej jako rezultat, ujawniających się w ten sposób tendencji na rzecz współpracy międzynarodowej, została przesadzona i na Ligę Narodów

spoglądano często, jako na instytucję o cudotwórczych siłach, która może złatwić wszystkie trudności tego świata. Pogląd ten był silnie przesadzony, podobnie jak i pogląd odwrotny, wypływający z rozczarowania, a twierdzący, że L. N. już się na nic nie zda.

Liga Narodów nie jest instytucją sztywną, oderwaną od rzeczywistości, lecz instytucją praktycznych możliwości międzynarodowych. Wobec tego jest rzeczą naturalną, iż Liga musi się dostosowywać do zmienionych warunków międzynarodowych. To przystosowanie odbywa się niezmiennie. I teraz — zakończył Avenol — L. N., o ile drogą normalnego procesu myślowego przez powłane do tego organy swoje dojdzie do przekonania, że pewne reformy są konieczne, to niewątpliwie podejmie je. Ramy Ligi całkowicie wystarczą, aby przeprowadzić niezbędne reformy.

Faszyści organizują się w Japonii

Zadania „czarnych koszul“ w kraju mikada — Rozruchy i aresztowania

Tokio (PAT.) B. delegat japoński w Genewie Matsuoka, który ostatnio opuścił stronnictwo rządowe i opowiedział się za ideologią faszystowską, prowadzi obecnie rokowania z b. japońskim min. spr. wewn. Adatci w sprawie stworzenia nowej partii faszystowskiej. W partii tej miałyby się zgrupować wszystkie narodowe związki japońskie.

Matsuoka oświadczył, że partia jego nietylko nie będzie wrogo usposobiona do siły zbrojnej Japonii, lecz przeciwnie, będzie ją w pełni popierać i dąży do utworzenia rządu faszystowskiego, który podlegałby oraz byłby odpowiedzialny jedynie przed cesa-

rzem. W związku z powyższem donoszą półurzędowo, że komendant eskadry lotniczej, znany pilot Jamaguschiel został wczoraj aresztowany. Jako powód podaje się udział lotnika w ruchu faszystowskim oraz rzekome zamieszanie w zamachu na b. premiera japońskiego Inukai. Aresztowanie to wywołało w wojskowych kołach Japonii duże poruszenie.

Według ostatnich wiadomości z Kobe grupa młodych faszystów wpadła do miejscowej biblioteki, należącej do marxistowskiego zw. zawodowego i zniszczyła wewnętrzne urządzenie czytelnik.

Izba gmin o „wężu morskim“

„W interesie nauki“ wszczęto badania — Propozycja urządzenia wyprawy samolotowej

Warszawa. (Tel. wł.) Nadeszły tutaj osobliwe wiadomości o potworze morskim w jeziorze szkockim Loch Ness. Sprawa ta od trzech miesięcy interesuje szerokie koła publiczności i była wczoraj przedmiotem dyskusji w angielskiej izbie gmin. Poseł szkocki Gray zapytał, czy rząd w interesie nauki nie zamierza wszcząć dochodzenia w sprawie tego potwora, co do którego 51 wiarogodnych świadków złożyło oświadczenia w miejsce przysięgi. — Szkocki sekretarz stanu sir Collins oświadczył, że brak podślaw, ażeby przypuszczać, że istnieje jakikolwiek potwór w Loch Ness. W obecnych warunkach dalsze badania naukowe muszą pozostać prywatną sprawą przedsiębiorców i uczonych.

Poseł Gray nie zadowolony się tem oświadczeniem i podsunął myśl, ażeby ministerstwo lotnictwa poleciło obserwację potwora przez samoloty, co mogłoby przynieść nauce poważne usługi. Sekretarz Collins zażądał przeprowadzenia ścisłych dowodów istnienia zagadkowego potwora, zanim przystąpi

do organizacji wyprawy lotniczej. — Wśród ogólnego śmiechu poseł socjalistyczny MacLean oświadczył, że rząd lepiejby zrobił, gdyby zajął się potworem bezrobocia.

Były sekretarz stanu Adamson oświadczył w wywiadzie dziennikarskim, że żarty w tej sprawie nie są na miejscu, gdyż istnienie potwora jest dowiedzione. Poseł MacDonald zaproponował, ażeby „węża morskiego“ złapać w olbrzymią sieć rybacką. Inni radzą spuścić staw, ażeby wtedy złapać potwora żywym. Codziennie setki uczonych, dziennikarzy i fotografów udaje się nad jezioro, ażeby schwycić moment ponownego ukazania się smoka. Podług twierdzeń wiarogodnych świadków, potwór ten ma mieć 20 m długości. Dotychczas zdołano tylko migawkowo zaobserwować linję grzbie tu smoka tuż ponad powierzchnią jeziora. Władze szkockie wydały rozporządzenie, które poleca potwora opiece publiczności i zakazuje go zabić. Jeziora pilnuje stale silny patrol policyjny. (w)

Kolonizacja Pomorza pruskiego

Szczecin (PAT.) Z miarodajnych kół berlińskich nadchodzą wiadomości, że dla przeprowadzenia planu kolonizacyjnego na Pomorzu pruskim ustalono okres 4-letni, podczas którego ma być skolonizowanych 270.000 ha, czyli 1.080.000 morgów brandenburskich. W r. 1934 ma być przeznaczonych na kolonizację 100.000 morgów. Domeny państwowe mają być również częściowo przeznaczone na cele kolonizacyjne. Wysłano już specjalną komisję, która bada, jakie domeny wchodziłyby w rachubę.

Szczecin (PAT.) W związku z

akcją walki z bezrobociem przemawiał w Stralsundzie dr. Jarmer, doradca w sprawach gospodarczych na okręg Pomorza pruskiego, wysuwając tezę, że kolonizacja w niemieckich prowincjach wschodnich ma te tereny zapelniać ludźmi i umożliwić temsamem promieniowanie poprzez granice niemieckie. Proces nie ma się odbywać przy użyciu gwałtu i wojny. Wypelnione bowiem ludźmi tereny wschodnie znajdują drogę, ażeby nawiązać po tamtej stronie granicy stosunki, które staną się błogosławieństwem dla narodu niemieckiego.

Tragiczna śmierć w podróży poślubnej

Berlin. (Tel. wł.) Na linii Berlin—Hamburg, uległ już w pobliżu swej mety katastrofie samolot pasażerski. Z powodu zmiany warunków atmosferycznych pilot stracił orjenta-

cję i wpadł na przeszkodę. Cały aparat został zdruzgotany. W katastrofie poniosło śmierć 6 osób: pilot Grützbach, radca stanu Wagner oraz młoda amerykańska para małżeńska Ber-

ber, odbywająca swą podróż poślubną po Europie. Sześciu innych pasażerów odniosło rany, z których telegrafista i jeden pasażer — zmarli również w szpitalu.

Zamach na pociąg

Londyn. (Tel. wł.) W głośnym procesie nacjonalistów indyjskich w Lahore oskarżonych o spowodowanie zamachu na ekspres wicekróla Indji w grudniu 1929 roku zapadł wczoraj wyrok.

Dwóch oskarżonych skazano na karę śmierci, trzech innych na dożywotnią banicję z kraju a 11 dalszych na kary dwu do siedem lat więzienia. Pięciu oskarżonych uwolniono od winy i kary.

Nahum Sokół

Warszawa (Tel. wł.) Pan Prezydent Rzeczypospolitej przyjął na audjencji prywatnej p. Nahuma Sokół, prezesa wszechświatowej organizacji sjonistycznej i agencji żydowskiej. Sokół zreferował Prezydentowi stan zagadnienia palestyńskiego z punktu widzenia rolniczego, przemysłowego, wychowania publicznego, nauki i literatury.

Poza tem p. Sokół poinformował Prezydenta o rozwoju podjętej przez siebie inicjatywy założenia w Polsce komitetu propalestyńskiego i wreszcie o działalności Żydów obywateli polskich w Palestynie.

P. Prezydent wysłuchał z zainteresowaniem sprawozdania prezesa Sokół, wypowiadając szereg uwag w dziedzinie naukowej.

Ze Stronnictwa Narodowego

KOŁO JEŻYCKIE

Odbyło się walne zebranie Koła przy licznym udziale członków, pod przewodnictwem prezesa p. Pawłowskiego. Obrady w pierwszej części poświęcone były omówieniu ostatnich wyborów, w drugiej natomiast składał sprawozdania zarząd z rocznej działalności. W pierwszej części zebrania okolicznościowo przemówienie wygłosił prezes zarządu powiatowego p. red. Herniczek. Wiele ciekawych spostrzeżeń z wyborów zanotowali mężowie zaufania i obwodowi Obozu Narodowego.

Dokładny pogląd na działalność zarządu i Koła w roku sprawozdawczym dał prezes p. Pawłowski. Sprawozdanie kasowe, wykazujące godną szczerego uznania pracę w tej dziedzinie, przedłożył skarbnik p. Zaremba-Rychwalski. Walne zebranie uchwaliło jednogłośnie pokwitowanie zarządowi, przyczem podkreślono specjalne zasługi prezesa i skarbnika. W wyniku wyborów nowe władze ukonstytuowały się, jak następuje: p. Pawłowski Antoni — prezes, p. Jaworski Stanisław — wiceprezes, p. Wicke Józef — sekretarz, p. Szulc Kazimierz — zastępca, p. Lucjan Zaremba-Rychwalski — skarbnik i pp.: Krzyżanowski Józefat oraz Szczypiński Stefan — radni. W skład komisji rewizyjnej weszli pp.: Mroczkiewicz Ludwik, Chybiński Aleksander i Zieliński Antoni. Na zakończenie aktualny referat polityczny wygłosił red. A. Trella. Nad referatem wywiązała się ożywiona dyskusja. Zebranie trwało przeszło 3 godziny.

KOŁO LAZARSKO-JEŻYCKIE

W lokalu p. Modzelewicza przy ul. Grunwaldzkiej 11 odbyło się pierwsze plenarne zebranie tego nowego Koła Łazarsko-Jeżyckiego Stronnictwa Narodowego przy licznym udziale członków.

Po zagajeniu przez prezesa Koła p. Józefa Bukowskiego, bardzo ciekawy referat o sprawie żydowskiej wygłosił p. red. Bohdan Jarochoński. Referat wywołał długą i ożywioną dyskusję, w której m. in. zabrał głos pp.: Bukowski, Zaremba, Chmielewski, Stelmazyk, Pogorzelska i in. Zebrani zwrócili się do prelegenta, aby, wobec ważności zagadnienia żydowskiego, zechciał mu poświęcić jeszcze dalsze referaty.

Po dwugodzinnych obradach p. prezes Bukowski zamknął posiedzenie, życząc zgromadzonym szczęśliwych świąt i pomyślnego nowego roku.

Konkurs wierszowy na wytwory Henryka Żaka

Konkurs wierszowy na wytwory poznańskiej fabryki Henryka Żaka, rozpisany dla Czytelników „Kurjera Poznańskiego“ został ukończony w terminie przewidzianym. W skład jury wchodził pp. red. Kędziński, Karol Lewandowski, Florjan Szulc i Henryk

Zak. Jury odbyła dwa posiedzenia, na których rozpatrzono szczegółowo cały materiał. Ogółem nadesłano około 500 utworów. Rozpatrywano je pod kątem widzenia literackim i jednocześnie użyteczności handlowej. Wynik konkursu jest dobry, poziom literacki wysoki. Czyli, że cel osiągnięto w całej pełni. Dokładny wynik konkursu z nazwiskami nagrodzonych i wyróżnionych podamy w numerze jutrzejszym.

Kurs dolara. Dziś rano notowano kurs dolara w obrotach nieoficjalnych w Warszawie 5.66 zł, w Gdańsku na Warszawę 5.60 zł.

Kurs marki niem. i guld. gd. Bank Polski oddział w Poznaniu, płacił dziś za 100 mk. niem. w dewizach 211.90 zł. gotówką 211.00 zł, za 100 guld. gd. w dewizach 172.81 od 173.07 zł, gotówką 172.47 zł.

POZNAŃSKA GIEŁDA PIENIĘŻNA

Poznań, 13. 12. 1933 r.

Tendencja dzisiejszego zebrania giełdowego była mocna.

Pożyczki państwowe elekko zwyżkowa-ly, mianowicie płacono i handlowano 5% poz. konwers. po 50%, 4% premj. dol. po 50—50 1/2 oraz 3% poz. bud. po 38.—

Z pożyczek komunalnych obracano 8% obl. m. Poznania z roku 1927 po 92%.

W papierach lokacyjnych P. Z. K. zauważono większe zainteresowanie przyczem kursy również zwyżkowały, mianowicie płacono za 4 1/2% dolarowe listy zastawne 37—38% (przy kursie obliczeniowym dolara 5.70), za 4 1/2% dolarowe listy zast. w złocie 40 1/2%, za 4% listy zast. konwert. 37% i wyżej oraz za 4 1/2% złotych listy zast. 40 1/2—40 3/4%.

Z akcji bankowych poszukiwano Bank Polski po 80— bez oddawców.

Cedula Urzędowa Giełdy Poznańskiej Papierów procentowe:

(Kurs w procentach nominalu)

5% pożyczka konwersyjna 50 1/2% P.
8% obl. m. Poznania z 1927 r. 92% +
4 1/2% dolarowe listy zastaw. s. K. z r. 1933 a 5.70 31—38% P.
4 1/2% dolarowe listy zastaw. s. K. z r. 1933 a 3.90 40 1/2% +
4% listy zastaw. konw. ostempl. P. Z. K. 37% P.

(Kurs w złotych)

4% poz. premj. dol., serja III 50—50 1/2 P.
4 1/2% złotych listy zastaw. s. K. z r. 1933 40 1/2—40 3/4 +
3% poz. budowlana, serja I 38.— P.
Tendencja mocna.

Urzędowa cedula

Giełdy Zbożowej i Towarowej w Poznaniu

Poznań, 13. 12. 1933 r.

Warunki: Handel hurtowy narzetyt Poznań, ładunki wagonowo, dostawa bieżąca za 100 kg.:

Standardy: 1 żyto 727 g/l 2. pszenica 756 g/l. 3. owies 500 g/l.

Ceny transakcyjne

Zyto 240 tonn par. Poznań 14,75
Zyto 30 tonn par. Poznań 14,70
Zyto 15 tonn par. Poznań 14,68 1/2

Ceny orjentacyjne

Zyto . . . . . 14,50—14,75
Usposobienie spokojne . . . . .
Pszenica . . . . . 17,50—18,00
Usposobienie spokojne . . . . .
Jęczmień browarowy . . . . . 14,75—15,50
Usposobienie spokojne . . . . .
Jęczmień 695—705 g/l . . . . . 13,75—14,00
Jęczmień 675—685 g/l . . . . . 13,25—13,50
Usposobienie spokojne . . . . .
Owies . . . . . 13,00—13,25
Usposobienie spokojne . . . . .
Mąka żytnia 65% wł work. . . . . 20,75—21,00
Usposobienie spokojne . . . . .
Mąka pszenna 65% wł work. . . . . 29,50—31,50
Usposobienie spokojne . . . . .
Otręby żytnie . . . . . 10,00—10,50
Otręby pszenne . . . . . 9,75—10,25
Otręby pszenne (grube) . . . . . 10,75—11,25
Rzepak zimowy . . . . . 43,00—44,00
Gorczyca . . . . . 33,00—35,00
Wyka latowa . . . . . 14,00—15,00
Peluska . . . . . 14,00—15,00
Groch Viktoria . . . . . 21,00—24,00
Groch Folgera . . . . . 21,00—23,00
Seradela . . . . . 13,50—15,50
Koniczyna czerwona . . . . . 170,00—210,00
Koniczyna biała . . . . . 80,00—110,00
Koniczyna żółta odluszczone . . . . . 90,00—110,00
Słoma pszenna luzem . . . . . 1,25—1,50
„ pszena prasowana . . . . . 1,75—2,00
„ żytnia luzem . . . . . 1,25—1,50
„ żytnia prasowana . . . . . 1,75—2,00
„ owsiana luzem . . . . . 1,25—1,50
„ owsiana prasowana . . . . . 1,75—2,00
„ jęczmienna luzem . . . . . 1,25—1,50
„ jęczmienna prasow. . . . . 1,75—2,00
Siano zwykłe luzem . . . . . 5,00—5,25
Siano zwykłe prasowane . . . . . 5,50—6,00
Siano nadnoteckie luzem . . . . . 6,00—6,25
Siano nadnoteckie pras. . . . . 6,50—7,00
Makuch lniany . . . . . 19,50—20,50
Makuch rzepakowy . . . . . 16,50—17,00
Makuch słonecznikowy . . . . . 19,00—20,00
Srut Soja . . . . . 23,00—23,50
Mak niebieski . . . . . 50,00—55,00

Ogólne usposobienie spokojne.

Transakcje na odmiennych warunkach: żyta 785 tonn pszenicy 120 tonn, jęczmienia 120 tonn, mąki żytniej 15 tonn, rzepaku 15 tonn, lubinu 15 tonn, ziemniaków fabrycznych 15 tonn.

Irlandja niepodległa czy dominjum brytyjskie?

Gdy dziesięć lat temu Lloyd George zawarł pokój z powstańczą Irlandją, zdumienie zapanowało w Europie na widok koncesyj, jakie przyznał premier W. Brytanji zbuntowanej Irlandji. Otrzymała ona prawie wszystko, o co walczyła i czego się domagała, z wyjątkiem sześciu hrabstw, tworzących na północy Irlandji t. zw. Ulster. Ulster, wydzielony z nowej republiki irlandzkiej, otrzymał swoją własną konstytucję. Podczas gdy ludność Zielonej Wypły jest katolicka, większość mieszkańców Ulsteru zalicza się do wyznawców protestantyzmu i nastrojona jest proangielsko.

Lloyd George wiedział co robił, tworząc Ulster i wbijając klin angielski w organizm wolnego państwa. Jest to obecnie jedyny węzeł terytorjalnej łączności między Irlandją a Anglią. Teraz, gdy de Valera i jego obóz zamierza uczynić ostatni decydujący krok polityczny i oderwać zupełnie Irlandję od W. Brytanji, rząd brytyjski, wykorzystując atuty przygotowane przez Lloyd George'a swego czasu, przypomina de Valerze, iż jeśli uczyni to, co zamierza, oderwie w konsekwencji nazawsze Ulster od Irlandji.

To jest problemat polityczny: zależność czy niezależność Irlandji od W. Brytanji.

Z drugiej znów strony w samej Irlandji toczą się walki polityczne między obozem de Valery, a opozycją, złożoną ze zwolenników b. premiera Cosgrave'a oraz z t. zw. niebieskich koszul generała O'Duffy. Zarówno opozycja Cosgrave'a jak i faszyci O'Duffy przeciwstawiają się programowi politycznemu de Valery, nastroszeni są pokojowo i ugodowo wobec Anglii, z którą nie pragną zrywać stosunków, zadowolając się osiągnięciem dla Irlandji statutu domi-

nium brytyjskiego, i to zarówno ze względów ekonomicznych jak i politycznych. Niebezpieczeństwo oderwania się Ulsteru od organizmu państwowego Irlandji jest dla Cosgrave'a i O'Duffy jeszcze jednym mocnym argumentem na korzyść ich własnego programu.

Aczkolwiek niewiadomo, jak daleko chce i może sięgać w swych planach realizacji niepodległej republiki irlandzkiej De Valera, można przypuszczać, iż zbyt łatwo i prędko nie zdecyduje się on na ten krok. Zaostrzenie obecnej sytuacji wewnętrznej w Irlandji, walki, starcia, awantury wybuchające wciąż między obu obozami, w których przodująca rolę grają „niebieskie koszule“ gen. O'Duffy, próba aresztowania, nieudała zresztą, samego O'Duffy, który się schronił na terytorjum Ulsteru, mają swoje źródło w tem, że nieustępliwość de Valery wymuszana jest w dużym stopniu przez radykalizm jego zwolenników. De Valera zupełnie nie szedłby tak daleko, gdyby nie to, że skrajne skrzydło jego własnego obozu nie pozwala mu na żadne ustępstwo, przeciwnie żąda jeszcze radykalniejszych hasel i poczynań.

Tymczasem w razie realizacji programu O'Duffy i Cosgrave'a Anglija byłaby gotowa oddać Irlandji Ulster i zdjąć swą ciężką rękę z tej hipoteki. Irlandja południowa bez Ulsteru nie może się w żaden sposób utrzymać jako państwo samoistne, przede wszystkim ze względu na swoją zależność gospodarczą od Anglii. Te wszystkie względy nie są obce ani niedostępne De Valerze, ale nie może on uczynić ani kroku w innym kierunku niż dotąd, gdyż obóz, którego jest przywódcą, silnie go pod tym względem krępuje. E. R.

Nigdy jeden

uniwersalny puder nie czyni zadość wymogom higieny skóry z powodu różnorodności jej właściwości. Cera np., skłonna do połysku, porów, wągrów, a zatem o tłustych właściwościach wymaga odłuszczonego pudru higienicznego D-ra Lustra, natomiast prawidłowa i sucha D-ra Lustra pudru egzotycznego.

Niebezpieczna myśl polityczna

O niebezpiecznej tendencji politycznej wychodzącej w Warszawie „Biuletynu Polsko-Ukraińskiego“ kreśli „Gazeta Warszawska“ następujące słuszne uwagi:

Zdawało się, że t. zw. polityka federalistyczna jest w Polsce ostatecznie pogrzebana. Po bankructwie wielu prób jej realizacji, po zmianie naszej oficjalnej polityki zagranicznej, po „pacyfikacji“ Małopolski wschodniej i po szeregu mordów politycznych, popełnionych przez bojowców ukraińskich na osobach polskich działaczy oraz urzędników państwowych, można było spodziewać się, że nasze koła federalistyczne są gruntownie wyleczone ze swoich „wschodnich koncepcyj“.

Tymczasem okazuje się, że tak nie jest. Szereg działaczy tego kierunku zabiera głos na łamach „Biuletynu“ i z uporem godnym lepszej sprawy, nawraca do swoich dawnych nałogów myślowych.

Pisarze „Biuletynu“ dzielą się na dwie kategorie: Rusinów, uznających się za Ukraińców, i ukrainizujących Polaków.

Ukraińcy w „Biuletynie“ zajmują stanowisko wyraźnie niechętnie całej naszej polityce na wschodzie. W ich wystąpieniach wiele jest świadomie fałszywych informacyj i złośliwych uogólnień. Narzekają oni wciąż na rzekomą tendencję władzy krzywdzenia ludności ruskiej, jej pauperyzowania, niedopuszczania młodzieży ukraińskiej do szkół wyższych, faworyzowania polskich osadników i t. p. Ponadto pisarze ci zwracają się całym frontem przeciwko Rosji i polityce prowadzonej przez nią na terenie Ukrainy sowieckiej.

Punktem wyjścia wystąpień pisarzy polskich, grupujących się przy „Biuletynie“, jest troskliwe dążenie

do tego, aby na wypadek zmiany koniunktury międzynarodowej „realizacja niepodległościowych dążeń ukraińskich odbyła się nie wbrew interesom Polski, lecz w zgodzie z niemi i w oparciu o nią“. W trosce o to, polscy współpracownicy „Biuletynu“ opowiadają się za szeregiem reform, zmierzających do wzmocnienia ukrainizmu wśród naszej ludności polskiej, nazywając to „konsekwentną polityką, nie obliczoną na natychmiastowe wyniki“. Optymizm tych panów sięga tak daleko, że liczą nawet na opamiętanie się bojowców z U. O. N. (Ukr. Org. Nar.) i U. O. W. (Ukr. Org. Woj.).

Obok takiego zjawiska, jak „Biuletyn“, będący niejako próbą stworzenia placówki badawczej nad kwestją ukraińską, trudno przejść obojętnie. Jego zasadnicza myśl: budowa wielkiej Ukrainy, złożonej nietylko z ziem oderwanych od Rosji, ale i z części Małopolski wschodniej jest ze stanowiska bezpieczeństwa w całości naszego państwa — niedopuszczalna. Czyż trzeba jeszcze tłumaczyć, że t. zw. „Wielka Ukraina“, to nic innego, jak zmartwychwstanie koncepcji traktatu brzeskiego? Czyż potrzeba powtarzać to, o czem tylekroć się pisało, że Wielka Ukraina, to sojusznik Niemiec na naszej granicy wschodniej, to stałe niebezpieczeństwo dla naszych prowincyj nadbużańskich i zabużańskich. Przecież to wszystko jest aż nazbyt znane i potwierdzone doświadczeniem nietylko lat dawnych, ale i ostatnich dziesięcioleci.

Kwestja ukraińska jest jedną z najważniejszych kwestyj w naszej polityce. Potrzeba przecież szukać sposobu jak najłagodniejszego jej rozwiązania. Nie sądzimy jednak aby drogi, które mi kroczy myśl pisarzy „Biuletynu“, mogły doprowadzić do właściwego ujęcia tego zagadnienia.

Oddawna przestrzegamy opinię pol-

NOZYKI DO GOLENIA **staniały**

"GILLETTE"
"VALET"
"PROBAK"

OBECNIE **zł 2.²⁵** ZA PACZKĘ (5 SZTUK)
ŻADAĆ WŚWĘDZIE

ską, aby nie mieszała zagadnienia ruskiego z kwestją ukraińską. Oddawna przestrzegamy, aby nie przeszczerzać sprawie ruskiej — kwestji ukraińskiej. Nie leży to ani w interesie Polski, ani w interesie ludności ruskiej, zamieszkałej w naszych granicach. Ludność ta, etnograficznie odrębna, nie przestaje być częścią naszej wysokiej cywilizacji i politycznej całości. Jako taka winna znaleźć całkowite poparcie polskiej organizacji państwowej i polskiej opinii publicznej. W stosunku jednak od tych kół ruskich, które jawnie dążą do tworzenia Wielkiej Ukrainy i dążenie to opierają na oderwaniu ziem naszych wschodnich, nie możemy być obojętni i pobłażliwi.

„Biuletyn Polsko-Ukraiński“ pośrednio dążenia takie reprezentuje i popiera. Dlatego też jesteśmy zmuszeni przestrzegać opinię polską przed tą publikacją i wyrazić nasze zdziwienie, że znajduje ona poparcie w kołach, zbliżonych do sfer miarodajnych.

Kartka wyborcza z nazwiskiem Hitlera

Jako osobliwość z dnia wyborów do rady miejskiej Śremu zanotować należy, że przy zliczaniu głosów w okręgu II komisja okręgowa znalazła w jednej z kopert kartkę wyborczą „jedynek“, na której z ośmiu nazwisk kandydatów skreślono sześć, natomiast pozostawiono nazwiska pp. Służewskiego i Baratkowskiego, a brakujące do pełnej liczby mandatów tego okręgu cztery nazwiska zastąpiono nazwiskiem Hitlera.

Komisja jednomyślnie unieważniła kartkę. Przy końcu jednak obliczenia przybyły w tym czasie członek głównej komisji wyborczej, zakwestjonował unieważnienie, opierając się na przepisach regulaminu. Przegłosowano raz jeszcze decyzję (poprzednio panowała jednomyślność bez głosowania), przywracając pięcioma głosami przeciwko jednemu ważność kartce z nazwiskiem Hitlera i zaliczając ją w poczet 374 głosów, zdobytych przez „sannacyjną“ „jedynek“.

Pokłosie wyborcze ze Śremu

Śrem, w grudniu. Do głównej komisji wyborczej w Śremie wpłynął w przepisany termin regulaminu jeden protest. Człony kandydat listy „Mieszkańsko-Robotniczego B. W. R.“ p. Świetlik założył protest przeciwko wyborom w II okręgu z powodu unieważnienia tam jego listy. Protest ma mało widoków powodzenia, gdyż unieważnienie listy nie wpłynęło zasadniczo na skład nowej rady miejskiej.

Sąd grodzki w Śremie w osobie asesora sądowego Milwicza zatwierdził konfiskatę 248 ulotek Obozu Narodowego, zarządzoną przez posterunek P. P. na polecenie burmistrza Dębickiego w dniu 26 ub. m. Zatwierdzenie sądowe powołuje się na art. 23 ustawy prasowej łącznie z art. 152 i 153 k. p. k.

Protesty wyborcze w pow. jarocińskim

Jak się dowiadujemy z wiarogodnego źródła, w najbliższych dniach mają być rozpatrywane przez wydział powiatowy w Jarocinie protesty wyborcze w sprawie wyborów do rad

miejskich w Nowemmieście nad Wartą, Zerkowie i w trzecim okręgu wyborczym Jarocina. Być może, że w okręgu tym jeden mandat zostanie odebrany liście B. B., a przyznany N. P. R.-owi.

Rezolucja zjazdu inwalidów w Poznaniu

Jak już informowaliśmy, 10 b. m. odbył się w Poznaniu nadzwyczajny zjazd Związku Inwalidów Wojennych R. P. na woj. poznańskie. Na zjeździe tym uchwalono poniższą rezolucję:

„Zgromadzeni w dniu 10 grudnia 1933 r. na nadzwyczajnym zjeździe przewodniczących, sekretarzy i działaczy Związku Inwalidów Wojennych R. P. delegaci z terenu województwa poznańskiego w liczbie 1784 osób, rozważając rozporządzenie Pana Prezydenta Rzeczypospolitej z dnia 28 października 1933 r. w sprawie zmiany ustawy o zaopatrzeniu inwalidzkim, oświadczają, że uznają konieczność utrzymania równowagi budżetu państwa i trwałej podstawy złotej waluty polskiej i w tym celu gotowi są ponieść ofiary ogólnej obniżki dotychczasowego zaopatrzenia inwalidzkiego, z tem jednakże zastrzeżeniem, że wszyscy inwalidzi wojenni, wdowy, sieroty i pozostali otrzymywać będą zaopatrzenie w dalszym ciągu — w myśl art. 2 ustawy z dnia 17. III. 1932 r.

„Zebrani stwierdzają, że podział inwalidów wojennych na t. zw. zabiorczych i polskich jest z punktu widzenia państwowej racji stanu, po 15 latach istnienia niepodległej Polski, niczem nieuzasadniony i wręcz szkodliwy, pozbawienie zaś całkowite zaopatrzenia inwalidów wojennych do 24% oraz wdów poniżej 66 2/3% niezdolności zarobkowej z uwagi na kryzys gospodarczy i nędzę wysoce krzywdzące.

„Zebrani zwracają się z prośbą do czynników miarodajnych o rozważenie projektu oszczędności, przedłożonego przez Wydział Wykonawczy Zarządu Głównego Związku Inwalidów Wojennych R. P. i znowelizowanie wspomnianego rozporządzenia Pana Prezydenta Rzeczypospolitej w kierunku naprawienia wyrządzonej krzywdy ofiarom wojny.“

DOBRA WAGA — czystość surowców — tania cena dostępna dla wszystkich — Czekolada A. PIASECKI S. A. nr 6324

Zebranie Narodowej Organizacji Kobiet

odbędzie się w czwartek, dnia 14 b. m. o godz. 20 w sali Stronnictwa Narodowego, św. Marcin 65, w podwórzu, I p. Referat wygłosi p. red. HERNICZEK (sprawozdanie z wyborów). O liczny udział członkiń prosi Zarząd.

Osunięcie się góry

Nowy Jork. (Tel. wł.) W stanie Colorado nastąpiło osunięcie się ziemi wskutek podmycia dolnej części góry. Ogromne masy ziemi runęły na znajdujących się pod górą kilkunastu osób, z których 8 poniosło śmierć na miejscu.

Przeciwko bólowi
tabletki
ASPIRIN
Do nabycia we wszystkich aptekach.

DZIAŁ GOSPODARCZY

Ustawa scaleniowa wejdzie w życie z dniem 1. I. 1934 roku

Jak donoszą z Warszawy, ustawa z dnia 28. III. 1933 r. o ubezpieczeniu społecznym (popularnie nazywana „ustawą scaleniową”) wejdzie w życie w terminie, zgodnym z zapowiedzią (wprawdzie nieoficjalną), t. zn. z dn. 1. I. 1934 r.

Wobec bliskości terminu wejścia w życie ustawy scaleniowej przypomnieć należy, że jest ona najważniejszym fragmentem reformy ubezpieczeń społecznych, przeprowadzonej przez rząd. Zmiany, jakie przynosi nowa ustawa, możnaby ująć w kilku ogólnych punktach:

1) Zmniejszenie składki w ubezpieczeniu na wypadek choroby z 7,5 proc. na 5 proc. (dla robotników) i 4,6 proc. (dla pracowników umysłowych) oraz pewne ograniczenie świadczeń dla ubezpieczonych.

2) Ujednolicenie ubezpieczenia od wypadków, odrębnie przeprowadzonego do tej pory w różnych dzielnicach, oraz uporządkowanie finansów tego ubezpieczenia, co powoduje przejściowo podwyżkę składki w b. zaborach rosyjskim i austriackim, przy jednoczesnej niższości składki w b. zaborze pruskim.

3) Wprowadzenie na ziemiach b. zaborów rosyjskiego i austriackiego — nieznanego tam dotychczas ubezpieczenia emerytalnego robotnika ze składką 5,2 proc. zarobku dla ogółu robotników i 5,8 proc. dla górników i hutników.

4) Ograniczenie ubezpieczeń społecznych w rolnictwie.

5) Połączenie organizacyjne trzech wymienionych wyżej gałęzi ubezpieczeń oraz ubezpieczenia pracowników umysłowych w jedną całość, dzięki czemu powstaną zarówno oszczędności dla ubezpieczenia, jak i uproszczenie dla zakładów pracy, gdyż wielokrotnie powtarzające się i różnorodne formalności zgłoszeniowe, opłata składek, wymeldowanie itd. będą przeprowadzane tylko raz, przez jedną instytucję.

Jak każde dzieło rąk ludzkich, ustawa scaleniowa ma swoje strony ciemne i jasne. Do stron jasnych zaliczyć należy przedewszystkiem:

a) kodyfikację różnych w każdej dzielnicy ustaw ubezpieczeniowych,

b) uproszczenie organizacyjne ubezpieczeń społecznych,

c) potaniecie kosztów administracyjnych.

Natomiast do stron ujemnych zaliczyć należy:

1) efektywne podwyższenie świadczeń na rzecz ubezpieczeń socjalnych (koszt ubezpieczeń społecznych przed reformą: 454,9 milj. zł., po reformie: 535,4 milj. złotych),

2) nieusunięcie wszystkich przyczyn, jakie wywołały kryzys ubezpieczeń społecznych.

Oceniając ustawę scaleniową z regionalnego, zachodnio-polskiego punktu widzenia, trudno zataić, iż jest ona korzystna dla ziem zachodnich, a to dla następujących przyczyn:

A) Szanse konkurencyjne między przemysłem zachodnio-polskim i przemysłem innych dzielnic zrównają się, gdyż ciężary socjalne zostaną ujednolicone (dotychczas ziemie zachodnie płaciły najwyższe w państwie świadczenia socjalne, co oddziaływało ujemnie na naszą konkurencyjność).

B) Rolnictwo zostało wyłączone z pod działania monopolu kas chorych.

C) Usunięcie wadliwego systemu repartycyjnego, istniejącego w ubezpieczeniu wypadkowym w b. dzielnicy pruskiej.

D) Podwyższenie świadczeń z tytułu ubezpieczenia na wypadek niezdolności do pracy, starości i śmierci pracowników fizycznych, przy równoczesnym usunięciu ogromnych deficytów odnośnych ubezpieczalni (Poznań: niedobór techniczno-asekuracyjny Ubezpieczalni Krajowej — 37 milj. złotych, Król Huta... 241 milj. zł!).

Jeżeli chodzi o koszt ubezpieczenia społecznego w b. dzielnicy pruskiej (bez G. Śląska), wynosi on dotychczas (w przemyśle przetwórczym) — 15,1 proc. zarobków, zaś po reformie, t. zn. po wejściu w życie ustawy scaleniowej, wyniesie on 16,1 procent. Mimo podwyżki o jeden proc., pracodawca płacić będzie mniej, bo tylko 8,55 proc. (dotychczas: 9,8), natomiast robotnik więcej, bo zamiast dotychczasowych 5,3 proc. płacić będzie 7,55 proc.

Przy otyłości naturalna woda gorzka Franciszka-Józefa pobudza przemianę materji w organizmie i wpływa na wysmukłość kształtów. Tg 659.

KRONIKA GOSPODARCZA

PODATKI I OPŁATY

(p) **Ulgi w nabywaniu świadectw przemysłowych na rok 1934.** Jak corocznie, tak i obecnie wydało Ministerstwo Skarbu okólnik z dnia 6 grudnia 1933 r. L. D. V. 53573/4/33 w sprawie ulg przy nabywaniu świadectw przemysłowych na rok 1934. Sprawę tych ulg specjalnie zajmował się Związek Towarzystw Kupieckich, zabiegając o rozszerzenie ulg zeszlencowych. Stwierdzić należy, że cały szereg postulatów wysuwanych przez Związek Towarzystw Kupieckich został przez Min. Skarbu uwzględniony, natomiast z nieuwzględnionych podkreślić należy postulat wykupu świadectw w 2 ratach. I tak podniesiona została dla przedsiębiorstw handlowych wysokość przy ulgach generalnych z 30.000 zł na 40.000 zł przy kat. II, oraz z 10.000 zł na 13.000 zł przy kat. III.

Z KRAJU

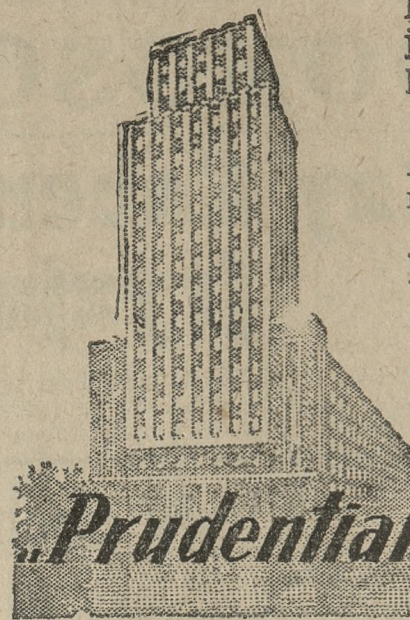
(k) **Godziny otwarcia sklepów w tygodniu przedświątecznym.** W uzupełnieniu pierwszego komunikatu naszego, odnoszącego się wyłącznie do miasta Poznania, donosimy, że w wyniku naszych starań zarządziło Ministerstwo Spraw Wewnętrznych, że przedsiębiorstwa handlowe, na terenie całej Rzeczypospolitej, będą mogły być otwarte w tygodniu przedświątecznym w następujących godzinach: w niedzielę, dnia 17 grudnia — od godz. 13-ej do 18-ej, w dniach od 19 do 22 grudnia włącznie — do godz. 21-ej, w sobotę, dnia 23 grudnia, jako w Wigilię Bożego Narodzenia — do godz. 18-ej. Pozaatem w dniu 24 grudnia, w niedzielę, będą mogły być otwarte sklepy spożywcze do godziny 10-ej rano.

Związek Towarzystw Kupieckich.

(k) **Zjazd przedstawicieli miast bekonowych.** We wtorek 12 bm. w sali Rady Miejskiej m. Bydgoszczy odbył się zjazd przedstawicieli miast województwa pomor-

skiego i poznańskiego, posiadających własne bekonarnie. Zjazd odbył się pod przewodnictwem prez. Barciszewskiego, jako prezesa Związku Polskich Miast Bekonowych. Głównym przedmiotem obrad była kwestja pomijania bekonarni Polski Zachodniej przez oddziały kontyngentu po bekonarniach zlikwidowanych i przydziale tych kontyngentów bekonarniom państwowym, spółdzielczym i nawet prywatnym w innych dzielnicach, przeważnie w Małopolsce. Zebrani jednomyślnie powzięli rezolucję, domagającą się sprawiedliwego traktowania bekonarni województw zachodnich, gdzie stanowią one własność miast, a więc publiczną, gdzie zresztą hodowla trzody i produkcja bekonów stoi na najwyższym poziomie. W zjeździe brali udział dyrektor Związku Bekonarni Polskich, p. Gajny, oraz przedstawiciele Izby Rolniczej poznańskiej i pomorskiej, pp. dr. Konopiński i Grębowicz.

(k) **Nowe usprawnienia przewozowe na P. K. P.** W dniach od 20 do 25 listopada b. r. odbyła się w Kopenhadze konferencja międzynarodowa, mająca na celu opracowanie rozkładu jazdy towarowych pociągów pośpiesznych i dalekobieżnych w komunikacji międzynarodowej na okres czasu od 15 maja 1934 r. do 15 maja 1935 r. Na konferencji tej osiągnięto dalsze usprawnienie przewozu ładunków w komunikacji Polski z innymi krajami. Z ważniejszych połączeń uzgodniono: 1) skomunikowanie Sofji i Warny ze stacjami PKP zapomocą wybudowanego (Ferry brat) promu pomiędzy stacjami Giurgiu i Russe. Zakończenie budowy tego promu przewiduje się na wiosnę; 2) wcześniejsze o 1 godzinę zdawanie przesyłek z Polski do Niemiec przez Leszno do Wschowy; 3) skrócenie przewozu przesyłek Szwajcaria — Polska; 4) nowe połączenie przez Piotrowice — Zebrzydowice dla przesyłek z państw zachodnich do P. K. P. i tranzytem przez P. K. P.; 5) zdawanie w Siankach przesyłek w wagonach zdalnych do kursowania w pociągach osobowych, a to w celu przyspieszenia przewozu przesyłek tranzytowych; 6) nowe połączenie z Nie-

Najsilniejszym motywem, przemawiającym za wyborem towarzystwa ubezpieczeń z szeregu innych, jest jego stan finansowy.

Aktywa Tow. The Prudential Assurance Co Ltd. wynoszą według parytetu prawie 11 i pół miljarde zł. a suma wypłaconych odszkodowań przeszło 17 i pół miljarde zł.

TOWARZYSTWA UBEZPIECZEŃ

„Prudential” i „Przezorność”

POZNAŃ, Plac Wolności 14.

nr 7122

miec ze stacji Zawadzke, Wozowska, Małapanew przez Opole — Częstochowę do stacji P. K. P. i tranzytem przez stację P. K. P.; 7) nowe połączenie z Jugosławiją do Polski dla przesyłek owoców i tytoniu.

(k) **Sposób postępowania przy wydawaniu zezwoleń na zakładanie biur pisania podań i próśb.** Ministerstwo spraw wewnętrznych w porozumieniu z min. sprawiedliwości i min. skarbu, wydało do władz podległych okólnik, którym normuje sposób postępowania przy wydawaniu zezwoleń na zakładanie biur pisania podań i próśb niektórym osobom. W myśl okólnika w wypadkach, gdy starającym się o zezwolenie prowadzenia pisania podań jest były funkcjonariusz państwowy, lub komunalny, władze winny zwracać się o opinię co do osoby petenta do jego dawnej władzy przełożonej. W wypadkach, gdy starającym się o zezwolenie jest były pracownik kancelarii notarialnej lub adwokackiej, władze winny zasięgnąć opinii od izb notarialnych lub adwokackich. Okólnik w końcu określa dwutygodniowy termin nadsyłania odpowiedzi na zapytania władz, udzielających zezwoleń i przewiduje, że brak tej odpowiedzi po upływie powyższego terminu, będzie uważany za równoznaczny z brakiem jakichkolwiek zastrzeżeń.

(k) **Podpisanie układu taryfowego polsko - holenderskiego.** W związku z wejściem w życie w październiku br. nowej polskiej taryfy celnej, zawarty został nowy układ taryfowy polsko - holenderski, uzupełniający traktat handlowy z r. 1924. Układ podpisali dziś: poseł Rzeczypospolitej Polskiej w Hadze Wacław Babiński — ze strony polskiej, oraz minister spraw zagranicznych dr. de Graeff — ze strony holenderskiej. Nowy układ daje dalsze możliwości wymiany handlowej w stosunkach polsko - holenderskich.

(k) **Stan zasiewów w Wielkopolsce.** Według ostatnich danych stan zasiewów w wojew. poznańskim przedstawia się następująco: pszenica ozima — 3,2, żyto ozime — 3,2, jęczmień ozimy 3,3, rzepak ozimy — 3,5, koniczyzna — 2,1. Dla orientacji nadmieniamy, że stopień 4 oznacza stan dobry, 3 — średni, 2 — mierny. Naogół obecny stan zasiewów jest na terenie Wielkopolski nieco gorszy niż w ub. roku o tej porze. (AZ)

Z ZAGRANICY

(z) **Rynki bekonowe.** Od 10 listopada r. b. na rynku angielskim zapanowała tendencja wyżkowa na bekonu pochodzące z różnych krajów, za wyjątkiem bekonu angielskiego, którego eny pozostały bez zmiany i kanadyjskiego, który spadł o 1 shl. Jest to wynikiem dalszego zmniejszenia kontyngentów z krajów kontynentalnych. Kwota przyznana Polsce wynosi 45 500 cwt. (1 cwt. = 50,8 kg.) na okres czterotygodniowy, wówczas gdy przed rokiem wynosiła ona 80 000 cwt. Nadmienić należy, że zmniejszenie przyznaných kontyngentów dokonane zostało pod wpływem zwiększonej produkcji krajowej. Redukcja kwoty przyznanej Polsce o 18,16%, była dla eksportu bardzo dotkliwa, gdyż wywóz do Anglii w znacznym stopniu regulował ceny na rynku wewnętrznym, zdejmując zeń nadwyżki. Pod wpływem niepomyślnego załatwienia sprawy kontyngentów dokonane zostało pod wpływem reagował niezwłocznie niżką cen. Nie jest ona jeszcze narazie znaczna, koła wszelakie kupieckie liczą się z możliwością dalszego spadku w przyszłości, co jest tem prawdopodobniejsze, że nasz eksport bekonowy nie posiada w chwili obecnej prawie żadnych rynków zastępczych. Tym sposobem wyżka cen na rynku angielskim, wywołana ograniczeniem dowozów kontynentalnych, przez przemyśl nasz nietylko nie może być wyzyskana, ale niema żadnego wpływu na kształtowanie się cen na rynku krajowym, których poziom znajduje się poniżej poziomu zeszlencowego.

(z) **Światowa produkcja cukru.** Międzynarodowy Instytut Rolniczy w Rzymie ogłasza dane o światowej produkcji cukru w r. b. Rozmiary kampanji tegorocznej szacowane są na 74,8 milj. kwint., t. j. o 6 milionów kwint. więcej, niż wyniki kampanji z r. 1932/33. Na Europę przypada 58 milj. kwint., podczas gdy w ubiegłej kampanji 54,6 milj. kwint. Z pośród krajów europejskich zwiększenie produkcji cukru

wykazują: Niemcy, Austria, Bułgaria, Danja, Hiszpanja, Wielka Brytania, Węgry, Włochy, Łotwa, Holandia, Rumunja, Szwecja i Turcja. Natomiast inne kraje, produkujące cukier, a w ich rzedzie również i Polska ujawniają spadek wytwórczości cukru. Produkcję polską oblicza się szacunkowo na 3,6 milion. kwint. podczas gdy w kampanji 1932/33 wynosiła ona 4,2 milion. kwint. Należy podkreślić, że w r. b. największym europejskim producentem cukru są Niemcy z kwotą 13,5 milj. kwint., dalej Francja — 9,1, Czechosłowacja — 5,1, Wielka Brytania — 4,4, Włochy 3,9. Na następnem miejscu wśród producentów europejskich znajduje się Polska. Produkcja krajów Ameryki Północnej oraz krajów azjatyckich wykazuje również pewien wzrost.

(z) **Zniżka stopy dyskontowej Banca d'Italia.** Banca d'Italia obniżyła począwszy od 11 grudnia r. b. stopę dyskontową z 3% na 3% oraz stopę zastawową z 4% na 3%.

(z) **Rząd jugosławiński nie dopuści do inflacji.** Izba Przemysłowo - Handlowa w Poznaniu komunikuje, na podstawie otrzymanych ścisłych informacji, że sprawa inflacji kontrolowanej w Jugosławiji została załatwiona w sensie negatywnym, a mianowicie walka między zwolennikami i przeciwnikami inflacji zakończyła się w łonie rządu zwycięstwem przeciwników inflacji, przyczem na decyzję tę wpłynęła w dużym stopniu interwencja króla, wynikająca z nacisku sfer finansowych francuskich. W myśl oficjalnych enuncjacji premiera jugosławińskiego, rząd nie dopuści do inflacji w Jugosławiji.

SPORT

Cieżka atletyka

Klub Atl. Sport. im. Teodora Sztekkera zawiadamia swych członków i sympatyków iż ćwiczenia odbywają się regularnie w poniedziałki i czwartki od godz. 19 do 21 w sali I szkoły wydziałowej przy ul. Działyńskich. Ćwiczenia przeprowadza trener i naczelnik klubu Leonard Grodzki. Wobec zbliżających się terminów walk o mistrzostwo okręgu Polski klub prosi wszystkich czynnych członków o przybywanie na wyznaczone dni treningowe. (kom)

Narciarstwo

Kurs AZS. W okresie od 22 bm. do 15 I. 1934 r. organizuje Akademicki Związek Sportowy w Poznaniu kursy narciarskie dla pań i panów w Zakopanem. Zapisy, zgłoszenia i informacje codziennie od 17 do 18,30 w lokalu AZS, Zamek - Wartownia. (kom)

Walne zebranie sekcji narciarskiej AZS odbędzie się 15 grudnia o godz. 19,30 w lokalu klubowym. Udział wszystkich członków konieczny. (kom)

Piłka nożna

„Sparta” i „Warta” ligowa. Ciekawy ten mecz rozegrany zostanie w niedzielę o godz. 11 na boisku „Sparty”. Obie drużyny wystąpią w swych najsilniejszych składach. Prawdopodobnie już w tym meczu, barwy „Sparty” reprezentować będzie b. zawodnik „22 p. p.” Siedlce, Graczyński, który znów zasili swój klub macierzysty.

Program pobytu reprezentacji Krakowa w Belgji, Holandji i północnej Francji przedstawia się następująco: 17 grudnia przeciwnikiem Krakowa będzie nieoficjalna reprezentacja Belgji t. zw. „Diables Rouges” w Brukseli. 19 grudnia drużyna walczy z „Z. aluwem” w Hadze. 24 grudnia odbędzie się mecz z reprezentacją naszej emigracji w Lens. Nazajutrz dnia 25 grudnia przewidziane jest spotkanie z polską drużyną ligową „Pogoń” w Marles we Francji. (PAT)

K. S. „Sparta”. Treningi zimowe sekcji piłki nożnej odbywają się w sali gimnastycznej miejskiej szkoły handlowej w poniedziałki i czwartki od godz. 19 do 21 pod kierownictwem Chalupki i Graczyńskiego. (kom)

Wioślarstwo

Klub Wioślarski z r. 1904 przypomina swym członkom o walnym zebraniu rocznym, które odbędzie się dziś o godz. 20 w lokalu klubowym.

WIADOMOŚCI POTO CZNE

KALENDARZYK

Sroda, 13 grudnia 1933.
Słońce: wschód 7.53; — zachód 15.40; —
długość dnia 7 godz. 47 min.
Księżyc: wschód 3.11; — zachód 12.46; —
po ostatniej kwadrze.
Stan pogody według spostrzeżeń Instytutu
Meteorologicznego Uniwers. Pozn.:
Sroda, godz. 7 rano: Temperatura
powietrza niska minus ...
pogodnia, wiatr wschodni, at-
mosferyczne umiarkowane ... mm.
W ub. dobie temperatura najwyższa
0 st. C., najniższa minus 10 st. C.
Poziom wody w Warcie według notowań
Państwowego Zarządu Wodnego:
Dziś minus 0.08 m.
Kal. rzk.: Lucja P. i M., Otylja; — jutro
Dioskor, Heron Nikazy B.
Kal. słow.: Władysław; jutro Sławibor.

Z POZNAŃNIA

— * **Ceny nabiału.** Ceny detaliczne, notowane w mieście Poznaniu w dniu 6 grudnia rb.: mleko niezbiernane 1 litr 0.24 zł; jaja 1 szt. 0.13 zł; twaróg 1 kg 0.80 zł; masło solone 1 kg 3.50 zł; masło mleczarskie 1 kg 3.60—4.00 zł.

— * **Włamanie do kościoła.** Jednej z ubiegłych nocy nieznani złoczyńcy włamali się do kościoła katolickiego w Sulmierzycach i obrabowali 3 skarbanki, które poprzednio rozbili. Narazie nie stwierdzono, jakie sumy wpadły w ręce świętokradców. (kl.)

— * **Tajemniczy strzał.** W pobliżu Arturów w pow. inowrocławskim przy torze kolejowym został postrzelony stróż wspomnianej majątności Władysław Lipiński. Jest przypuszczenie, że postrzelili go obsługiwa koleją przejeżdżającego pociągu. Sprawę tę wyjaśni niewątpliwie wdrożone śledztwo. (kl.)

— * **Kradzieże i włamania.** Dzisiejsza kronika policyjna notuje 19 doniesień o kradzieżach i włamaniach. M. in. p. Irena Stasińska, Al. Marcinkowskiego 17, doniosła policji o kradzieży zegarka złotego męskiego, bransolety i pierścionka wartości 550 zł. (kl.)

— * **Najcichsza przez wóz.** Na przejeździe kolejowym w Starolece woźnica Stefan Schneider z Minikowa najechał 6-letnią Helenę Borowiczównę ze Staroleki Wielkiej. Dziewczynkę, która doznała ogólnych kontuzji, opatrzył lekarz miejscowy. (kl.)

— * **Zaginienie mysłowo-chorej.** P. Jan Walczak z Poznania (Grudzień 90) doniósł policji, że w dniu 10 bm. wyszła z domu i nie powróciła dotychczas jego żona Pelagia, urodzona w r. 1896. Zachodzi przypuszczenie, że uleć mogła niebezpiecznemu wypadkowi, gdyż jest ona umysłowo upośledzona i w roku bieżącym przez trzy tygodnie przebywała w miejskim zakładzie psychiatrycznym na Grobli. (kl.)

— * **Z targu.** Dnia 13. b. m. na placu Sapieżyńskim placono:

Za nabiał: 1 kg. masła wiejskiego 3.00—3.40 zł; 1 kg. masła mleczarskiego 3.40—3.80 zł; 1 kg. twarogu 0.60—0.80 zł; za litr śmietany 1.40—1.60 zł; litr mleka pełnego 2.00—2.20 gr; mendel jaj 1.60—2.00 zł; wapnowanych 1.30—1.40 zł.

Za mięso: 1 kg. słoniny świeżej 1.70—1.80 zł; słoniny wędzonej 2.00—2.20 zł; wieprzowiny 1.20—1.60 zł; wołowiny 1.40—1.80 zł; cielęciny 1.20—1.80 zł; koziny 1.00—1.20 zł; skopowiny 1.30—1.60 zł; smalec 2.40—2.60 zł.

Za drób i dziczyznę: kura 1.80 do 3.00 zł; kaczka 2.00—3.50 zł; gęś 4.00 do 9.00 zł; para gołębi 1.00—1.20 zł; indyk 2.50 do 6.00 zł; perlica 2.30—3.00 zł; królik 1.60 do 1.25 zł; zając 2.50—3.25 zł; bażant 1.80 do 2.00 zł.

Za jarzyny: 1 kg. ziemniaków 6 do 8 groszy; 1 kilogram szpinaku 20 do 30 groszy; 1 pełeczek pietruszki 10 groszy; 1 kg. cebuli 20 gr; 1 kg. bobu 40—50 gr; 1 kg. kapusty 15—30 gr; 1 kg. brukselki 40—50 gr.

Za ryby: 1 kg. szczupaka 2.20—2.40 zł; okonia 1.40—2.00 zł; lina 2.20—2.40 zł; suma 2.60—3.00 zł; leszcza 1.40—2.00 zł; 1 kg. białych ryb 0.60—1.20 zł; 1 kg. sandacza 3.60—4.00 zł; 1 kg. karasia 0.80 do 2.00 zł; 1 kg. karpia 2.20—2.40 zł; za ryby śnięte placono 40—60 gr rmniej; 1 kg. zlelonych śledzi 90 gr.

Za grzyby: 1 kg. grzybów suszonych 6.40—8.00 zł.
Za owoce: 1 kg. owoców suszonych 1.60—2.40 zł; jabłek 0.40—1.00 zł; 1 kg. borówek (brusznice) 1.00—1.20 zł; 1 kg. gruszek 0.40—1.00 zł; 1 kg. orzechów włoskich 2.40—3.00 zł; laskowych 2.80 zł.

Targ dość ożywiony, dowozy średnie, ceny bez zmian. (hu.)

Z POZNAŃSKIEGO

— * **BUDZYŃ.** (Zebranie „Sokoła”). — 10 bm. odbyło się walne zebranie Tow. gimn. „Sokół”. Przewodniczącym wybrano druha Napierale. Na zebraniu uzupełniono skład zarządu przez wybór trzech nowych członków. Zarząd na rok 1933 stanowią pp.: Franc. Kaźmierczak — prezes, Ant. Geis'er — wiceprezes, druchna Juljanna Berczyńska — sekretarka, Bernard Hadeszyński — zast. sekr., Roman Cybul — skarbnik, Aleksy Mroziński — naczelnik, Jan Sygnecki — zast. naczelnika, Zofja Nijakówna — naczelniczka, Jankowska Lucja — zast. naczelniczki.

Czy Łabendziewicz zamordował fryzjera Bąkowskiego?

Od kilku dni kolportowana była w Poznaniu wiadomość, jakoby morderca śp. Ogrodowskich Kazimierz Łabendziewicz, brał udział w zamordowaniu fryzjera Stanisława Bąkowskiego, którego zwłoki znaleziono na Dębcu w

stanie silnego rozkładu w lecie b. r. Władze prowadziły istotnie w związku z temi pogłoskami i podejrzeniami wypowiedzianymi przez pewne osoby dochodzenia przeciw Łabendziewiczowi, jednak posądzonemu winy nie udowodniono.

Przeciwnie okazało się i stwierdzono to ponownie, że Stanisław Bąkowski, którego na Dębcu znaleziono w dn. 6 sierpnia b. r. popełnił samobójstwo. Z zamiarem tym nosił się on już dawniej, a nawet przesłał list pożegnalny swej żonie. Stwierdzono, że w danym wypadku nie wchodzi w rachubę osoby trzecie, a okazało się również, że Łabendziewicz ani żonie zmarłego Bąkowskiego, ani też Bąkowskiemu nie był absolutnie znany.

Przypominamy, że Bąkowski popełnił wówczas samobójstwo w ten sposób, że zastrzyknął sobie morfiny. Przy zwłokach jego znaleziono strzykawkę i ampułki od morfiny, co odrazu zaprowadziło na ślad sposobu popełnienia samobójstwa. (kl.)

— * **OBORNIKI.** (Wystawa książki polskiej). W dniach od 8—10 bm. odbyła się w gimnazjum koedukcyjnym wystawa książki polskiej.

— (Zebranie). 9 bm. odbyło się walne zebranie Tow. Powstańców i Wojaków pod przewodnictwem prezesa p. M. Łuknowskiego. Na zebraniu uchwalono nowy statut i postanowiono wnieść podanie o zarejestrowanie tow. w sądzie. Omawiano też sprawę rocznicy oswobodzenia miasta, przypadającą na 6 stycznia, poczem uchwalono program obchodu.

— (Z sądu). Sąd grodzki skazał złodzieja recydywistę Michała Larkę z Lipy na 2 i pół roku więzienia za kradzież roweru.

— (Akademja). Z okazji „Dnia ubogich” odbyła się na sali p. Korczyńskiego akademja. Słowo wstępne wygłosił ks. prob. Szymański, podnosząc zasługi Kościoła katolickiego na polu charytatywnem, następnie kierowniczką miejscowego „Caritasu” siostra Leontyna, przedstawiła sprawozdanie z działalności „Caritasu”, który w ciągu czteromiesięcznej działalności wydał już 760 zł na cele dobroczynne. Na zakończenie S. M. P. odegrało obrazek sceniczny „U stołu wigilijnego”.

— (Wenta). Koło rodzicielskie szkoły powszechnej urządziło 10 bm. w sali szkolnej wentę. Czysty dochód przeznaczono na gwiazdkę dla biednych dzieci.

— (Nowa placówka). Powołano do życia „Tow. Samodzielnych Ogrodników”. Zarząd tworzą pp.: Mieczysław Gawor z Bogdanowa — prezes, Wilamowski z Kiszewa — wiceprezes, Stróżyk z Wargowa — sekretarz, Czesław Plura z Obornik — skarbnik.

— (Magistratowi pod uwagę). Na podstawie list wyborczych do rady miejskiej stwierdzono, że listy te zawierały nazwiska obywateli, nie zamieszkałych od 2 do 3 lat w Obornikach, bądź też niektórych obywateli umieszczono dwukrotnie. Jest to dowodem nieporządku w ewidencji o ruchu ludności.

— * **OSTRÓW.** (Świątokradztwo). W Sulmierzycach, w pow. ostrowskim, włamali się w nocy na 7 bm. złodzieje do kościoła parafialnego przez otwór w bocznych drzwiach i rozbijwszy 3 skarbanki, zabrali pieniądze. Za świętokradcami wszczęto pościg.

— * **OTOROWO,** pow. Szamotuły. (Z życia parafji). W dniach od 29 listopada do 8 grudnia została odprawiona w naszej parafji nowenna ku czci Niepokalanej Najśw. Marii Panny. W czasie nowenny miejscowy wikaryusz wygłaszał codziennie kazania ujęte w cykl: aMria, a czaśy dzisiejsze. Aktualność wygłaszanych kazań ściągała liczne rzesze na te nabożeństwa.

— * **SKOKI.** (Zebranie S. M. P.). 6 bm. odbyło się plenarne zebranie S. M. P., zwołane przez druchną prezeskę Z. Glinkiewiczównę. Referat wygłosił ks. patron Zamyśłowski, poczem wywiała się dyskusja. Następnie druchna Czerwińska zadeklamowała „Powstanie Listopadowe” a druchna Kozłowska monolog. W wlnych głosach uchwalono urządzić 2 stycznia opłatek wigilijny. Na zakończenie uchwalono przystąpić 8 bm. do komuni św. Przyczyną trzeba, że żeńskie S. M. P. rozwija się bardzo pomyślnie, co jest zasługą druchny prezeski i patrona ks. prob. Zamyśłowskiego.

— (Zebranie przemysłowców). Przy licznych udziałach członków odbyło się tuż 6 bm. ogólne zebranie przemysłowców pod przewodnictwem prezesa p. A. Stefaniaka.

Kiedy obchodzić wilję

Jak wiadomo, w roku bieżącym wilja przypada w niedzielę, 24 grudnia. W związku z tem nasunęła się kwestja, kiedy urządzić wilję, czy w niedzielę, która postu nie przyjmuje, czy też w sobotę, 23 grudnia.

Redakcja zwróciła się do Kurji Arcybiskupiej z prośbą o informację. Kurja oświadczyła, że wilja obchodzona będzie w niedzielę, 24 grudnia i w tym też dniu odbędą się we wszystkich

kościółach poznańskich t. zw. pasterki. Kwestję postu rozwiązano w ten sposób, że osoby urządzające wilję w sobotę, obowiązują post, natomiast osób urządzających wilję w niedzielę, post nie obowiązuje.

W związku z tem przypominamy rozporządzenie starosty grodzkiego, iż w niedzielę, 24 grudnia sklepy artykułów spożywczych otwarte być mogą od godz. 7 do 10 rano.

„Strzelcy” przeszkadzali komornikowi

12 maja b. r. w Modrzulu pow. poznański miała odbyć się powtórna eksmisja Ignacego Feifra, ojca licznej rodziny. Pierwsza eksmisja, dokonana w marcu b. r. nie dała rezultatu, ponieważ lg. Feifer powrócił do mieszkania. Przy drugiej eksmisji w dniu 12 maja b. r. doszło do awantur. Ignacy Feifer z synami Stanisławem, Antonim, Kazimierzem, Franciszkiem oraz Janem Szczepaniakiem (wszyscy są „Strzelcami”) stawiali opór komornikowi Krawczykowskiemu oraz 4 policjantom. Zamknięci w piwnicy usilowali wydo-

stać się na wolność. Na miejscu zebrał się tłum w liczbie około 300 ludzi. Posaiki policyjne, które nadeszły z Grodziska i Poznania odwoziły głównych oskarżonych do aresztu policyjnego w Stęszewie.

Oskarżeni stanęli w dniu 13 b. m. przed sądem i odpowiadali za opór władzy, bezprawne groźby i zniewagę władz sądowych oraz policyjnych. Liczni świadkowie złożyli obciążające zeznania. Sąd skazał Ignacego Feifera na 1 i pół roku więzienia, a pozostałych na 6 miesięcy wzgl. 1 rok więzienia. (S)

Szwajk na urlopie

Pewien dzielny wojak Szwajk po wyjściu z 7 szpitala okręgowego podrobił świadectwo zwolnienia i wypisał sobie 10 dni urlopu. Wyrzuty sumienia kazały mu wyznaczyć prawdę dowódcy kompanji. Wyznanie skończyło się trzydniowym aresztem. Nasz wojak wrócił do cywila i myślał, że już wszystko skończono. Innego zdania był sąd okręgowy i wymierzył mu karę 6 miesięcznego więzienia. Wojak Szwajk będzie się strzegł urlopow.

22,500 zł i futro

Były właściciel pralni chemicznej p. Kałmuczak odpowiadał w dniu 12 b. m. przed sądem okręgowym za korzystanie ze sprzeniewierzonych przez niejaką Miodowiczównę w Banku Miasta Poznania (1929 r.) pieniędzy i sprzedaż zastawionego futra klienta. Sąd skazał oskarżonego na 2 lata więzienia nie uwzględniając prośby o zwolnienie tymczasowe. (S.)

Edmund Dastych — referent oświatowy, Leon Dastych — kurentarz i chor. drub Banach. Po wyczerpaniu obszernego porządku obrad i wzorowej dyskusji prezes Kaźmierczak solwował zebranie hasłem „Czołem”.

— (Wieczornica). 8 bm. dziatwa szkoły powszechnej urządziła wieczornicę, celem uczczenia Henryka Sienkiewicza. — Wieczornica zgromadziła liczną publiczność, która z zapalem oklaskiwała wykonawców. Miejscowemu nauczycielstwu należy się uznanie za urządzenie tego rodzaju akademji. Pożądaniem jest, aby częściej takie akademje urządzić.

— * **GOSTYŃ.** (Przywilej dla „strzelców” i rezerwistów). Do obywatelstwa miasta i okolicy Gostynia rozstał się komitet gwiazdkowy odezwe, celem przyjęcia z pomocą bezrobotnym Zw. Strzeleckiego i Zw. Rezerwistów. Odezwe podpisała i starościna Julja Wohlfahrtowa. Czyżby tylko dla garski „strzelców” i rezerwistów komitet chciał przygotować gwiazdkę, po mijając wszystkich innych bezrobotnych?

— (Tow. w nielase). Wzorem lat ubiegłych urządziła Konferencja Pań św. Wincentego a Paulo jarmark gwiazdkowy, na którym zamierzano losować robotki i zabawki, darowane przez obywatelstwo. Losowanie się nie odbyło z powodu odmowy p. starosty Wohlfahrtowa. Kuchnia ludowa, którą prowadzi Tow. Pań św. Wincentego, otrzymała w tych dniach pismo cukrowni z żądaniem opuszczenia budynku do 15 bm. Jak widać, Tow. Pań św. Wincentego a Paulo jest w nielase.

który zagaił zebranie i powitał w serdecznych słowach jako gościa ks. prob. Zamysłowski. Po odczycaniu protokołu przez p. W. Przykuckiego, prezes udzielił głosu ks. Zamysłowskiemu. W przemówieniu swem ks. Zamysłowski poruszył sprawę „Tygodnia Propagandy Przemysłu Polskiego” i zapowiedział do kupiectwa, aby uzupełniono braki w branżach: drzewnej, żelaznej i budowlanej. Po ożywionej dyskusji która wykazała głęboką troskę o los kupiectwa miejscowego, prezes p. Stefański wygłosił odczyt p. t. „Prusy Wschodnie a Polska, poczem p. mg. Kohnen przedstawił zebranym uproszczony system prowadzenia ksiązkowości. W zakończeniu uchwalono zapomogę na rzecz kolonii zimowej w Kiekrzu dla biednych dzieci, poczem po zalatwieniu spraw organizacyjnych zamknięto zebranie.

— **SZAMOTUŁY.** (10. rocznica Sodalicji Marjańskich przy gimn. im. Piotra Skaręgi). Sodalicje Marjańskie (żeńskie i męskie) przy tut. gimnazjum im. Piotra Skaręgi obchodziły w ub. piątek uroczystość 10. rocznicy swego istnienia. Rano o godz. 9.30 w klasztorze nastąpiło przyjęcie nowych sodalisek i sodalisów. Po złożonej przez nich przysiędze przemówił w pięknych słowach moderator, ks. Nowicki. W czasie mszy św. przystąpiła młodzież gremjalnie do Stolu Pańskiego. Po południu odbyła się uroczysta akademja w auli gimnazjalnej, na którą przybyli wychowankowie z gronem profesorów, rodzice i dużo obywatelstwa. Przy artystycznie udekorowanej grocie Matki Boskiej z Lourdes, wykonanej bardzo starannie przez jedną z sióstr Rodziny Marji wygłosił słowo wstępne prezes Sodalicji męskiej, p. Ludwik Gierszewski. Po odśpiewaniu hymnu przez sodaliskę i pieśni o Królowej Korony Polskiej przez chór gimnazjalny, wygłosił głęboko ujęty referat p. t. „Cele wychowawcze sodalicji” ks. prob. Dziubiński z Obrzycka. Ks. referent dażono burzą oklasków. Recytację „Śmierć św. Stanisława Kostki” wygłosił sodalis Paul. Część drugą akademji rozpoczęto wykonaniem przez gimn. kolo muzyczne Andantę z symfonji G-dur. Referat „Najświętsza Panna w poezji polskiej”, ilustrowany stosownymi deklamacjami, wygłosił prof. Fabjan. Po odśpiewaniu przez chór „Módł się za nami” i hymnu Sodalicji Męskiej zakończono najpiękniejszą uroczystość w tutejszem gimnazjum.

— **SREM.** (Tydzień polskiej książki). 10 bm. zamknięta została uroczystość przy licznych udziałach publiczności wystawa książek. Dzięki niestrudżonemu staraniom komitetu z p. starostą Krykiewiczem i prof. gimn. p. Zbigniewem na czele, wystawa cieszyła się wielkim zainteresowaniem.

— (Koncert). W niedzielę odbył się tutaj koncert znanej i cenionej orkiestry p. Borowiaka.

— (Protest wyborczy). Do głównej komisji wyborczej wpłynął jeden protest wyborczy. Złożył go czelowy kandydat listy „Mieszkańsko-Robotniczego B. B. W. R.” p. Świętlik z powodu unieważnienia listy jego bloku.

— (Proces prasowy). Tow. Właścicieli Nieruchomości występuje ze skargą przeciw wydawcy, p. Mikołajskiemu i redaktorowi odpowiedzialnemu, p. Miedzianowskiemu z powodu nieumieszczenia sprostowania napastliwego artykułu. Jak wiadomo, p. Miedzianowski redaguje „sanacyjny” „Przegąd Sremski”.

— (Zatwierdzenie konfiskaty). Sąd grodzki zatwierdził konfiskatę 248 ulotek Obozu Narodowego, zarządzoną dnia 26 listopada przez posterunek P. P. na polecenie burmistrza Dębickiego. Ulotki ostrzegaly przed „dwójkami” z fałszywymi nazwiskami, o których kolportowaniu po mieście dowiedział się komitet wyborczy Obozu Narodowego.

— (Zebranie). 8 bm. odbyło się walne zebranie Tow. Powstańców i Wojaków. — Poza uchwaleniem nowego statutu powzięto odnośnie uchwały, dotyczące rejestracji i obchodu oswobodzenia Wielkopolski.

— **ŚMIGIEL.** (Kradzież). 7 bm. skradziono z tartaku p. Łukomskiego nowy wartościowy pas skórany z głównej transzysji. Sprawca nieznan.

— (Z życia Tow. Pań Miłosierdzia). — Tow. Pań Miłosierdzia liczy obecnie 120 członkiń i ostatnio zaopiekowało się 110 rodzinami biednych. W ciągu roku wydało: 1500 chlebów, 300 ltr. m'eka, 400 struclli 4 ctr. mięsa, 2 ctr. kiełbasy i 600 jaj. Pozatem tow. dostarczyło biednym i ubogim ciepłej odzieży na zimę.

— **TRZEMESZNO.** (Dzień ubogich). 3 bm. Stow. Pań Miłosierdzia św. Wincenciego a Paulo urządziło „Dzień ubogich”, na który złożyły się kwesta i akademja. Na akademji słowa wstępne wypowiedział ks. prob. Sarniewicz, referat zaś wygłosił ks. wik. Kołaczkowski.

— (Tydzień książki polskiej). W dn. od 27 listopada do 3 grudnia odbył się tutaj „Tydzień książki polskiej” z urozmaiconym programem. M. in. otwarto wystawę książki polskiej. Na zakończenie „Tygodnia” odbył się wieczór ku czci Sienkiewicza. Dochód z wieczoru przeznaczono na gimnazjum.

— (Zebranie „Sokoła”). 6 bm. odbyło się zebranie „Sokoła”. Omawiano sprawę 40 rocznicy założenia organizacji i zjazdu na czerwiec 1934 r.

— (Z sądu). Sąd grodzki skazał p. Michalskiego z Myślakowa na 3 miesiące więzienia za kradzież koni.

— (Kradzieże). W Wymysłowie Dolnym p. Kędzieli skradziono 5 gęsi; w Wy-

Za bolszewickie pieniądze truli duszę polskiego robotnika

Z Łodzi donosi (z): We wrześniu rb. zapowiedziały zakonspirowane organizacje urządzenie na ulicy Karola masówki i demonstracji, z okazji przypadającej nazajutrz rocznicy święta młodzieży komunistycznej. Na demonstrację wydelegowano specjalny oddział policji, która rozproszyła manifestantów, aresztując 48 osób.

Jeden z zatrzymanych począł drzeć notatki, które jednak odebrano i które okazały się wartościowymi notatkami komunistycznymi. Właścicielem ich okazał się niejaki Izaak Grossmann.

Niezależnie od tego znaleziono w czasie rewizji, przeprowadzonej u Ta-

deusza Okraski, również zatrzymanego w wspomnianym dniu, 7 afiszów komunistycznych, nawołujących do udziału w wiecu na Bałuckim Rynku, oraz książkę p. t. „Walka z przesadami i zabobonami”, wydaną przez filję ukraińską wydawnictwa Z. Z. S. R. w Charkowie. Ustalono ponadto, że Okraska był członkiem komitetu fabrycznego robotników w fabryce Podgórskich. Pozostali 46 z powodu braku dowodu zwolniono.

Okraska i Grossmann zasiedli na ławie oskarżonych w sądzie okręgowym, który skazał każdego z nich na 2 lata więzienia.

Wykrycie kryjówki złodziejskiej w lasach kaliskich

Z Kalisza donosi (mk): Na terenie posterunku polic. Choczą dokonano w ostatnich dniach szeregu zuchwałych kradzieży z włamaniem.

Złodzieje zabrali wszystko, co im wpadło pod rękę. Ostatnio włamali się do chlewu w zagrodzie gospodarza Piotra Reślińskiego w Choczcu i zadusiwszy swinię, wywieźli ją w pole, gdzie ją oprawili, pozostawiając na miejscu wnętrzności. Zarządzona obława przyczyniła się do wykrycia meliny złodziejskiej w lasach, należących do p. Jareckiego.

W zagajniku, nieuczęszczanym

przez nikogo, urządzili sobie złodzieje dobrze zamaskowaną kryjówkę. Wykopali w ziemi dół, pokryli gałęziami i liśćmi, w kryjówce zaś urządzili sobie wygodne schronienie, mając nawet piecyk do gotowania strawy. Dzięki przypadkowi policja znalazła ślad, prowadzący do kryjówki, w której znaleziono dużo różnych przedmiotów, pochodzących z kradzieży.

Złodzieje, obserwujący widocznie obławę, ułotnili się w porę, kryjąc się w okolicznych lasach.

myslowie Górnem p. Michałowskiemu 16 ctr. zboża. Sprawców nie wykryto.

— (Koncert). 17 bm. Stow. mandolinistów „Halka” z Trzemeszna urządza w Mogilnie wielki koncert. Dochód przeznaczony na odnowienie katedry w Trzemesznie.

— **WRZEŚNIA.** (Osobiste). P. Bolesław Zamysłowski otrzymał na wydziale prawno-ekonomicznym Uniwersytetu Poznańskiego dyplom i tytuł magistra praw.

Z BYDGOSZCZY

— **Zebranie N. O. K.** W poniedziałek wieczorem w Resursie Kupieckiej odbyło się plenarne zebranie bydgoskiego koła Narodowej Organizacji Kobiet. Na porządku dziennym było omówienie wyników wyborów do Rady Miejskiej i planu przyszłej pracy. Wynik wyborów zreferowała przewodnicząca N. O. K. dr. Jaworowiczowa, podnosząc trudne warunki, w jakich Obóz Narodowy zmuszony był prowadzić akcję wyborczą, i tem silnie wywypuklając sukces, jaki lista nr. 6 odniosła przy wyborach. W dyskusji wyrażano uznanie dla bezinteresownych pracowników, a między innymi dla szeregu członkiń N. O. K., biorących żywy udział w propagandzie przedwyborczej. Odzywały się też głosy żalu, że zasłużona działaczka społeczna i samorządowa, dr. Jaworowiczowa, nie uzyskała mandatu radzieckiego. W programie przyszłej pracy ustalono, że członkinie N. O. K. powinny brać jeszcze żywszy, niż dotychczas udział na wszystkich polach życia publicznego, postanowiono też zająć się energicznie zwiększeniem ilości członkiń N. O. K.

— **Wystawa Plastyków Pomorskich.** W ub. niedzielę w salach parterowych Muzeum Miejskiego nastąpiło otwarcie wystawy obrazów i rzeźb Grupy Plastyków Pomorskich. Na ekspozycję składa się 119 prac malarzy, grafików i rzeźbiarzy, przeważnie zamieszkałych w Bydgoszczy. Wystawia 13 mężczyzn i 1 kobieta. Najcelniej prezentuje się dział rzeźby z pracami Teodora Gajewskiego i Piotra Trieblera na czele; w dziale malarskim wyraźny postęp i rozwój talentów ujawniają obrazy Chmury, Faczyńskiego, Mokrzyckiego, Bińkowskiej; w dziale grafiki mamy piękne drzeworyty Brzęczkowskiego i Kluski; interesujące są rysunki z zakresu architektury wnętrz, wykonane przez Witolda Jeżykiewicza. Portrety wystawiają: Krasowski, Szmaj, Skowroński i Turwid, z których pierwsi dwaj dają również szereg studjów krajobrazowych. Do szerszego omówienia tej wystawy powrócimy niebawem.

— **Z ostrydy.** Dużym powodzeniem cieszyły się koncerty dwu chórów bydgoskich: jeden, chóru św. Cecylii na Czyżówku w sali p. Glapy, drugi, wokalnemu muzyczny koncert „Harmonji” w sali Resursy Kupieckiej. Pierwszy z koncertów miał w programie utwory Prosnaka, (Burza morską), Stoińskiego (Rozmowa z piramidami), Wiechowicza i innych; drugi Gałła, Jaworskiego, Maklakiewicza, Sołtysa, Stoińskiego, Urbanowego, Wiechowicza i Zelenieckiego, jak również produkcje muzyczne uczniów szkoły prof. Jaworskiego. Oba koncerty wykazały wysoki poziom wykształcenia zespołów śpiewających i poczucie stylu odtwarzanych utworów, co przede-wszystkiem poczynać należy za zasługę dyrygentów, pp. Lampkowskiego i Jaworskiego.

— **Nowa siedziba Urzędu Skarbowego.** Dowiadujemy się, że bydgoski Urząd Skarbowy prowadzi pertraktacje z zarządem miasta o osiedlenie swoich biur z dniem 1 kwietnia w dawnym gmachu Komunalnej Kasy Oszczędności m. Bydgoszczy przy ul. Marszałka Focha 3. W związku z tem z gmachu przy ul. Marsz. Focha będzie musiał usunąć się sekretariat techniczny i schronisko Polskiego Tow. Krajoznawczego. Zarząd P. T. K. zamierza wejść w porozumienie z miastem o ewentualne przydzielenie dla schroniska wycieczkowego innych ubikacji miejskich.

— **Schron kajaków.** będący pod zarządem sekcji wodnej Polskiego Tow. Krajoznawczego i mieszczący się dotychczas w ubikacjach piętrowych jednego ze śpichrzów miejskich przy moście Gdańskim, na mocy porozumienia z hurtownią eksportową raków p. Urbanowskiego przeniesiony będzie do sąsiedniego śpichrza, gdzie zajmie ubikację parterową. Ta nowa siedziba dla kajaków będzie znacznie wygodniejsza, bowiem posiada wyjście wprost na rzekę.

— **Z życia narciarzy.** Bydgoski Klub Narciarski wobec silnych opadów śnieżnych rozpoczął energiczną pracę. Na ulicach miasta widać liczne gromadki narciarzy, śpieszące w pobliskie pagórki na trening i na wycieczki. Sekretariat Klubu zawiadamia, że w miesiącach zimowych stale odbywać się będą we wtorki między godziną 6 — 9 wieczorem zebrania klubowe w lokalu Stow. Techników przy ulicy Cieszkowskiego 4.

— **Otwarcie dworca autobusowego.** Dnia 15 grudnia nastąpi otwarcie nowozbudowanego dworca autobusowego przy placu Kościelickich.

— **Samobójstwo.** Niejaki Kinowski, pochodzący z Brodnicy a zatrudniony jako inkasent w Gdyni, popełnił w Bydgoszczy samobójstwo.

PIERNIKI na czystym miodzie
w wielkim doborze smaków i gatunków
Figurki choinkowe
z najlepszej czekolady
Karmelki świąteczne
Marmeladki
TORCIKI pralinowe i orzechowe oraz
mnóstwo s'odk'ch n'espodzianek
odpowiednich na upominki poleca
E. WEDEL
Prz 5 956-62.515

Murzyni w polskich koszulach

Z Łodzi donosi (z): W ciągu ostatnich kilku miesięcy dał się zauważyć wzmożony eksport łódzkich koszul płóciennych do Holandji, która je eksportuje do swych kolonii.

Zaznaczyć należy, że ostatnio zanotowano spadek eksportu samego płótna na korzyść wyrobów płóciennych. Przepisać to należy niezwykle taniej robociznie łódzkiej, która przez to skuteczniej konkuruje może z wyrobami zagranicznymi.

Śmiertelny gwóźdź

Z Kalisza donosi (mk): We wsi Otok gm. Zadzim w pow. sieradzkim wydarzył się śmiertelny wypadek, którego ofiarą padł 7-letni Edmund Józef Prasiński.

Dwaj chłopcy, Edmund i Kazimierz Prasińscy, wybrali się saneczkami na lód. Przedtem przygotowali sobie chłopcy kij, okuty gwóździem, a służący do odpychania się. W pewnym momencie, podczas zabawy, Edmund potknął się i upadł wprost na wystającą gwóźdź, przebijając pierś. Niezszczęśliwy chłopiec, straciwszy przytomność, zmarł w kilka chwil potem.

Zjadał psy

Z Łodzi donosi (z): O nędzy, panującej wśród ludności robotniczej, świadczy fakt, jaki miał miejsce przy ul. Wodnej.

W znajdującej się tam fabryce zatrudniony w charakterze robotnika Stanisław Poradowski, zarabiając niezwykle mało, łowił psy i zabijał, a następnie spożywał ich mięso. Przyłapano go, gdy smażył psa, skradzionego dozorczy, lecz wówczas tłumaczył się, że to cielęcina. Dopiero przeprowadzona rewizja i znalezione skóry wykazały, że doniesienia skierowane przeciwko niemu polegały na prawdzie.

Poradowskiego pociągnięto do odpowiedzialności.

Kartel kapelusznicy rozbity?

Z Łodzi donosi (z): Prowadzone od dłuższego czasu rokowania pomiędzy fabrykantami kapeluszy welnianych na terenie Rzeczypospolitej w sprawie ewentualnego utworzenia kartelu, wobec coraz więcej zabiegających się stosunków w tej branży przemysłu, zostały ostatnio ponownie odroczone, gdyż wszystkie prawie zainteresowane fabryki wysłały już swoich przedstawicieli z gotowymi kolekcjami i cennikami jakie obowiązywać będą w zbliżającym się sezonie wiosennym. Wznowienie rokowań uzależniają sfery zainteresowane od stanowiska fabryk kapeluszy w kraju.

JARMARKI

— **PNIEWY.** W czwartek, 21 grudnia jarmark na konie, bydło i towary kramarskie

— **KORNIK,** pow. Srem. W czwartek, 21 bm. jarmark ogólny. Spęd zwierząt racicowych dozwolony.

— **KOSTRZYŃ.** Jarmark kramny, na konie i bydło odbędzie się we wtorek, 19 bm.

Krwawy napad zamaskowanych bandytów

Bandyci położyli trupem gospodarza i zranili ciężko jego 21-letniego syna

Z Łęczycy donosi (z): We wsi Krośno w pow. Łęczycy trzech zamaskowanych bandyci dokonali zuchwałego napadu na zagrodę gospodarza Błażeja Kobialki; gdy gospodarz stawiał im opór, bandyci oddali kilka strzałów, kla-

dąc na miejscu trupem 41-letniego Błażeja Kobialkę oraz raniąc ciężko jego syna, 21-letniego Ignacego.

Po dokonaniu napadu bandyci zbiegli.

Rannego Kobialkę przewieziono do

szpitala, trupa zaś ojca zabezpieczono na miejscu do czasu przybycia komisji sądowo-lekarskiej. Za bandytami policja zarządziła energiczny pościg, który dotąd jednak nie dał rezultatu.

DZIAŁ KULTURY I SZTUKI

„PANI ZE SŁONECZNIKIEM“

(Przed sobotnią premierą Ivona Vojnovicia.)

Pierwsze dzieło Vojnovicia w Poznaniu — Dubrownik i Kraków, Vojnović i Wyspiański — Legenda i jej symbole — Pisanie „znacznikami“ — Wśród ciekawych zbieżności — „Wamp“ — Tarnowska i jej wenecki proces — Przygoda dubrownickiego marynarza — W kapitalnym teatrze.

Za parę dni, w najbliższą sobotę, ujrzymy w Teatrze Polskim jedno z najświetniejszych teatralnych dzieł wielkiego poety jugosłowiańskiego, Ivona Vojnovicia: „Panią ze słonecznikiem“. Pierwszy to jego u nas utwór, bo w Polsce bywał Vojnović nieraz grywany, ale poza Poznaniem. Soliski wystawił w Krakowie nasamprzód „Trylogię dubrownicką“, potem „Panią ze słonecznikiem“. Już wtedy, a jeszcze bardziej gdy poznałem w Warszawie „Maskaradę na poddaszu“, nawiąły mi się pewne pobieżne analogie między Wyspiańskim, a Vojnoviciem. Później okazało się, że jest ich sporo, zaczynając od faktu, że obaj są oczarowani i zaczarowani przez swoje miasto rodzinne: Vojnović przez Dubrownik, tak jak Wyspiański przez Kraków. Oba te miasta wiadomo jak są do siebie zbliżone przez ogrom miąższu historycznego, jaki ich mury wypełnia. Tak jak legenda Krakowa doprowadziła Wyspiańskiego do legendy Polski, podobnie uczynił Dubrownik z Vojnoviciem. Jest on w najmniejszym chyba od Wyspiańskiego stopniu poetą narodowym, chociaż ton wieszczy, jeżeli o jego natężenie idzie, brzmi u autora „Wyzwolenia“ silniej w każdym razie.

Analogie te przerzuciły się — i to jest ciekawym zjawiskiem — na pewne środki wyrazu, jakimi obaj poeci operują, na ich technikę pisarską. Jeden z tych objawów jest łatwo wytłumaczalny, ten mianowicie, że obaj posługują się po równi pewnym alfabetem znaków umownych — pewnymi zwrotami i wyrażeniami, które zawierają w skrócie całe kompleksy uczuć i wspomnień. Wynika to z tworzywa, jakim się posługują, tj. z materiału historycznego, stanowiącego narodową legendę. Pamiętamy jak złożony akord psychiczny budzi np. w widzu Wyspiański takimi słowami jak „Wawel“ lub „Dzwon Zygmunta“. Dość aby na scenie odezwał się jeden taki dźwięk, aby w widzu odpowiedziała cała orkiestra. Więc gdy bohaterowie Vojnovicia wspominają „świętego Vlaho“ (który jest patronem i do pewnego stopnia symbolem Dubrownika), albo gdy wymawiają słowo „Lapad“, albo nazwisko narodowego poety Gundulicia — to rozumiemy, że widz jugosłowiański wstrząsa się takimi samymi dreszczem jak my, gdy u Wyspiańskiego posłyszymy o świętym Stanisławie, Kraków, albo Skalce. Takie słowa zastępują całe stronicę. Mają one taką wartość jak w stenografii „znaczniki“, są nabite potężnym ładunkiem, który wybucha natychmiast gdy zetknie się z duszą wtajemniczoną.

Inna rzecz, że ma to pewny swoisty refleks w odniesieniu do zasięgu poezji, która takiego środka używa. Niewątpliwie tak jak Wyspiański, tak i Vojnović będzie w wielu swych dziełach całkowicie dostępny tylko dla swoich własnych rodaków. Nie znaczy to, aby w ogóle nie mógł znaleźć u niewtajemniczonych żadnego oddźwięku. W końcowej scenie „Maskarady“ zjawia się święty Vlaho (po naszym Błażej), a z nim dwaj miedziani dzwonicy, którzy wybijają godziny na swoim miejskim zegarze. Przychodzą kuwawodami, aby zabrać do nieba konającą dziewczynę. Malowniczość tej wizji, jej sceniczna obrazowość i uczuciowe napięcie oddziałują na każdą wrażliwą duszę bez względu na narodowość. Nie inaczej będzie, jak przypuszczam np. z potężną sceną klątwy w „Bolesławie Śmiałym“. Inna rzecz, gdy idzie o przeżycie takich chwil do dna, o wyczerpanie ich całej zawartości. Na to trzeba koniecznie znać symboliczną treść znaczników i przy jej pomocy odcyfrować cały hieroglif.

Niewątpliwie dzieło Vojnović z Wyspiańskim ten los poety narodowego w najściślejszym znaczeniu słowa. Pisarza, który tworzy dzieła zarezerwowane w ogromnej części dla narodu, na jego wyłączny użytek. Nie inaczej jest np. z Chopinem, chociaż jest prawdą zupełną, że przetworzył on materiał narodowy na dzieła ogólnoludzkie. Nie mówiąc nawet o mazurkach — ale inne dzieła Chopina, ballady, impromptus, nokturny mają zawsze na dnie pewien osad, który tylko my możemy dostrzedz i wchłoniąć.

U Vojnovicia nie jest to reguła, jak przekonamy się właśnie na „Pani ze słonecznikiem“, lecz bywa bardzo często, nawet przeważnie. Tak jak Wyspiański, czerpał on zaczyn twórczy z przeszłości narodu, taksamo żył w okresie poprzedzającym niepodległość i zjednoczenie (a tylko był szczęśliwszym, gdyż chwili tej dożył, umierając dopiero w r. 1929). Taksamo też miał teatr za główny i prawie jedyny środek poetyckiego wyrazu.

Co do tego, trudno mi obecnie zapuszczać się w podobieństwa, jakie łączą często wizję teatralną autora „Maskarady“ z teatralnym światem Wyspiańskiego. Jedno wszakże warto napomknąć. Dzieła Vojnovicia znam tylko ze sceny, wydania książkowe i rękopisy nie wpadły mi w ręce, ale Józef Gołąbek, autor wyborowej monografii o poecie dubrownickim stwierdza, że Vojnović zaopatrywał swe sztuki w liczne komentarze, które mają służyć reżyserom i aktorom, a przypominają uderzająco znane nam wszystkim objaśnienia i przypisy Wyspiańskiego, które dla czytelnika, mającego w ręku książkę, stanowią integralny składnik dzieła. U Vojnovicia jest ich nawet o wiele więcej. Nieraz rozrastają się tak, że tworzą jakby samodzielny utwór, np. opis Pola Kosowego w tragedji „Śmierć matki Jugoviców“, nazwany przez Gołąbka „jednym z najpiękniejszych pejzaży w utworach Vojnovicia“. A znow w drugim obrazie „Pani ze słonecznikiem“ komentarze, jeżeli czytać je razem z tekstem, zamieniają utwór sceniczny w istną nowelę, tyle ich narosło na niezbyt obfitym djalogu!

Wszelako ten właśnie ostatni dramat, który mamy ujrzyć w Teatrze Polskim, musi być pod każdym innym względem odsunięty od jakichkolwiek paralel między Vojnoviciem a Wyspiańskim. Nawet od tak pobieżnych, jakie naszkicowałem. Pisząc „Panią ze słonecznikiem“ opuścił Vojnović Dubrownik, opuścił go zarówno w przenośni jak dosłownie, gdyż zamieszkał na jakiś czas w Wenecji, a taksamo odsunął wszystko, się wiąże z Jugosławją. Kosmopolityczna ta sztuka rozgrywa się naprzemiennie w jednym z hoteli weneckich i w Londynie. Bohaterowie przeżywają namiętności nie mające żadnych punktów stycznych ze sferą patriotyzmu. Punktem centralnym jest kobieta — wampir, Węzłem tragicznym — morderstwo, którego się dopuściła. Katastrofą końcową — jej śmierć samobójczą. Wszystko jest uchwytnie dla widza pod każdą szerokością geograficzną naszego białego świata, a przez świetną technikę sceniczną postawione w kręgu najmocniejszych teatralnych zainteresowań.

Gdy na rok przed wojną grała Soliska „Panią“ w Krakowie, wiadomem było, iż na poetę oddziaływały głośno temi laty proces Rosjanki Tarnowskiej, która w Wenecji spowodowała zamordowanie swego kochanka. Wszelako właściwego wątku dostarczył poecie pewien młody dubrowniczanie, kapitan marynarki. Przeżył on w Londynie przygodę taką, jaka spotyka w „Pani“ lotnika Malipiero i Vojnovicio — ją był opowiedział. Z Tarnowskiej wziął poeta tylko demoniczność typu, autentyczne morderstwo postawił swej bohaterce na przełomie życia między młodością, a bogatym małżeństwem, rzucił ten zarys na tło Wenecji i poddał świetnej obróbce.

Istotnie „Pani“ uchodzi za najefektowniejsze dzieło Vojnovicia, który sam cenil je do teatralności najwyższej i wcale się nie mylił, jak to często przydarza się autorom w ojcowskim zaślepieniu. Dwa akty w luksusowym hotelu, środkowy w biednej izdebce. Tajemnicza milionerka z której wychodzi morderczyni. Trzech mężczyzn w jej sieciach. Odkryta po latach

zbrodnia i jej tragiczna ekspiacja. Vojnović, dramaturg sceny zagrzebskiej, był rozkochany w teatrze i w aktorstwie. Dla sceniczności Francuzów, których często przekładał, miał formalny kult. Tątał dochodzi w napięciu teatralnym do wielu efektów, których Sardou by się nie powstydzil, ale podkłada je namiętnością i analizą duszy, czyniąc to głębiej, nieporównanie wiarogodniej i bardziej przekonująco. Dobrze się stanie, że najwybitniejszego jak dotąd pisarza jugosłowiańskiego poznamy w takim dziele, które

ŻYCIE KULTURALNE

CZY NIEMA NA TO CZTERDZIEŚTU TYSIĘCY?

Z Warszawy donoszą nam (tw):
Siostra Jacka Malczewskiego wdowa po wybitnym pisarzu Wacławie Karczewskim (autorze „Leny“), zmarła niedawno w Chorzewicach w Krakowskim. Zmarła przez całe życie starała się o zgromadzenie korespondencji znakomitego malarza, jego szkiców młodzieńczych i utworów poetyckich, posiadała też wiele cennych obrazów (w tym słynny portret Karczewskiego) i zespoliła te cenne zbiory w rodzaj muzeum, mieszczącego się w Chorzewicach, będących własnością córki Jacka Malczewskiego, p. Meisnerowej.
Obecnie dowiaduje się „Gazeta War-

szawska“, że o nabycie tych zbiorów toczyły się pertraktacje z „instytucją państwową“ (niewymienioną z nazwy), lecz spóży na niczem, i pamiętkom po Malczewskim grozi rozproszenie.

Nad tem, że Malczewski zasłużył na swoje muzeum, tak jak posiadał je Jan Matejko w Krakowie, zbytecznym byłoby dyskutować. Więcej czy w istocie owa „instytucja państwowa“ nie może zdobyć się na czterdzieści tysięcy złotych (bo taką sumę „Gazeta Warszawska“ wymienia), aby nabyć zbiory, stanowiące same w sobie małe muzeum i mogące dać podstawę wielkiemu?

NAUKA

ADWENT SIĘ KONCZY
— WYKŁADY TAKŻE

Adwentowa seria Powszechnych Wykładów organizowanych przez Uniwersytet Poznański dobiega końca. Pozostają jeszcze dwa. Dziś we środę, o godz. 20-tej prof. U. P. dr. Zygmunt Wojciechowski będzie mówił na temat „Czasz Łokietka i Kazimierza Wielkiego“, jutro we czwartek prof. U. P. dr. Zygmunt Zawirski na temat „Zadanie filozofji“.

Prof. Wojciechowski wskaże na przełomowy charakter czasów Łokietka i Kazimierza Wielkiego. Uwydatni jak skrzyżowały się wówczas „zachodni“ i „wschodni“ kierunek w budowie terytorjalnej państwa, jak zarysowała się możliwość chwycenia przez Polskę równowagi między gospodarstwem rolnem i miejskim. W końcu wskaże na szczególną aktualność dla doby dzisiejszej tych zagadnień i ich dziejów.

Prof. Zawirski zacznie od różnych znanych w nauce ujęć filozofji. Jedni wychodzą z własnej jaźni, lub z jaźni wogóle; tacy bez popelnienia kilku koziołków logicznych nigdy poza tę jaźń wyjść nie potrafią. Inni rozpoczynają od rozważań historycznych nad zmiennością systemów i na tej podstawie próbują określić, jaki być winien przyszły stan filozofji i jej zadanie. Takie prognozy jednak łatwo mogą się stać zbiorem lekkomyślnych uogólnień. Prelegent będzie się starał wykazać, iż tylko wówczas da się zrozumieć zadania filozofji, gdy się zrozumie zadania nauk szczegółowych, których jest bardzo wiele, gdyż są ograniczone i konieczny stał się podział pracy. Wstęp na poszeźgowne odczyty 50 gr. dla młodzieży i wojskowych niższych stopni 20 gr.

Z Pol. Tow. Chemicznego. Oddział wileński odbył posiedzenie naukowe z odczytem P. N. Kabaczniówny p. t. „Badania nad wykrywaniem hełu w soli kamiennej“.

MUZYKA

Symfonia dla młodzieży śląskiej. Z Katowic donoszą nam (ad): Odbył się pierwszy koncert symfoniczny dla młodzieży, urządzony staraniem magistratu m. Katowic. Pod batutą dyrektora Konserwatorium p. Kulczyckiego odegrała orkiestra „Step“ Noskowskiego, tańce góralskie z „Ilaki“, oraz utwory drobniejsze Dworzaka i Czajkowskiego. Skrzypek prof. Cetner wykonał Wieniawskiego „Legendę“. Koncerty takie odbywać się będą co miesiąc.

Muzyka kameralna w Bydgoszczy. Donoszą nam z Bydgoszczy: Miejskie Konserwatorium Muzyczne zorganizowało na obecny sezon — tak jak w latach poprzednich — audycje kameralne, które cieszą się dużą frekwencją. Pierwszy tegoroczny koncert tego rodzaju odbył się w salce Konserwatorium temi dniami i przyniósł trio Czajkowskiego, wykonane przez pp. prof. Stefanów (fortepian i skrzypce) i prof. Z. Wojciechowską (wolonczela) oraz kwintet Dworzaka, który odegrali: dyr. Zdzisław Jahnke i prof. H. Wojciechowska (skrzypce) oraz prof. Alfons Roesler (altówka), Zdzisława Wojciechowska (wolonczela) i prof. Edmund Roesler (fortepian). Następnego wieczór w styczniu.

PLASTYKA I ZOBNICTWO

Wystawa grafiki polskiej odbywa się w Paryżu w Bibliotece Komunalnej m. Paryża. Obejmuje 400 akwafort, drzeworytów i litografii 76 artystów.

Nagroda plastyczna. Z Warszawy donoszą nam (tw): Ministerstwo Oświecenia Publicznego opracowuje statut nagrody plastycznej. Będzie ona dotowana sumą 7 tysięcy złotych i przyznana corocznie.

zbrodnia i jej tragiczna ekspiacja. Vojnović, dramaturg sceny zagrzebskiej, był rozkochany w teatrze i w aktorstwie. Dla sceniczności Francuzów, których często przekładał, miał formalny kult. Tątał dochodzi w napięciu teatralnym do wielu efektów, których Sardou by się nie powstydzil, ale podkłada je namiętnością i analizą duszy, czyniąc to głębiej, nieporównanie wiarogodniej i bardziej przekonująco. Dobrze się stanie, że najwybitniejszego jak dotąd pisarza jugosłowiańskiego poznamy w takim dziele, które

RUCH REGIONALISTYCZNY

Ślusznie przypomniana zasługa. Pisząc o uroczystościach gdyńskich, przypomina „Głos Narodu“, że Gdyńscy odkryli dla Polski na długo przed wojną nikt inny jak ś. p. Antoni Choloniewski. Prace tego świętego publicysty były pierwszą w Polsce wielką propagandą sprawy pomorskiej i morskiej wogóle, to też przysłużyły się niemało tym naszym politykom, którzy walczyli o Pomorzcie dla Polski „Głos Narodu“ z całą słusnością stwierdza, że w Gdyńi powinno się trwale uczcić ś. p. Choloniewskiego i jego wielkie zasługi. np. w formie tablicy pamiątkowej.

OCHRONA ZABYTKÓW

Zakopane ma także zabytki. Piszą nam z Zakopanego (M. I.): Wojewódzki urząd konserwatorski w Krakowie zajął się ochroną zabytków w Zakopanem, w szczególności starego kościoła i starego cmentarza, oraz murowanej kaplicy, która była pierwszym w Zakopanem kościołem. Na zebraniu w urzędzie miejskim przyjęto plan i postanowiono urzeczywistnić różne naprawy itd. Wkrótce znajdą się w kościele stare feretrony ludowe, które odnaleziono na strychu i umiejętnie odnowiono. Jest ich jedenaście.

SZKOLNICTWO

Dobry środek na ciekawość. Z Łodzi donoszą nam: Podczas Tygodnia Książki nauczyciele w klasach rozpoczynali z uczniami czytać głośno różne interesujące książki. Gdy doszli do szczególnie ciekawego miejsca, przerywali lekturę i wskazywali uczniom numer, pod którym można znaleźć tę książkę w bibliotece szkolnej.

VARIA

„Tajemnica wojskowa“. Pod taką nazwą zachował się w mej pamięci pewien rodzaj granatnika. Nazwa ta powstała u nas w podchorążówce, gdyż nie mając przed oczyma modelu pojęcia nasze o tej broni były mgławicowe. Dziś ten właśnie „Granatnik J. D.“ staje się nam przystępnym, gdyż na str. 636 ostatniego zeszytu „Encyklopedji wojskowej“ (Z. 29 Jasmundzki — Jutlandzka bitwa) znajdujemy obszerny artykuł o tej broni, uzupełniony rysunkiem. Chociażby ten drobny przykład może świadczyć, jak ta „encyklopedja“ jest pożyteczna i jak przydać się może oficerowi rezerwy, czy też służby czynnej. Artykuły z zakresu techniki, organizacji i historii wojskowej, ujęte jasno i fachowo pozwalają niejednemu uzupełnić i pogłębić swą wiedzę, wyniesioną ze szkół wojskowych, nie pozostając w tyle za innymi. (J. St.)

Jutro:

PRZYPOMINAJMY ZAPOMNIANYCH!
przez
dr. Alfreda Brosiga.

Pisma nadesłane

„Wicie Wielkopolskie“. Nr. 11. Treść: S. Helsztyński: „Zamierzona, niedrukowana książka St. Przybyszewskiego i Jerzego Hulewicza z r. 1916“. — Z. Beilmanówna-Pocobutowa: „Na marginesie bajek Czesława Kedzińskiego“. — J. Sztandinger: „Poznań“. — A. M. Swinarski: „Indyczki“. — M. Turwid: „Moje pradziadkowie“. — M. Dereżyński: „Kilka słów o Macieju Wierzbickim“. — S. Czernik: „Archa“. — J. Deresiewicz: „Raz na wozie, raz pod wozem... Tęspisa“. — Listy z regionów. — Recenzje — Kronika. — Adres Red. Września, Poznańska 6.

mówi językiem bez reszty zrozumiałym dla wszystkich.

Witold Noskowski.

Co grają w Wilnie? Teatr na Pohulance wystawił w Poznaniu „Stefka“ Devala. Teatr objazdowy mający zespół z teatru na Pohulance, objeżdża sąsiednie miasteczka ze sztuką Kiedrzyńskiego „Piorun z jasnego nieba“.

Płock ma swego „Kaktusa“. Jak donoszą z Płocka, Klub Artystyczny założył swoją kawiarnię. Zainaugurowano ją przedstawieniem szopki-rewji, osnutej na stosunkach miejscowych.

nr 7121 „PRECYZYJNY”

Teatr Wielki

Premjera arcydzieła Mozarta jest wydarzeniem w naszym życiu operowym. Jest niem nietylko dlatego, że po raz pierwszy w Polsce wogóle je słyszemy, ale i dlatego, że w praktyce sceny operowej poznańskiej za szereg lat ostatnich stanowi ważny moment próby przełamania szablonu i sztywnej rutyny tak głęboko tu zakorzenionej.

Zmiana ta polega na dwóch zasadniczych rzeczach: pierwsza z nich — i to najważniejsza — to ogólna chęć i wola całego zespołu operowego, aby było inaczej niż dotąd, druga — wprowadzanie w czyn tych pięknych zamierzeń. Dotychczas przy wznawianiu dawnych, znanych oper realizowanie tych zamierzeń mogło być tylko cząstkowe: dopiero przy zupełnie nowych rzeczach mogła być mowa o pełnym ich zastosowaniu.

Przystępując do przygotowania „Cosi fan tutte” wzięto z miejsca pod uwagę wszystkie trzy strony zagadnienia: muzyczną, sceniczną i śpiewaczą. Nad przygotowaniem strony muzycznej czuwał dyr. Latoszewski, sceniczną — p. Janowska, a śpiewaczej sami artyści, kontrolowani przez swych kierowników sceniczo - muzycznych. Strona dekoracyjno - kostjumowa została również szczegółowo obmyślona i przygotowana przez p. Szpingiera, posiadającego magiczne zdolności robienia ładnych, pomysłowych i pełnych smaku rzeczy z niczego. Podobno dekoracje do wszystkich siedmiu obrazów „Cosi fan tutte” kosztują śmiesznie małą sumę. Nie chce robić plotek na temat wysokości tej sumy, bo teatr strasznie lubi być tajemniczym na tym punkcie, ale gdyby w rzeczywistości była trzy razy większa, zawsze byłaby to jeszcze cena kryzysowa. Najbardziej dociągnięta była strona muzyczna. Wszystko dopasowane na milimetr z dokładnością, lekkością i swobodą. Zespoły mogły się popisywać swą precyzją rytmiczną i opanowaniem muzycznym (w dziele tem odgrywają one rolę dominującą). Wszyscy umieli swoje role wzorowo (drobiazgowo potknięcia na premierze się nie liczą) i starali się bardzo o utrzymanie ogólnej linii stylowej. Orkiestra brzmiała pięknie i grała z piętyzmem dla każdej najsłabszej nutki, zdając sobie sprawę, że u Mozarta te najsłabsze nutki są właśnie najważniejsze. Ujęcie muzyczne p. Latoszewskiego bardzo trafne w tempach i w stylu utrzymało się do końca na równym i wysokim poziomie. Muzyka ta odpowiada temperamentowi i gustom kapelmistrza, znajdując w nim świetnego wykonawcę.

Reżysersko wielki krok naprzód. Również i tu wszystko niezwykle starannie obmyślone i wykonane. Gdyby przy tej staranności reżyseria mogła dysponować jednakowym materiałem aktorskim, zdecydowałaby o wszystkim. Każdy śpiewak jest jednak innym i inaczej odtwarza umówioną sytuację. Dlatego są różnice i nierówność poziomu. Wykonawców podzielić można na dwie równe grupy: z jednej strony — pp. Olgina, Fontanówna, Gabryszewski, z drugiej — Hupertowa, Woliński, Karpacki. Pierwszej grupie łatwiej dostosować się było do wymagań stylu nie tylko muzycznego, ale i scenicznego, druga natomiast natrafiała w sobie na pewien opór, choć widać było duży i często skuteczny wysiłek w kierunku pokonania tego oporu. Nie mniej wszyscy wykonawcy zasługują na prawdziwe uznanie za równy i pełen poświęcenia wysiłek w dążeniu do stworzenia zespołu jednolitego i dobrze zharmonizowanego ze sobą.

Typowo rokokowe i śliczne sylwetki dały pp. Olgina i Fontanówna. P. Hupertowa śpiewała muzykalnie, ale nieco obojętnie, przyjmując przytem za mało czynny udział w ogólnej akcji. Z panów najwięcej łatwości miał p. Gabryszewski, młody, z ładnym głosem i świetną dykcją baryton i aktor, jakich scena operowa bardzo potrzebuje. Panowie Woliński i Karpacki jako wybitni i zasłużeni śpiewacy operowi byli tu wzorem staranności i powagi w stosunku do zadań, jakie im ich bardzo odpowiedzialne role narzucały. Pewną ościąłości powodowały zupełnie niewłaściwie podawane recitativa. Oprócz p. Gabryszewskiego, który widocznie aktorskim instynktem wiedziony doskonale je robił, i p. Fontanówny, zaprawionej do swobodnego mówienia na muzycznym tle, wszyscy wykonawcy bardzo pieczołowicie je wyśpiewywali, zamiast mówić. Skutek tego taki, że tempo się przewróciło, a sens intrygi przepada gdzieś pomiędzy oddzielnymi tonami śpiewaków a akordami portepianu. Są to jednak zastrzeżenia, dyktowane już wybrednością, do której upoważnia poziom premjery, osiągnięty wspólnym i pięknym wysiłkiem, całego zespołu z jego kierownikiem p. Latoszewskim i p. Janowską jako reżyserką na czele.

ST. WIECHOWICZ.

Genjusz wśród błaznów

Odpowiada to usposobieniu ludzkiemu, że piękne kobiety chętnie pojawiają się w towarzystwie brzydkich przyjacielek, ażeby tem więcej uwydatniała się ich piękność. Z tych samych względów w dawnych czasach panował zwyczaj, że księżniczki i damy dworskie malować się kazały z brzydką postacią u swych nóg. Próżność ludzka stała się też prawdopodobnie przyczyną, że w wiekach średnich księżęta i królowie i inni możni tego świata otaczali się karłami, błaznami i potworkami. Wydawało im się, że robią na swe otoczenie wrażenie więcej majestatyczne, gdy te dziwoludy koło nich się kręcili. Towarzyszyły one swym panom nietylko w mieszkaniu, lecz także podczas

Dział grafologiczny Prof. Foady'ego

221 „Mimoza”. Nerwowa, sprytna, z natury bardzo inteligentna, poważna, wielce ciekawa na polu naukowym, ambitna i bardzo stanowcza.

222 „Kubuś”. Opanowana, poważna, i jakkolwiek łatwo się irytuje, nie okazuje tego. Sentymetalna, uczuciowa, lecz skryta, dużo temperamentu. Skrzywdzić się nie da. Rady innych przyjmuje, lecz zazwyczaj z nich nie korzysta.

223 „Luby”. Szybka, brak cierpliwości, lubi załatwiać wszystko na gorąco, nim co rozpocznie, sprawy swe dokładnie analizuje. Silna wola, którą ujarzmia swe nerwy i nakłania do cierpliwości. Idealistka, w życiu materialnym ekonomistka.

224 „Jaszym”. Nerwowa, szybka, dyplomatka, lubi dyscyplinę i cenę porządek. Nieufna opanowana, ambitna, dobra pamięć, w miłości egoistka, zazdrośna. Pismo wykazuje pod względem intelektualnym 75 proc. męskości.

225 „A, 1”. Silna wola, bardzo mądry, dużo wytrwałości, tylko nerwy przeszkadzają. Dobra pamięć, poważny, lubi swe zdolności okazywać, dobry kupiec.

226 „B 2”. Sprytny, rafinowany, lubi swe zamiary doprowadzić do celu dyplomata, materialista pod względem zarobkowym. Ryzykant w interesach, ale nie swoim kapitałem, tylko cudzym.

227 „C, 3”. Nerwowa, raptowna, brak cierpliwości, uparta, 70 proc. męskości, przebiegła wszystko lubi kontrolować, imo to kocha życie rodzinne i dobra gospodyni.

228 „D, 4”. Dużo zdolności artystycznych, sentymetalna, skłonna do płaczu,

Seanse 5, 7 i 9

W KINIE APOLLO

Bilety od 75 gr

od czwartku, 14 grudnia 1933 r.

WIELKI SENSACYJNY DRAMAT
Z ŻYCIA WSPÓŁCZESNEGO

ZNAK NA DRZWIACH

W roli gl. dawno niewidziany ROD LA ROCQUE

FILM DLA LUDZI ŻĄDNYCH WRAŻEŃ!

nr 7133

W nadprogramie: **Rewelacyjny dodatek muzyczny RAPSOJA LISZTA**
Nasze kina najtańsze! Nasze programy najlepsze!

Dziś w środę poraz ostatni — **WIELKA EPOPEJA AMERYKAŃSKA „ZDOBYWCY”**

widowisk publicznych, a nawet na wojnę. Zwyczaj te szczególnie rozpowszechnione były na dworze hiszpańskim w 16 i 17 stuleciu. Ponury Filip II, za którego panowania Hiszpanja straciła dominujące stanowisko w świecie, chętnie widział wkoło siebie błaznów: 'ecz królowie, którzy po nim panowali sądzili, że powinni mieć cały dwór hiszpański Filip IV, monarcha, mający częste napady melancholji, blażeństwo doprowadził do punktu kulminacyjnego Jego malarzem nadwornym był sławny Diego Velasquez, który często z rozkazu króla malować musiał jego błaznów dworskich. Sam nigdy król nie kazał się malować w tem otoczeniu, za to dzieła jego często pojawiają się na obrazach Velasqueza w towarzystwie karłów i błaznów. Tak np. na sławnym obrazie, znajdującym się w Prado w Madrycie, na którym infantka Małgorzata ma za towarzyszkę ohydnie brzydkiego potworka. Na tym obrazie widzimy także malarza samego. Król bowiem swemu malarzowi nadwornemu wyznaczył także miejsce wśród swego blażeńskiego otoczenia. Był on poprostu lokajem dworskim, którego obowiązkiem było malować, co mu kazał, Velasquez w podobizny owych błaznów i wesółków królewskich wcielał tyle uczucia ludzkiego, ile nie szczędził go samemu królowi.

Błaznom i wesółkom wolno było wypowiadać swobodnie swoje zdanie, oni też byli nieraz jedynymi, za pośrednictwem których dotrzeć było można do monarchy. Błazny dworskie reprezentowały wolność słowa w największym jego ponizaniu.

WIP

Czarodziej lancetu

W tych dniach zmarł w Londynie sławnej sławy chirurg, Ernest William Blake. W ciągu swej czterdziestoletniej praktyki wyleczył „czarodziej lancetu” zgórą 900.000 chorvch. Marzeniem jego było dociągnięcie do miliona pacjentów, śmierć jednak przecięła pasmo życia znakomitego lekarza. Ze wszystkich kraców Anglii dążyli chorzy do Londynu, do dr Blake'a. Gdzie wiesz i doświadczenie innych lekarzy zawodziły, tam Blake znajdował jeszcze ratunek, wyjście z zaułku, w którym czyhała śmierć. Sława jego jako lekarza i człowieka przekroczyła granice Anglii. Pacjenci przybywali doń z całego świata: z Indyi, z Ameryki, Gabinet i poczekalnia słynnego lekarza były tak obleżone, że wynajął on dla siebie jeszcze jedno mieszkanie na przedmieściu Londynu, którego adresu nikt nie znał. Tam, zabezpieczony przed atakiem pacjentów spędzał Blake kilka godzin w spokoju. W ubiegłym roku udał się Blake do poł. Afryki, aby wypocząć, ale gdy tylko do-

wiedziano się o jego przyjeździe do Kapsztadu, zaczęła natychmiast do hotelu, gdzie się zatrzymał, napływać fala chorych, tak że nawet ucieczka z na kran ee świata nie pozwoliła mu zażywać zasłużonego odpoczynku. Zmarł dr Blake z przepracowania, spał bowiem nie więcej niż dwie do trzech godzin na dobę.

Nauka i iluzja

„Nauka i iluzja”... Taki tytuł mogłaby nadać wieczorowi eksperymentalnemu prof. Foadyego, który odbędzie się w najbliższą sobotę, o godz. 23 w sympatycznej sali kinoteatru „Metropolis”. Autosugestia bowiem, telepatja, grafologia, doskonalenie pamięci, mnemotechnika — to dziś zagadnienia, posiadające już bogatą literaturę naukową. Sprawom tym poświęcił Foady pierwszą część sobotniego programu, ilustrując ją licznymi arcyciekawymi eksperymentami. W części drugiej bogatego programu znajdziemy się całkowicie w świecie iluzji urocznej, wywołanej fenomenalną wręcz zrecznocią Foadyego. Ujrzymy tu przebogaty program „czarodziejstw”, przyczem prof. Foady zde-maskuje rozmaite sztuki naciągaczy-szarlatanów. To też nie wątpimy, że sobotni wieczór Foady'ego zgromadzi jak najliczniejszą publiczność. Tembardziej, że ceny biletów (zł 1,40, zł 1,99, zł 2,49 oraz zł 299) łącznie z wszelkimi świadczeniami socjalnymi są istotnie tanie, oraz że cały dochód przeznaczony na zasilenie funduszów Syndykatu Dziennikarzy Wielkopolskich. Bilety są do nabycia w przedsprzedaży w składzie cygar p. A Szrejbrowskiego przy ul. Gwarnej 20.

Dwa programy „Stratosfery”

Strzelec T. Hernes
żołnierz bojowy, bardzo ostry napastliwy, używany z reguły do najcięższych przepraw wojennych.

Zaintersowanie najnowszym, dziesiątym programem „Stratosfery”, ze względu na rewelację, jaką niewątpliwie będzie opowiadanie przygod woj-skowych Tad. Hernes na temat „Moje boje”, jest tak wielkie, że sala nie pomieści napewno licznych sympatyków tego zespołu. Wobec tego, aby uniknąć tłoku, program będzie powtórzony jutro, w czwartek o godz. 20 w Domu Akad. (Wały Leszczyńskiego 8). Cały program „bojowy” — udział biorą przystojni młodzieńcy, przeważnie kategoria A, a więc Miklaszewski, Niebieszczański, Włodek, Pluciński, Dziegielewski i inne nowe sily muzyczne. Napewno pożątuje, kto nie przyjdzie dziś albo jutro przed ósmą do „Stratosfery”. Jeszcze jedno. — przewidziana jest pewna niespodzianka, która publiczność położy ze śmiechu na obie łopatki!

Praktyczny podarek
każdemu sprawi radość

Leo
Magazyn obuwia
Poznań
27 Grudnia 3
Tel. 34-19

Wystawa misyjna jako pomoc dla kościółków na kresach wschodnich otwarta została — jak wiadomo — wczoraj staraniem sekcji misyjnej Sodalitacji Pań. Wystawa mieści się w mieszkaniu prywatnym p. Nowakowej przy ul. Działynskich 1 wysoki parter. Zwiedzać ją można dziś i jutro w czwartek w godzinach od 10 — 13 oraz od 15 do 18. Zdjęcie nasze przedstawia fragment tej ciekawej wystawy.

PIJĆ WINA KRAJOWE

TYLKO

GWARANTOWANE ZNAKIEM ZWIĄZKOWYM

Prz 5 818-48.2

nów. Obecnie buduje się też autostradę oraz linię tramwajową, które połączą port z miastem. W ten sposób Medjolan będzie posiadał bok największego dworca kolejowego w Europie i największy port lotniczy.

TEATRY

Z Teatru Polskiego

Dzisiaj świetna komedia „Moja panna mama”. Jutro wypełniająca stale teatr do ostatnich miejsc arcykomiczna krótkowidła „On i jego sobowtór”. W sobotę premiera wybitnego pisarza jugosłowiańskiego Ivana Vojnowića „Dama ze słonecznikiem”, która odegrana będzie na uroczystości Jugosłowiańskie. Na święta dyrekcja przygotowuje dla milusińskich piękną bajkę „Szkłana góra” w nowej inscenizacji.

RADJO

Czwartek, dnia 14 grudnia 1933 r.
Poznań (335 m) godz. 7.00 (Warszawa); godz. 12.05 — 14.03 tr. z Warszawy; godz. 14.03 notowania giełdy; godz. 15.25 — 17.50 tr. z Warszawy; godz. 17.50 „Z nad krawędzi”; godz. 18.00 (W); godz. 19.00 program na dz. nast.; godz. 19.25 — 22.15 tr. z Warszawy; godzina 22.15 „Najstarsze drzewa na świecie”, wygl. dr. J. Różka; godz. 22.20 muzyka tan. z kawiarni „Esplanade”.

Projektowanie, budowa, naprawa, modernizacja i elektryfikacja radiobiorników

BIURO RADJOTECHNICZNE
 Poznań, Gwarna 11. Telefon 35-55

Pg 6 251-58,56

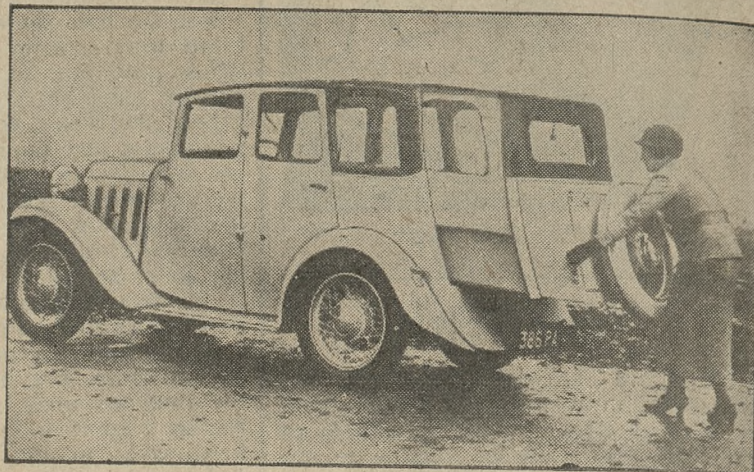
Warszawa (1412 m) godz. 7.00 audycja poranna; godz. 12.05 romanse cygańskie z płyt; godz. 12.35 IX koncert szkolny z Filharmonii Warszawskiej; wyk.: orkiestra filharmoniczna pod dyr. Kaz. Wilkomirskiego, Helena Lipowska (śpiew) i Marja Wilkomirska (akomp.); w programie muzyka klasyczna i polska; godz. 15.40 z ulubionych oper — płyty; godz. 16.40 odczyt pt. „Nasza odpowiedzialność w sprawach pieniężnych” — wygl. Iza Mandukowa; godz. 16.55 orkiestra Teatru Cyganeria pod

Togal działa szybko

przy: bólach reumatycznych, podagrze, bólach i rwaniu w stawach, migrenie, neuralgii, grypie i przeziębieniu. Togal uśmiera ból i przynosi ulgę, nie wywierając żadnego ubocznego, ujemnego wpływu na serce i żołądek. Już od przeszło lat 15-tu z powodzeniem stosuje się przy tych schorzeniach tabletki Togal. Tysiące udrczonych odzyskało swe zdrowie przy pomocy

Togalu. Togal wstrzymuje nagromadzenie się kwasu moczowego i dlatego w zarodku zwalcza te niedomagania. Spróbujcie przekonanie się sami dziś jeszcze i zakupcie natychmiast w najbliższej aptece Togal. Należy jednak zwracać baczną uwagę na nieuszkodzone oryginalne opakow. Cena zł. 2.—.
 ng 7116

Widzimy obok fotografie nowego samochodu t. zw. „karawanowego”, zbudowanego obecnie w Anglii. Podobny jest do zwykłego samochodu osobowego. Posiada jednak tył ruchomy, który wyciągnięty „wyczarowuje” poprostu dzięki pomysłowej konstrukcji 2 łóżka, dwa siodełka i naczyne do mycia.

dyr. Zdzisława Górczyńskiego i Zofja Terne piosenki; godz. 17.50 „Kącik dla młodzieży wiejskiej” — wygl. inż. Zygmunt Kobylński; godz. 18.00 odczyt z cyklu „Polska Współczesna”; godz. 18.20 słuchowisko; godz. 19.25 odczyt aktualny; godz. 19.40 wiadomości sportowe; godz. 19.47 dziennik wieczorny; godz. 20.00 orkiestra P. R. pod dyr. St. Nawrota i Radzisław Pater (tenor), program popularny; godzina 21.00 „Skrzynka pocztowa techniczna”; godz. 21.15 dalszy ciąg koncertu; godz. 22.00 muzyka taneczna z dancingu „Adria”, ork. J. Petersburskiego.

Stale WZRASTAJĄCA LICZBA
 moich klientów na

WINA prawdziwe wszelkiego rodzaju

jest dowodem rzetelnej obsługi

M. ROTNICKI Handel Win
 Fr. Ratajczaka 38

Cennik na żądanie. Cennik na żądanie.

nr 2 507

— Z. W. Adresu Rockefellera nie znamy. Sądymy że list, skierowany na Nowy Jork, dojdzie go. (K)
 — P. K. Szulczyk. Podana informacja była mylna; Leśmian dotąd żyje. (K)

KSIEGI STANU CYWILNEGO

Dnia 12 bm. zgłoszono: Anna Maciejewska 57 l. Izabela Izydorkówna 25 l. Józefa Milewska, z domu Leżałczanka 30 l. Ewa Pałaczkowa, z domu Dziurkiewiczówna 62 l. Marja Matuszakowa, z domu Fleischer, wdowa, 85 l.

Za ogłoszenia i reklamy odpowiada administracja w osobie Antoniego Leśniewicza w Poznaniu.

Trzej Mędrcy Wschodu

Trzech mędrców Wschodu prowadziło dyskusję o grze.

— Gdy gram i przegram wszystko, co posiadam, czynię krzywdę sobie i gra jest złą — rzekł jeden.

— Gdy gram i wygram wszystko, co posiada mój bliźni, czynię krzywdę jemu i gra jest złą — rzekł drugi.

— Gdy gram i przegram, przegrywając tylko drobną sumę i nie czyniąc krzywdy sobie, gdy gram i wygram, wygrywając ogromną sumę i nie czyniąc krzywdy nikomu — wtedy gra jest dobra — rzekł trzeci.

— A czy jest taka gra — po chwili zapytał z powagą pierwszy mędrzec, a za nim drugi.

— Jest — odpowiedział trzeci. Jest nią Polska Państwowa Loteria Klasowa, której ciągnięcie trzeciej klasy odbędzie się 14 i 15 grudnia. Główna wygrana 300.000 zł i wiele innych wygranych małych, większych i bardzo wielkich.
 ng wzr2

TRIORON
 najtańsze lampy
 radiowe na świecie

nr 7 128

Korespondencja z Czytelnikami naszymi

— Emeryt. Podatek wojskowy powinien on płacić. Wdowa ma prawo do pełnego zaopatrzenia wdowiego. (K)

— Stały Czytelnik Kurj. Pozn Świadczenia przemysłowego nie potrzebuje Pan nabywać. (K)

— Stała abonentka Kurjera Pozn. Zasadniczo wszelkie te naprawy powinien wykonać gospodarz, bowiem przedmiot najmu obejmuje również ów „luksus”, jak gospodarz nazywa urządzenie łazienki. Radzimy skierować sprawę do Urzędu Rozjemczego dla spraw najmu (K)

— Znak 4 — 2. Napis francuski oznacza, że gobelin jest wykonany według wzoru angielskiego Ridgway Knight'a. Wartości nie znamy. (K)

— A. B. — Szamocin. Sprawa jest bardzo niejasna. Radzimy wnieść zażalenie do sądu okręgowego i przedstawić sprawę tak samo, jak w piśmie do nas. (K)

Dlaczego RADJO Dłatego
 dotychczas jeszcze nie wszyscy posiadają aparaty radiowe? że dobre aparaty były za drogie a tańsze nie wiele warte.

Obecnie już za bardzo niską cenę można nabyć doskonały nowoczesny aparat
 Pr 5861-48.32 w firmie

Poznańskie Tow. Telefonów
 Poznań, Piekary 16/17.

Dnia 11 grudnia 1933 roku zasnął w Bogu, opatrzony Sakramentami św., s. p.

Antoni Schmidt

b. długoletni mój współnik.

Zmarły Swą współpracą i cennymi radami przyczynił się do rozwoju przedsiębiorstwa
 Cześć Jego pamięci!

Z. Zgorzalewicz,
 Browar Parowy Żnin.

zg 20 738

Dnia 11 grudnia rb., zmarł, s. p.

Dr. med. Stanisław Szuman

W Zmarłym straciłmy wybitnego neurologa, jednego z najstarszych członków Związku, który swą sumiennością, kryształowym charakterem oraz uprzejmością i niezwykłą dobrocią zjednał Sobie uznanie i poważanie całego społeczeństwa. Cześć Jego pamięci!

Związek Lekarzy P. P.
 dg 2578 Obwód Poznański.

Lokale handlowe

przy Starym Rynku 59/60, narożnik ul. Wrocławskiej nr I. piętrze do wynajęcia. Informacji udzieli Kaźmierczakowa, Stary Rynek 59/60, wejście z ulicy Wrocławskiej. ng 7085

Dnia 12 grudnia 1933 roku o godzinie 14,30 zmarł w Bogu, opatrzony Sakramentami św., po długich i ciężkich cierpieniach, mój najdroższy mąż, nasz najlepszy ojciec, syn, teść i dziadek, ś. p.

Kazimierz Tyczka

w 62 roku życia. Pogrzeb odbędzie się w sobotę, dnia 16 b. m. o godzinie 10 rano z domu żałoby do kościoła w Wylatowie.

W ciężkim smutku pogrążona
rodzina.

Szydłowo, Poznań, Kościeszyn.

dg 2584

Powózki oczekiwać będą na stacji w Wydartowie.

We wtorek, dnia 12 grudnia 1933 roku, zasnął w Bogu, po długich i ciężkich cierpieniach, opatrzony Sakramentami św., nasz ukochany brat, szwagier, stryj, wuj i kuzyn, ś. p.

ksiądz Ludwik Jarosz

proboszcz solecki.

Eksportacja z kaplicy Sióstr Miłosierdzia w Środzie do kościoła parafjalnego w Solcu odbędzie się w piątek, 15. bm., o godz. 13, nabożeństwo żałobne i pogrzeb w Solcu nazajutrz o godz. 10.30, o czym zawiadamiamy

w ciężkim smutku pogrążeni

brat, siostry i rodzina.

zg 20 743

Poznań Kostrzyn Orłowo.

Powózki oczekiwać będą w dzień pogrzebu na stacji kol. Sulęcinek o godz. 7 i 10.40.

Dnia 11 grudnia 1933 roku, zasnął w Bogu, opatrzony Sakramentami św., nasz najdroższy ojciec i dziadek, ś. p.

Antoni Schmidt

kupiec

przeżywszy lat 81. Pogrzeb odbędzie się w czwartek, 14. bm., o godz. 11 z domu żałoby w Zninie.

W ciężkim smutku pogrążona

rodzina.

zg 20 737

Niniejszem zawiadamiam — że w praktyce

ś. p. Dr. Zydorowicza

plac Wolności 6. przyjmuje narazie od 3.—5. natomiast w mojej praktyce św. Marcin 18 od 11.—1

Dr. Baraniecki

Lekarz-dentysta.

Pr 6249-58.54

Noże i widelce

Łyżki i łyżeczki
Termosy
Młynki do kawy,
Wagi kuchenne,
Żelazka do prasowania,
Wanny do prania,
Garnki aluminiowe
Garnki emalowane
Maszynki do mięsa
Karnisze do okien
Łózka żelazne
poleca korzystnie
JAN DEIERLING
skład żelaza
Poznań, Szkoła 3
Pr 6 292-50.42

Okazja dla Pan

Reflektujących udekorować swoje mieszkania na gwiazdkę w przepiękne firany story, kapy na łóżka, obrusy, ręcznej roboty, filc, klocekowe lub szydełkowe oraz różno-rodne kilimy, niechaj posiedzą na Wystawie Robót Ręcznych w Hotelu Britannia, św. Marcin 44. I. p., gdyż tylko tam może być nabyć tylko do dnia 17. bm. po cenach okazjowych i dogodnych warunkach spłat nawet bez wplaty. — Wystawę można zwiedzać od godz. 9 rano do 9 wiecz. bez obowiązkowej kupna
zg 20 744

Sprzedam

moją zabudowaną realność
ca. 53,00 ar. duża,

położoną przy dworcu państw. kolei, nadającą się na wszelkie przedsiębiorstwa handlowe i przemysłowe. zg 20 733

J. PUSTAL,
Miejska Górka, Dworcowa 58,
powiat rawicki.

Wanny i piece kąpielowe

Umywalki — Zlewy
Klozety — Armatura
Rury kanalizacyjne,
wodociągowe-gazowe
i ołowiane
poleca najtaniej

Józef Koska,

Poznań, ul. Dominikańska 5
telefon 53-90 dg 2506

Nowoczesne

świąteczne dekoracje

tylko blachami
zdobniczemi—niklowanemi

GRABIANOWSKI

Plac Wolności 11 Tel. 40-10

Willa Puszczykowie

10 ubikacji, morga ogrodu, cena
9 500, wolaty 6 000, Karalus, Po-
znań, Marszałka Focha 25
zd 95 909

We wtorek, dnia 12. bm., o godz. 1 w poł., zasnął w Bogu, opatrzony kilkakrotnie Sakramentami św., ś. p.

ks. Ludwik Jarosz

proboszcz w Solcu nad Wartą

w 62 roku życia a 36 roku kapłaństwa. Eksportacja z kaplicy Sióstr Miłosierdzia w Środzie do kościoła parafjalnego w Solcu odbędzie się w piątek, dnia 15. bm. o godz. 1 w poł., nabożeństwo żałobne i pogrzeb w Solcu nazajutrz o godz. 10.30. Czcigodnych Braci Kapłanów proszę o modlitwę za duszę drogiego i serdecznego Konfratry.

W imieniu dekanatu średzkiego

ks. Ludwik Rochalski, dziekan.

dg 2582

Mączniki, p. Środa, dnia 12 grudnia 1933.

W dniu 11 grudnia 1933 r., zmarł, po przebytej operacji, kilkakrotnie opatrzony Sakramentami św., mój najdroższy mąż, nasz najukochańszy ojciec, brat, szwagier, wuj i zięć, ś. p.

Mieczysław Meissner

architekt - budowniczy

przeżywszy lat 45. Pogrzeb odbędzie się z Zakładu Przemienienia Pańskiego, pl. Bernardyński, w czwartek, o godz. 3.30 na cmentarz jeżycki.

Ciężko strapiona

żona z dziećmi i rodzina.

dg 2586

Wyjeżdżam

15 grudnia na ca. 2 tygodnie
(z powodu wypadku żałobnego).

zg 20 741

Dr. med. Heider,

lekarz specjalista w chorobach skóry i dróg moczowych.
Poznań, ul. Wielka 7. Telefon 18-80

Największy wybór

Najtaniej kupisz

Tapety
Linoleum
Ceraty
Dywaniki
i chodniki
wszelkiego rodzaju u

Zb. Waligórskiego
Pocztowa 31.

Przyjmuje się asygnaty
Tow. „Kredyt”.
Pr 6253-50.75

Pasy - Weże - Szczeliwa
oraz wszelkie artykuły tech-
niczne i laboratoryjne poleca
Składnica Spółk. Okwicianej
Spółdz. z ograniczoną odpow.
Przybory techniczne dla ro-
zróżn. i rolnictwa Poznań, Al.
Marcinkowskiego 20 telefon
11-62 dg 2244

PIECE i KOMINKI

zdrowe, czyste powietrze i 50% oszczędności na opale. Piece wzgl. kominek Heating rozpala się raz na jesień i pali się niegasnąc aż do wiosny. Ogrzewa mieszkanie do 4 pokoi wł. Temperaturę utrzymuje równomierną i nie wymaga żadnych napraw.

Repr. na woj. Poznańskie i Pomorskie.

Stanisław Sierszyński
Poznań, ul. Strzelecka 14. Tel. 13-41.

MIESZKANIE

3 pokojowe, wprost od właściciela, czyste, nowoczesne, z łazienką, tylko w śródmieściu,
poszukuje się od dnia 1 stycznia 1934.
Oferty do Kurjera Poznańsk. pod zg 20 740

LOKAL

handlowo-przemysłowy, skład, biuro i ubikacje fabryczne w suterynach ca. 250 m² natychmiast do wynajęcia.

WALENTY GRĄDZIELSKI,

z 20 732 ul. Wroniecka 16, tel. 36-73.

Rutynowany przykrawacz

na pierwszorzędną pracę miarową do poważnego przedsiębiorstwa miarowego w Poznaniu potrzebny. Zgłoszenia do Kurjera Poznańskiego pod zg 20 742.

PŁÓTNA lniane samodzielowe,
ręczniki, ściertki, obrusy lniane
Bazar Przem. Ludowego w Wilnie
Oddział: Poznań, ul. Fredry 6,
wejście W. Jana nr. 9. zg 20739

SMIESZ WĄTPIĆ?

A wszyscy już wiedzą, że

ZAKUPY I PODARKI GWIAZDKOWE

kupuje się najkorzystniej u Czepczyńskiego.

Perfumy, wody kolońskie, pudry, szminki, mydła toaletowe. Kartonaże zawierające: Perfumy, pudry, etc. gustowne rozpylacze w wielkim wyborze.

OZDOBY CHOINKOWE

Świeczki — Lichtarzyki — Ognie zimne — Girlandy — Lametę
Nici złote i srebrne — Włosy anielskie — Śnieg — Druciki
poleca

Pg 6 147/48-49, 50, 60

CENTRALNA DROGERJA

J. CZEPCZYŃSKI

POZNAN, Stary Rynek 8 — Tel. zbior. 45-45. Tel. 33-24, 33-15, 32-38, 31-15, 32-59

Oddział: Drogerja „UNIVERSUM“, ul. Fr. Ratajczaka 38. Tel. 27-49.

ZAZDROŚĆ NIE DAJE ZASNAĆ

setkom fabrykantów. Naśladują oni markę naszego światosławnego pudru, nie mogą jednak podrobić jego gatunku i zapachu.

Zwracajcie uwagę na pudełko i konieczny napis:
5 FLEURS FORVIL-Paris
Puder ten jest wyrabiany jedynie w Paryżu.

TRYUMFALNY POCHÓD

przez cały świat odbywają
PERFUMY i WODY TOALETOWE
5 FLEURS FORVIL-Paris.

Dla uniknięcia naśladownictw, sprzedawane są tylko w oryginalnych butelkach, a nie na wagę.

AUKCJA DZIEŁ SZTUKI

w Poznaniu, w hali aukcyjnej w dawn. Hotelu Francuskim, Aleje Marcinkowskiego 13, wejście z ul. Podgórczej 10 (z bramy na prawo w podwórzu). Aukcja odbędzie się w sobotę, dnia 16 i w niedzielę, 17 grudnia 1933 r. Początek aukcji o godz. 4-tej po poł. (16-18)

Sprzedawane będą:

Obrazy malarzy polskich: J. Chelmoński, Juliusz Kossak, Wojciech Kossak, A. Wierusz-Kowalski, Leon Wyczółkowski, W. Weiss, Jacek Malczewski, K. Sichulski, W. Jarocki, Pochwałski Mecina-Krzesz, J. Unierzycki, Ludwik Stasiak, P. Stachiewicz, A. Augustynowicz i wiele innych oraz Szytchy Angielskie, Francuskie, Polskie jak i Akwaforty, Drzeworyty i Litografie znanych artystów polskich. — Ceny wywoławcze bardzo niskie!

Kierownik Aukcyj: Stefan Sonnwend.

Pg 6235-50.44

Zaprzyśiężony rzeczoznawca i aukcjonator.

Maszynę szewską

Singera cylindrowa latkowa — sprzedam Poplińskich 8, mieszkanie 3 Wilda. zdg 95 787

PRECZ Z OSZCZERSTWEM!

W nr. 250 z dnia 9 grudnia wychodzącego w Poznaniu „Przeglądu Codziennego“ ukazał się artykuł, zatytułowany „Jak się pracuje dla niemieckiej kleszeni. Smutne ale prawdziwe praktyki dyrektora“ zawierające perfidne napaści na naszego Naczelnego Dyrektora pana Aleksandra Naganowskiego

My niżej podpisani, reprezentujący wszystkich pracowników umysłowych i fizycznych, kierowanych przez pana Dyrektora Naganowskiego przedsiębiorstw, stwierdzamy, że oszczerstwa rzucone na Dyrektora Naganowskiego dotknęły nas do żywego i odczuwamy je tak, jak gdyby znieważono nas samych.

Wiemy co zdziałał Dyrektor Naganowski dla naszych przedsiębiorstw i dla naszego dobra, znamy jego pracę, tryb życia, oraz stosunki domowe i dlatego, mimo wszelkie kalkulnie inspirowane przez konkurencję, mamy do niego pełne zaufanie jako do człowieka, który będąc wzorem Polaka-obywatela i sprawiedliwym przełożonym, zasługuje w całej pełni na nasze poważanie i przywiązanie.

W imieniu pracowników Browaru Kuntersztyn:
Za pracowników umysłowych:
(—) Wicedyrektor Edmund Turbański
(—) Prokurent Marjan Nowakowski.
Wydział robotniczy:
(—) A. Jankus (—) Fr. Leczkowski (—) Fr. Tretalski
(—) J. Dadański.

W imieniu pracowników Browaru i Słodowni Kobylepole
(—) Stefan Przystanowicz
W imieniu pracowników Browaru Toruńskiego w likwidacji
dg 2586 (—) Kazimierz Janca.

Pg 6252-50.74

KAŻDĄ CHOROBE WYLECZYSZ

jeżeli regularnie zażywać będziesz

ZIOŁA Dra BREYERA

najszybsze i skuteczne w nast. chorobach:

- Nr. 1. — w kaszlu, astmie, rozedmie płuc cena zł 3,50
- Nr. 2. — w reumatyzmie artretyzmie, ziej przemianie materji, nieczystości cery chorobach skórnych „ 3,50
- Nr. 3. — w chorobach żółtawkowo-kiszkowych, wątrobowych, żółtacze „ 3,—
- Nr. 4. — w chorobach nerwowych bólu głowy, bezsenności, ogólnem wyczerpaniu „ 4,—
- Nr. 5. — w niedokrwiistości i ogólnem osłabieniu „ 5,50
- Nr. 6. — w chorobach nerwowych i pęcherzowych „ 4,—
- Nr. 7. — w chorobach nerwowych i pęcherzowych „ 4,—
- Nr. 8. — przeczyszczające w chronicznem zatarwieniu i hemoroidach „ 1,50

Do nabycia w oryginalnem opakowaniu w aptekach, składach aptecznych i drogerjach lub w wytwórni „POLHERBA“, Kraków - Podgórze, Skrytka nr. 48
Zainteresowani otrzymają na żądanie darmo z wytwórni broszurę „Jak odzyskać zdrowie“ Pg 5 435-70, 132/134

Szkoło

okienne ogrodowe, dachowe, klat. i t. d
szyby wystawowe i lustra
hurtownie — detalicznie

Polskie Biuro Sprzedaży Szkoła
Sp. Akc. Pg 5 417-32.91
Poznań, Małe Garbary 7a. Tel 28-63

LICYTACJA ZASTAWU

W piątek, 15 grudnia i dni następnie od godz. 10 do 13 sprzedawać będą w lokalu publ. Licytacji przy ul. Wronieckiej 4, piętro, na odpowiedzialność zainteresowanych najwięcej dającym za gotówkę:

100 koszul męskich, 30 pułowerów, 30 trykotów, kapelusze, czapki, krawaty, kołnierzyki, kilkadziesiąt par damskich rękawiczek skórkowych, futro damskie i męskie (noszone), portjery, pare butów z całowami, oraz różne przedmioty domowe i gospodarcze. Pg 6250-50.71

Brunon Trzeciak
zaprzys. i ustanowiony rzeczoznawca i aukcjonator na Województw Poznańskie ul. Wielkie Garbary 34. Telefon 21-26 i 31 75

Uchwała. W sprawie upadłościowej nad majątkiem Jadwigi Pielatowskiej w Poznaniu, Aleje Marcinkowskiego 17a uchyla się postępowanie upadłościowe z powodu prawomocnego zawarcia ugody przymusowej. Poznań, dnia 24 listopada 1933. Sąd Grodzki. ng 6814

OGŁOSZENIA DROBNE

Ogłoszenia wśród drobnych:
1-linowy milimetr 50 groszy

Znak oferty naprzykład: n 2395, z 21205, d 1811
i t. d. = 1 słowo.
Drobne ogłoszenia przyjmuje się do godziny 11.

1. SPRZEDAŻE

Centrala swetrów

Rymarowicz Porzeczka 1 poleca swetry damskie męskie dziecięce w olbrzymim wyborze dg 24 778

Pończochy

to rzecz zaufania. Chcąc dobrze pończochy kupić proszę udać się do znanego specjalnego magazynu pończoch i rekawiczek. A. Szymański, Poznań, św. Marcina 1 przy placu Świętokrzyskim. Wielki wybór — ceny najniższe. Pg 5468/69-46.97

Zabawki!

Pukawki 35; Kuchenki 60; Lalki ubrane 40; Wózki dla lalek 1.60
Wydaje „Torebki szczęścia“
M. Pogorzelski, Wodna 7, dg 2379/80

Zakład fryzjerski

w dużym mieście powiatowem w ruchliwym punkcie sprzedadza siodłobiercy. Adres wskazuje Kurjer Poznański zdg 95 879

Skład kolonialny

całkowitem urządzeniem towarem, centrum Gniezna, mieszkanie 2 pokoje, kuchnia z powodu wyjazdu sprzedadza Wojciechowski, Gniezno, Chrobrego 28, zdg 95 877

Okazyjnie

na sprzedaż maszyna do pisania Underwood z stolikiem, szafa żelazna, biurka ameryk., garnitur wiod. mebli złotych Aleje Marcinkowskiego 7, mieszkanie 12, zdg 95 453

Okazyjnie

eleganckie futro męskie, sprzedam Plac Nowomiejski 3 Relewicz I piętro zdg 95 749

Dom

piętrowy, piekarnia, w pełnym biegu, mniejszym mieście z powodu stosunków rodzinnych sprzedam. Zgłoszenia Kurjer Poznański zdg 95 882/3

Parcelę

oparkowaną przy tramwaju — (Górczyn) za bezcen ew. zamienie na pianino. Oferty Kurjer Poznański zdg 95 945/6

Futro

czarne, nowo poszyte, pismowce, kolmierz, karakulę. Plaszczy czarny, zimowy. Ubranie, ciemne paski, spodnie, zimowe paski średnia figura tanio, ul. Matejki 45, m. 7, obejrzyć 4 do 6 godz. zdg 95 936

Garnitur

klubowy skórzany
dobrym stanie okazynie, Dominikańska 3. Pg 62 44-50.66

Magazyn mebli

Józef Baranowski
Wrocławska 19
Ceny najniższe. Pg 5427-33.97

Szklanka

0.10; paskiem 0.15; talerz 0.25; lampa 0.90 Saszewski, Wyspiańskiego 15. zdg 95 121

Dzbanki

serwisy tace niklowe połowa ceny fabrycznej Staszewski, Wyspiańskiego 15. zdg 95 188

Saloniki

różnego rodzaju — bardzo tanio, Dominikańska 3. Pg 6247-50.69

Sześciopokojowe

komfortowe, I piętro, Chelmońskiego 1, portjer. Pg 6154-58.17

Kolonjalkę

mieszkaniem, zaprowadzona 24 lat korzystnie sprzedam. Adres Kurjer Poznański, Stary Rynek rg 4669

Węgiel Górnosiński

koks brykietowy, drzewo poleca J. Marciniak Marcina 15, tel. 32-50, zdg 96 010/11

Restaurację

oddam czynsz miesięczny. Zgłoszenia Młyńska 4, m. 1. zdg 95 928

Meble

najtaniej A. Baranowski
Poznań Podgórze 13
Pg 5426-23.59

Samochód

cieżarowy 1½-2 tonn. marki Ford najlepszym stanie sprzedaż. Rozlewnia piw. Trzeciak, Kepno. zdg 95 284

Jadalnie używane!

bardzo tanio!
piękne pokoje — dobrze utrzymane solidnie wykonane Poznański Dom Komisowy Dominikańska 3. Pg 6248-50.70

Meble

najtaniej u Bakosia
ul. Wenecjańska 1
Most Chwaliszewski przy Krzyżu. zdg 94 276

Żarówki

gazowe i elektryczne
poleca po cenach najniższych. Kastor, św. Marcina 55 dg 2524

Plac budowlany

1500 m kw na Jeźcach sprzedadza spieszenie tanio właściciel. Plac Sapiieżyński 6, skład rowerów. zdg 95 575

Pianino

zagraniczne, czarne, piękny ton, okazynie. Pocztowa 23 — 5. Pg 5 916-48.132

Kocioł

leżący parowy 8 mtr długości, 8 atmosfer ciśnienia, palenisko 70 cm przestrzeni, 38 cm pojemności, również i maszynę parową 25 P. S. bardzo dobrym stanie korzystnie sprzedam. Oferty Stefan Kledzik, Nakło. ng 7 056

Skład

2 pokoje kuchnia, wozownia, stajnia kuchnia gospodarcza dzielnicze bezkonkurencyjna na reżenietwo sprzedam dzierżawa 70 zł. Łaskawe oferty Kurjer Poznański zdg 95 795

Gramofony — Płyty

najkorzystniejsze źródło zakupu
F. Bałon Poznań, Woźna 12.
Pg 5 919-49.15

Willa

czynszowa. Cena 32 000—18 000, dom piekarnia cena 13 000.— domek przy Poznaniu cena 4 000—2 000 „Dom Złocień“. Wrocławska 22. zdg 95 929

Pianino

czarne mało używane zagranicznej marki, piękny dźwięk Kankata 1, m. 6. zdg 95 983

Gabinet

orzech piękny styl
za niebywałą cenę sprzedam. — Szczanińska, Targi Garbarska 3. zdg 95 975

Lampa

wisząca nowoczesna, Stary Rynek 43 m. 3. zdg 95 974

Restaurację

wydzierżawie dobrze położoną z urządzeniem i pełną koncesją tanio od 1. I. 34. Krzyżaniak, Oborniki. ng 7134

Meble własnej fabryki

Bracia Pohl, Poznań, Jezińska 1 solidne — tanie. zdg 95 731

Pianino

zagraniczne sprzedam. Górna Wilda 71. — 4. zdg 95 776

Schody

5,5 x 0,90 mtr, stół składowy, piec gazowy, piecyk elektryczny 15 zł. Od 11—1. św. Marcina 66 67 mieszkanie 16. zdg 95 803

Kiosk

w dobrym położeniu egzystencyja pewna Adres Kurjer Poznański zdg 95 753

Kiosk

z dwoma ubikacjami przy kościele sprzedam Adres Kurjer Poznański zdg 95 806

Skład owoców

w centrum z powodu wyjazdu za 2500 zł na sprzedaż Zgłoszenia Kurjer Poznański zdg 95 811

„Mars“

Antykwariat, Wielkie Garbary 44. Poleca okazynie podarki gwiazdkowe. Porcelana, brzozy, plakiety — alabastry — kryształ, srebra — obrazy — sztychy. zdg 96 000

Głośnik

pierwszorzedny w ładnym obudowaniu „Radiola“ Gwarna 11 Pg 6240-58.52

Radjoodbiornik

do prądu zmiennego „Radiola“, Gwarna 11. Pg 6241-58.53

Garnitury

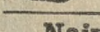
klubowe gobelinowe
fason nowoczesny bardzo tanio, Dominikańska 3. Pg 6242-50.64

Gabinety

męskie używane!
jak nowe — bardzo tanio, Poznański Dom Komisowy, Dominikańska 3. Pg 6243-50.65

Parasole

do szkoły 3.60
Czyszy, Szkolna 11. Pg 5754-47.15

Największy wybór Najniższe ceny
Szkła stolowe — Porcelana — Alpaki — Hurtownia Szklana 27 Grudnia 4 I. piętro. dg 2 295

Wyprzedaż płaszczy sukien czarnych Jaworska
Nowa 11. I. piętro. zdg 94 803

Sypialnie

polerowane, jadalnie, gabinety, najtaniej, Dąbrowskiego 79. zdg 94 972

Blam

australijskie opony Wały Zygm. Augusta 1 m. 8. zdg 95 354

Puszczycówko

parcela 5 000 metrów przy stacji sprzedam tanio. Informacje telefon 10-21. rg 4068

Konik

na bieżniach tanio. Sienkiewicza 7 m. 10. zdg 95 723

Maszynę

Underwood używana stanie beznagannym kase ogniotrwała — sprzedam Jackowskiego, dziedwiec mieszkanie sześć rg 4667

Radjo

trzylampowe tanio sprzedam. — Wawrzyńca 23, m. 6 Jeżyce. zdg 95 969

Bardzo tanio

aparatur fotograf. 9x12 anastigmat 4,5 podwójny wyciąg aparat fotograficzny 6¼x9 anastigmat 4,5 Combur. słusarska 2, m. 17 podwórze parter prawo, pomiędzy 3—5. zdg 95 968

Radjo

3 lampowe prad zmienny Poznańska 27 m. 4. zdg 95 956

Parcelę

połtoramorzowa Ławica, skład antyków świetnie prosperujący w śródmieściu sprzedaż Beemes, Marcina 74. zdg 95 890

Pianino

Długa 16, m. 1. zdg 95 887

Sprzedam

zaraz dobrze zaprowadzony zakład fotograficzny skład papieru artykułów fotograficznych z całym urządzeniem towarem, umiejętnością fotografowania niekolekcyjna w śródmieściu, gimnazjum, kilka szkół jeden zakład, około 2500 zł. Foto-Studio Trzechmeszno. zdg 95 881

Lustra

podstawa okazynie Dominikańska 3. Pg 6243-50.67

Samochód

Minerva 8/40 limuzyna 6 cylindrów, 5 osobowa mało używana w pierwszorzednym stanie na sprzedaż Zgłoszenia Kurjer Poznański zdg 95 748

Maszyna damska

mało używana okazynie, Dominikańska 3. Pg 6246-50.68

Jadalka
ciemny dąb za bezcen. Dąbrow-
skiego 88 m. 6
Skład
spółwyczo-kolonjalny z powodu
wyjazdu natychmiast sprzedam.
Wiadomość Kurjer Poznański
zdz 95 765
Materjal
nowy meski z dodatkami na
sprzedaz Złozzenia Kurjer Po-
znański dzdz 95 766
Staro zaprowadzony
wzysk wódek w Poznaniu -
sprzedam tania Złozzenia Kur-
jer Poznański dzdz 95 771
Piecie
róznych rozmiarów Złozzenia:
Smardzewskiego 13 sutereny -
zdz 95 830
front.
Radjo
4 lamp. głośnik akumulator -
sprzedam 80 zł. Kościelna 9. m. 1
zdz 95 947
12 krzesel
debowych i 4 fotele w skórce do
ladalni gabinetu sali posiedzeń
w bardzo dobrym stanie korzys-
nie na sprzedaz Gwarna 17. mie-
szkanie 3 dzdz 95 751
Zarówki
oszczędnościowe tania.
Zupańskiego 8.
zdz 96 001
Wille - letnisko
ladnie polozona w Puszczykowie
spiesznie sprzedam. Oferty po-
waznych rezydentów do Kurje-
ra Poznańskiego dzdz 95 862
Sypialnia
mehonjowa nowa z powodu za-
placenia podatkow tania. Szper-
ska 3 mieszkanie 9. dzdz 95 860
Radjo
prąd zmienny. Elektrolux. Gwar-
na 15 m. 8. dzdz 95 856
Gabinet
elegancki poleterwany okazyjnie
tania Stolarnia Grobla 6.
zdz 96 021
Jadalke
nowoczesna okazyjnie tania. -
Stolarnia Grobla 6. dzdz 96 020
Magiel
dobrym stanie. Adres wskaże
Kurjer Pozn. dzdz 96 012
Zrebce
skunksami niższa osobie sprzedam
Bak Aleje Marcinkowskiego 17.
zdz 95 779
Młody
zamaty szuka stalej posady kaur-
cja 300 - Oferty Kurjer Poznań-
ski dzdz 95 782
Fryzjerie
tania sprzedam. Oferty Kurjer
Poznański dzdz 95 759
Skład
kapeluszy damskich
w duzym powiatowym mieście -
istniejacy od 14 lat. dobrze za-
prowadzony z powodu wypro-
wadzki korzystnie na sprzedaz.
Oferty Kurjer Poznański
ng 7119
Skład
dwa okna wystawne oraz jasne
lokale przemysłowo-handlowe od
zaraz Wielka 27. drugi dom
St. Ryńku
Pg 6206-52 ?
Maszyny
trykotazowe i po-
zosznicze fy Gros-
sor. Igły cylindry
wszelkie przybory.
W. Gierczyński i
S-ka. Poznań. sw.
Marcin 13.
zdz 95 940
Skład kolonjalny
centrum obrót miesięczny 4 000
sprzedam Wskaże Kurjer Pozn.
zdz 95 855
Zyrandole
árdzowskie kandelabry i kinkiety
sprzedam. Skarbową 4. m. 8.
zdz 95 864
Skrzypce
włoskie 150 lat wartosci pare ty-
siecej sprzedam 600 zł. Fabryczna
18 m. 5. dzdz 95 850
Singera
wypuszczana, rower dziecięcy. -
Druzbackiej 1 mieszkanie 4.
zdz 95 843
Ladna kanapa
w pasy łowieckie w b. dobrym
stanie korzystnie. Adres Kurjer
Poznański dzdz 95 837
5. KUPNA
Zychlińskiego
Złota ksiega komplet lub pojed-
yncze tomy oraz inne ksiazki
kupie. Krakow. Skrzynka poczt-
owa 293. dzdz 95 880
Epidjaskop
Leitza, używany, lecz w dobrym
stanie, do użytku szkolnego, kupie.
Łaska we zlozenia wraz z
podaniem ceny uprasza sie skie-
rować pod adresem: M. Kraucki,
Kalisz. Aleja Józefiny nr 11.
dzdz 2 571
Skład
kolonjalno-deliatesowy w Pozna-
niu kupie. Szczegolowe oferty
wraz z cena uprasza do Kurjera
Poznańskiego ng 7096
Zaface
bazanty i wszelki drob kupuje
Piazziński Poznań. skład deli-
tatesow Podgórna 10 tel. 13-79
zdz 95 733
Piano
lub fortepian znanej marki do-
brym stanie, do restauracji kupie.
Oferty Kurjer Pozn. dzdz 95 659

Maszyny
do pisania mala tania kupie. -
Oferty Kurjer Pozn. rz 4 635
Parcele
willowa kupie Złozzenia Kurjer
Poznański dzdz 95 809
Meble używane
przedmioty domowego użytku
kupule przyjmuję w komis Dom
Komisowy Wrońska 6/8.
Pg 5 463-43 40
Pianino
spiesznie kupie. Oferty cena Kur-
jer Poznański dzdz 95 762
Gramofon
wahizke Oferty Kurjer Poznań-
ski dzdz 95 764
Kupię pasy
5 mtr 60 m/m. szerok 6.5 mtr.
60 m/m. szerok 3 mtr 60 m/m
szerok. może być w calosci; 7 mtr
70 m/m szerok. Spieszne zlozie-
nia cene do Kurjera Pozn.
zdz 95 915
Mikroskop
używany kupie Oferty Kurjer
Poznański dzdz 95 911
6. KAMIENICE
Wille
amortyzacyjna kupie. - wpłace
12 000. Złozzenia Kurjer Po-
znański dzdz 95 810
Sprzedam
dom centrum za 26 000 - wpłata
15 000 Oferty Kurjer Poznański
zdz 95 827
Kamienice
Poznań do chód 11 500 wpłaty
45 000 amortyzacji 13 000 sprze-
dam Ratajczak Stary Rynek 48
zdz 95 310
Kamienice
centrum. dochód 14 000 sprzedam
60 000. Metelski. Ratajczaka
11. I. dzdz 96 005
Kamienice
narczowska 7 składow dochód
20 000 za ośm krotny czynsz sprze-
dam właściciel Oferty Kurjer Po-
znański dzdz 95 788
Kamienice
dochód 13 500. wpłaty 60 000 -
sprzedza Radowica. Półwiejska
38 a. I. dzdz 95 769
Kamienice
dochód 9 200 sprzedam 67 000 -
wpłaty 40 000 Malecki. Rybaki
20a. dzdz 95 868
7. PIERNIAZ
Szukam
na I. hipotek 10-15 tysiecy.
czynsz roczny 10 tysiecy. dom w
Poznanu. Oferty Kurjer Pozn
zdz 95 000
Kto
wypożyczy 5 000 do 10 000 za peł-
nem zabezpieczeniem, otrzyma-
nia stala, dobrze platna posade kaur-
kowego. Oferty Kurjer Poznański
zdz 95 774
10-30 000
wloze do spólki wiekszego przed-
siebrstwa. Złozzenia Kurjer
Poznański dzdz 95 935
Za 1 000 złotych
oddam 30 grudnia 1 200 zł spiesz-
ne oferty do Kurjera Poznańskie-
go dzdz 95 970
Wspólnika
1 000-3 000 do dobrego przed-
siebrstwa handlowego. Oferty
Kurjer Poznański rz 4670
8. DO WYNAJECIA
Dwupokojowe
kuchnia w ogrodzie Górczyńska
7 dzdz 95 755
5 pokojowe
mieszkanie przy Placu Działo-
wym 5. I. soneczne, balkon z
wzlekiemi wygodami zaraz do
wynajecia. Blizsze szczegoly M.
Malinowski. Stary Rynek 57. tel.
11-89. dzdz 95 370
5 pokojowe.
I. ptr. wolne. Gospodarz Długa
3 telefon 23-16. dzdz 2575
2 pokoje
kuchnia wprost od gospodarza.
Dolna Wilda 64. dzdz 95 734
5 pokojowe
sw. Marcin 3 II. p. zaraz do
wynajecia Złozzenia L. Wistuba
Aleje Marcinkowskiego 17
zdz 95 840
8 pokoi
duze wide komfortowe, soneczne
centrale ogrzewanie. obej-
rzec Wrsiański 12 portier.
zdz 95 757
3
pokoje kuchnia 90 zł miesięcznie
dwie minuty od tramwaju. Górc-
zyńska 16 a m. 2. dzdz 95 738
2
pokoje oddam za zwrotem kos-
ztów. Mlyńska 12. m. 8.
zdz 95 831
Cztery
pokoje, kuchnia wolne, obicje
rok dzierżawa remowacja 1600 zł
Zielona 1 - 3 od 10-11.
zdz 95 942
Jednopokojowe, dwupo-
kojowe, trypokojowe, pięcio-
pokojowe
mieszkania wolne. Beemes Mar-
cina 74. dzdz 95 889
Mieszkanie
4 pokoje z przynależnościami za-
raz do wynajecia. Informacje
Spokojna 24 mieszkanie 4. 17-18
zdz 95 921

Mieszkanie
15. Kosynierska 18.
zdz 95 917
7-pokojowa
willa komfortowa z ogrodem za-
raz do wynajecia. Klabecka.
Tama Garbarska 7. Tel. 36-66.
zdz 95 914
Pokój
kuchnia Górczyn Bosa 36.
zdz 95 985
Mlyńska
3 - 9. duzy frontowy centralnem
Pg 6239-53 51
Czteropokojowe
komfortowe obszerne mieszkanie
Matejki 49 portier. dzdz 2584
Pięciopokojowe
komfortowe centrale ogrzewa-
nie ciepła woda wynajmie ulica
Grodziska 6. przy Ostroroga.
zdz 95 995
Pokój
i kuchnia wtem lazienka centr.
ogrzewanie elektryczność. uży-
waniem telefonem jako sublo-
kator. Złozzac od 12-15. Jasna
10. 3. pietro. dom orodowy.
zdz 95 923
9 SZUKA MIESZK.
Poszukuje
3 lub 2 pokoje prózne z używa-
niem kuchni zaraz w srodmiście
lub poblizu. Pisemne oferty
Stefan Mielicki. Toruń. Ryba-
ki: 53. dzdz 2 567
Mieszkania
1 pokój z kuchnią względnie je-
den pokój wprost od gospodarza.
staly platinik czynsz rok zgory.
Oferty Kurjer Poznański
zdz 95 773
Mieszkania
2-3 pokojowe mieszcznym po-
szukuje pewien platinik od zaraz.
Oferty Kurjer Poznański
zdz 95 776
Młode
malzeństwo poszukuje pokoju
prózne, pól roku zgory od go-
spodarza. Oferty Kurjer Pozn.
zdz 95 872
1-2
pokoje kuchnia, bezdzietne mal-
zeństwo, urzednik. Oferty z wa-
runkami Kurjer Poznański
zdz 95 933
Mieszkania
3 względnie 2 pokojowe kom-
fort poszukuje zaraz pewny plati-
nik czynsz ewentualnie zgory. -
Złozzenia Kurjer Poznański
zdz 95 930
11. POKOJE UMEBL.
Dwuosobowy
elegancki ewentl. obiady Wierz-
biecice 35. m. 6. dzdz 95 520
Pokój
Mickiewicza 18a III. pietro. lo-
wo. dzdz 2 564
Pokój
utrzymaniem. Waly Zygmunt
Augusta 1. m. 8. dzdz 95 355
Pokój
cichy 1 lub 2 osoby. Zielona 2.
mieszkanie 19. dzdz 95 800
Panienkom
lub malzeństw. Strzelecka 31.
m. 11. dzdz 95 743
Przecznica
6 mieszkanie 7 niekrepujący -
frontowy, soneczny, lazienka
elektryczność telefon. dzdz 95 721
Soneczny
elektryczność z utrzymaniem lub
bez. Siemkiewicza 7 m. 10.
zdz 95 724
Soneczny
pokój. Kopernika 3 m. 5.
zdz 95 847
Elegancki
niekrepujący wynajme. Skarbo-
wa 20 m. 8. dzdz 95 726
Mały
przechodni niekrepujący Mlyń-
ska 3 mieszkanie 11. dzdz 95 707
Pokój
elektryczność lazienka. Stroma 6
mieszkanie 16. dzdz 95 801
Józefa
9 - 8 dwuosobowy - malżeń-
stwu. dzdz 95 813
Pokój
wspólny panu. Marszałka Focha
36 mieszkanie 14. dzdz 95 812
Kantaka
5 mieszkanie 8 jedno - dwuosobo-
wy. dzdz 95 826
Józefa
9 a mieszkanie 6. dwuosobowy
inteligencji. dzdz 95 825
Ciepły
tani 27 Grudnia 19 Strzelecka.
zdz 95 824
Jedno
dwuosobowy. Wielka 18 - 14.
zdz 95 823
Solidnemu
panu. Ogrodowa 19 m. 3.
zdz 95 859
Dwuosobowy
lub malzeństw Łakowa 16 m. 9
zdz 95 853
Podgórna
2/3 mieszkanie 6 dzdz 95 852
Dwuosobowy
jednosobowy Mlyńska 12 - 4.
zdz 95 851
Elegancki
duzy, ciepły zaraz. Poczta 21.
m. 4. dzdz 95 849

Soneczny
czysty, ciepły elektryczność la-
zienka Prusa 20 m. 8.
zdz 95 725
20.-
pokój Grobla 19 - 12. dzdz 95 846
Pokój
Półwiejska 8 m. 6. dzdz 95 845
Niekrepujący
Łakowa 21 m 19 dzdz 95 844
Wolny
Matejki 66 m 8. dzdz 95 841
Pokój
Aleje Marcinkowskiego 6. Nowak
zdz 95 838
Skromny
i wspólny pani. Zielona 7 parter
podwórzu. dzdz 95 836
Centrum
2 osobowy. Romana Szymańskie-
go 4 - 6. dzdz 95 835
Malzeństw
umeblowany kuchnia. Dąbro-
wskiego 98. m. 9. dzdz 95 954
Pokój
Strzałowa 3. - 1. dzdz 95 952
Dwuosobowy
jedno (utrzymaniem). Półwiej-
ska 2. - 6. dzdz 96 018
Pokój
wolny. Piotra Wawrzyniaka 24.
m 7. dzdz 96 017
Mickiewicza
34 m. 5 elegancki czysty cie-
pły. elektryczność. centrale. -
zdz 96 014
Pokój
frontowy. osobne wejście elek-
tryczność. Popliński-ch 8 a. m. 3.
zdz 96 008
Podgórna
2 a. - 9. utrzymanem - bez.
zdz 96 007
Wierzbicice
30 m. 4. frontowy. jednego.
wzrl. dwóch. dzdz 96 006
Romana
Szymańskiego 9. m. 9.
zdz 96 004
Prózn
frontowy samotnej Plekary 8.
mieszkanie 11. dzdz 96 003
Ciepły
3 Maja 5. m. 13. dzdz 95 997
Pokój
ciepły soneczny solidnemu panu
od 15 grudnia Sw Marcin 64. -
m 11. dzdz 95 785
Dwuosobowy
obiadami Plekary 18 m. 6.
zdz 95 770
Dobre
umeblowany elektryczność Nowy
Rynek 14/15 m. 10. dzdz 95 772
Dworcu
pokój Focha 27 front II Syn-
piewska dzdz 95 834
Niekrepujący
Rybaki 12 - 24. dzdz 95 833
Romana
Szymańskiego 9 mieszkanie 7.
zdz 95 832
Na biuro
jeden lub dwa umeblowane po-
koje. telefonem wydzierżawie. -
Marcin 66/67. mieszkanie 7.
zdz 95 870
Panu
Mickiewicza 11. III. prawo.
zdz 95 869
Pokój
Józefa 9. m. 10. dzdz 95 866
Skarbowa
7. m. 10. dzdz 95 865
Elegancki
łaczne. Cieszkowskiego 8. m. 9.
zdz 95 951
Pokój
pokój tania. Śniadeckich 4. m. 9
zdz 95 948
Śródmiście
Garncarska 2 m. 8.
zdz 95 944
Gołębia
4 - 4. dzdz 95 943
1-2
Plac Działowy 4 m. 1.
zdz 95 937
Dwuosobowy
Wierzbicice 39a - 10.
zdz 95 934
Pokój
prózn. centralnem ogrzewaniem
od 1 z pełnem utrzymaniem. -
Słowackiego 18 m. 1.
zdz 95 932
Ciepły
panów. Focha 76 m. 5.
zdz 95 931
Trzyosobowy
dwuosobowy. Kozia 23. II.
zdz 95 927
Pokój
Woźna 18. m. 9 dzdz 95 926
Elegancki
fortepianem. ewentl. salonikiem
osobom na stanowisku. Rataj-
czaka 9. m. 1. dzdz 95 907
Elegancki
jedno - dwuosobowy utrzyman-
niem. Ratajczaka 11a. m. 102
zdz 95 924
Pokój
soneczny. umeblowany. na jedna
lub dwie osoby. centr. ogrzewa-
nie. elektryczność. telefon. Jasna
10. m. 4 dzdz 95 922

1
2-osobowy. Działnijskich 10 m.
zdz 95 920
Ladny
pokój. Długa 13 m. 8.
zdz 95 916
Pokój
jedno - dwuosobowy Matejki 6
m. 6 dzdz 95 901
Pokój
dobrze umeblowany od zaraz. -
Plac Nowomiejski 10 a m. 8.
zdz 95 983
Pokoik
panu - pani - malżestwu Po-
znańska 27 m 6 front.
zdz 95 986
Pokój
pokoik. Słowackiego 39 - 9
zdz 95 987
Skarbowa
16 m. 3 jedno - dwuosobowy
zdz 95 982
Dobrze
umeblowany spokojny. Plekary
9-2. dzdz 95 981
Dwuosobowy
albo malzeństwo Półwiejska 28.
I. prawo dzdz 95 978
Pokój
Pocztowa 28. m. 6. dzdz 95 977
Pokoje
z osobnym wejściem i pokój z for-
tepianem i balkonem oba ume-
blowane z elektrycznością. Da-
browskiego 56 m. 6 I pietro.
zdz 95 976
Ladny
Jackowskiego 13 - 3. dzdz 95 971
Pokoik
piecem niekrepujący. Wierzbicie-
rzy 4665
Niekrepujący
frontowy, ciepły srodmiście 1-2
osób Zielona 3 mieszkanie 6.
zdz 95 967
Pokój
wynajme Sw. Marcin 16/17 m. 9
zdz 95 965
Dwuosobowy
soneczny. Kraszewskiego 9 a. I.
zdz 95 963
Pokój
Wielka 17. m. 14. dzdz 95 962
Pokoik
Dąbrowskiego 36 - 7 dzdz 95 957
Zielona
6 m. 4. dzdz 95 956
Jedno-
dwuosobowy frontowy lazienka.
elektryczność utrzymaniem. -
Kwiatowa 4 m. 6. dzdz 95 956
Centrum
pokój dla 2 panow zaraz. Pod-
górna 14. m. 1 dzdz 95 913
Śniadeckich
21. m. 5. dwuosobowy.
zdz 95 906
Klatki
schodowej. elektryczność. Zupań-
skiego 21 - 10. dzdz 95 903
Pokój
panienkom. Nowy Rynek 4. 24.
zdz 95 904
Elegancki
niekrepujący. telefon. Grudnia
10 - 2. dzdz 95 900
Malżestwu
utrzymaniem telefon 17-69. Ogro-
dowa 5. m. 6. dzdz 95 894
12. SZUKA POKOJU
Malżestwu
poszukuje skromnego pokoiku z
posiela używaniem kuchni. Oferty
Kurjer Poznański dzdz 95 796
Pokoju
umeblowanego czystego cieplego
niekrepującego możliwie w srod-
miściu od 1 I. 34 dla pana po-
szukuje. Oferty z podaniem ceny
do Kurjera Poznańskiego
zdz 95 602
Pokoju
do 30 z kawa w srodmiściu. -
Oferty Kurjer Pozn. dzdz 95 604
Dwuosobowego
pokoiu umeblowanego w okolicy
Starego Rynku poszukują War-
szawiani. Oferty Kurjer Po-
znański dzdz 95 746
Inteligentna
panienka skromnego u starszej
subtelnej pani Oferty Kurjer
Poznański dzdz 95 828
Poszukuje
ladnie umeblowanego pokoju nie-
wyzej II pietra w okolicy Zamku
Oferty Kurjer Poznański
zdz 95 783
2 pokoje
umeblowane (lazienka) poszuki-
wane. Oferty Kurjer Poznański
zdz 95 788
Pokoju
bez utrzymania sonecznego -
srodmiściu pani do II pietra.
Oferty Kurjer Poznański
zdz 95 790
Pokoju
wiekszego, czystego, względnie
dwóch mniejszych z łózkami po-
siela używaniem kuchni. centr.
malżestwo na stale możli-
wie u samotnej osoby Oferty
cena „Par“ Aleje Marcinkow-
skiego 11 pod 58 50
Pg 6239-58 50
Pan
poszukuje niekrepującego z cen-
tralnem, elektrycznością od 15
bm. Oferty Kurjer Poznański
zdz 95 896

Klatki
mifego, cieplego umeblowanego.
Oferty Kurjer Pozn dzdz 9 5855
Studentka
szuka pokoju na Jezycach w po-
blizu Uniwersytetu od 8. I. Oferty
Kurjer Poznański dzdz 95 902
14. DZIERŻAWY
Dzierżawy dwieście dwa-
dzieścia morg 4 500
cztery sta
morg 600 sześćset morg 5 000 -
czterdzieścimerkowe ogrodnictwo
Poznanu 2 000 wydzierżawy. No-
wak Poznań. Kramarska 15. te-
lefon 16-39 dzdz 95 742
Piekarnie
wydzierżawie zaraz od właście-
la. Złozzenia Agencja Kurjera
Poznańskiego Sieraków. ng 7123
15. LETNISKWA
I UZDROWISKA
Sanatorium
„Sanato“ Iwonicz
Podkarpace Dra Aleks. ew. cza.
(Choroby stawow kości, gruczol-
ow (reumatyzm gruźlica) Ka-
niele na miejscu. Staranne lo-
czenie Ceny znacznie zmniej-
szone. Prospekty za przyczkiem 30 zr.
ng 6301
Zakopane
„Mohylanka“ pokoje utrzyma-
niem 5-6 zł obok teren sanec-
kowy narciarski. dzdz 95 159
Zakopane
„Siemianówka“ blisko stadionow
sporowych pokoje jasne cenie
kuchnia wykintna Pod zarza-
dem Marji, Stidlowej. ng 7123
16. OSOBISTE
Za
długi mego meza Stanisława Bu-
dno nie odpowiam. Helena
Budna. dzdz 95 871
Bezimienna
czekam. Kit dzdz 95 939
Osoby
n'zszace anonimowo podpisane A. K.
oraz Obserwator prosze podac
adresy i szczegoly. Zapewniam
nagrade oraz dyskrecje. Kurjer
Poznański dzdz 95 912
21. ZGUBV
Zaginęły
weksle oznaczone numerami: 275
na zł 2 000 platne w dniu 16 mar-
ca 1934 r. 276 na zł 700 platne
w dniu 16 marca 1934 r. akcept
Adolf hr. Bniński Gultowy -
Ostrzegam, przed nabyciem takow-
ych, ponieważ poczynieniem kroki
uniemożliwienia tychże dzdz 95 796
22. ROZMAITE
Akuszerka
Kleinwächtelowa Poznań. centr.
ulica Romana Szymańskiego
go 2 pierwsze pietro. lewo drugi
dom od placu Swietokrzyskiego
zdz 92754/6
Niebywała
okazja
Gwiazdkowa
plaszczce lekarskie,
plaszczce ochronne,
biale i kolorowe. far-
tuchy, jaczki reżnic-
kie i cukiernicze po-
leca po cenach fa-
brycznych Fabryka
Bielizny, Dom Płoc-
ien, J. Schubert,
Wroclawska 8.
Pg 5862-48,61
Futra
najnowsze modele, blamy, lisy
oraz różne skóry kupuje sie naj-
taniej w magazynie futer St.
Piotrowski, Poznań. Szkolna 9.
dg 2002
Siostra
nielegniarka żona inwalidy wo-
jennego wykonuje wszelkie prace
u chorych i połoznie, między in-
nem stawianie baniek nagrzu-
wania Bira zastrzyki itp. Złoz-
zenia Poznań ul. Dąbrowskiego
56 mieszkanie 9. dzdz 95 793/9
Apteki
malomiejska w Włkp., blisko
wielkiego miasta, zamieniam na
równy obiekt na Pomorz lub
Slasku. Oferty pod zdz do Kur-
jera Poznańskiego dzdz 94 845
Sułicki, Kramarska 17
nar. Rynkowej - Futra
kolnierze, kurtki, mufki wszelkie
przeróbki wykonuje elegancz-
nie. dzdz 96 015
Pracownia
Gorszew
„Wanda“
Gorsety na miare,
Gorsety gotowe -
Pasy do ciazy -
Paseczki sportowe,
Biustonosze wszel-
kiego rodzaju. Re-
paracje gorszew.
Ratajczaka nr 97
parter zdz 95 842
Poszukuje
sie koncesji w wyszynkowej na Po-
znanu Złozzenia do biura Gen.
Sekretariatu Związku Restaura-
torów. sw. Marcin 44 Hotel Bri-
tania. dzdz 95 756
Ciela
swedenie oraz wszelkiego rodza-
ju wyrzuty skórne usuwa krem
Lam-Age (z kugutkiem). Ideal-
ny nieszkodliwy kosmetyk usu-
wający wady naskórka. ng 4513

niebywała okazja gwiazdkowa
plaszczce lekarskie,
plaszczce ochronne,
biale i kolorowe. far-
tuchy, jaczki reżnic-
kie i cukiernicze po-
leca po cenach fa-
brycznych Fabryka
Bielizny, Dom Płoc-
ien, J. Schubert,
Wroclawska 8.
Pg 5862-48,61
Futra
najnowsze modele, blamy, lisy
oraz różne skóry kupuje sie naj-
taniej w magazynie futer St.
Piotrowski, Poznań. Szkolna 9.
dg 2002
Siostra
nielegniarka żona inwalidy wo-
jennego wykonuje wszelkie prace
u chorych i połoznie, między in-
nem stawianie baniek nagrzu-
wania Bira zastrzyki itp. Złoz-
zenia Poznań ul. Dąbrowskiego
56 mieszkanie 9. dzdz 95 793/9
Apteki
malomiejska w Włkp., blisko
wielkiego miasta, zamieniam na
równy obiekt na Pomorz lub
Slasku. Oferty pod zdz do Kur-
jera Poznańskiego dzdz 94 845
Sułicki, Kramarska 17
nar. Rynkowej - Futra
kolnierze, kurtki, mufki wszelkie
przeróbki wykonuje elegancz-
nie. dzdz 96 015
Pracownia
Gorszew
„Wanda“
Gorsety na miare,
Gorsety gotowe -
Pasy do ciazy -
Paseczki sportowe,
Biustonosze wszel-
kiego rodzaju. Re-
paracje gorszew.
Ratajczaka nr 97
parter zdz 95 842
Poszukuje
sie koncesji w wyszynkowej na Po-
znanu Złozzenia do biura Gen.
Sekretariatu Związku Restaura-
torów. sw. Marcin 44 Hotel Bri-
tania. dzdz 95 756
Ciela
swedenie oraz wszelkiego rodza-
ju wyrzuty skórne usuwa krem
Lam-Age (z kugutkiem). Ideal-
ny nieszkodliwy kosmetyk usu-
wający wady naskórka. ng 4513

Strojenja
reparacje fortepianów, fachowo.
tanie. Filecki, Kreta 7 — 1.
Pg 5 918-48.131

**Obrazy olejne, portrety
reklamy, oprawa**
obrazów wykonuje najtaniej —
Grobla 1a, skład. dz 2492

23. OŻENKI!

Panna
lat 27 z prowincji zgrabna bardzo
gospodarna posiada 3 tysiące
i meblowanie 3 pokoje wyjdzie
zamaż za urzędniczka państwowego
lub kierownika szkoły na wsi.
Zgłoszenia do Kurjera Poznań-
skiego zdg 95 667

Poznam
inteligentna przystojna panne —
cel matrymonialny Oferty Kur-
jera Poznańskiego zdg 95 861

TEATRY

Poznań, środa, 13. 12.
TEATR POLSKI: Dziś —
„Moja panna mama”.
Czwartek, 14. 12. „On i je-
go sobowtór”.

TEATR WIELKI (Opera):
Dziś: „Fatinica”.
Czwartek, 14. 12. „Tosca”
gościnnie występ tenora
Norberta Ardelli.

Piątek, 15. 12. „Kryśka
Leśniczanka”.
Sobota, 16. 12. „Così fan
tutte”.
Niedziela, 17. 12. „Kryśka
Leśniczanka”.

TEATR NOWY: Dziś —
„Szczęście w domu”, wy-
stęp Jadwigi Zaklickiej.
Czwartek, 14. 12. „Szczę-
ście w domu”, występ
Jadwigi Zaklickiej.

Piątek, 15. 12. „Szczęście
w domu”, występ Jadwi-
gi Zaklickiej.

Bydgoszcz, czwartek, 14. 12.
TEATR MIEJSKI: „Grand
Hotel”.
Piątek, 15. 12. w Bydgosz-
czy przedstawienie zawie-
szone, w Grudniadzu —
„Grand Hotel”.

**KINO „Sfinks”
Jan Kienura**
w najcudniejszym filmie „Zdobyc
Cie musze” śpiewa „Signorina”.
„Ninon uśmiechnij się” oraz
„Aide” zdg 95 340

**Kino „Odeon”
Brygada Helm w filmie
Demon Miłości**
jeszcze tylko kilka dni
porty. 771

**Kino „Sfinks”
Jan Kiepur**
śpiewa polskie najcudniejsze pie-
senki w arcyfilmie „Zdobyc
Cie musze”.
dąby swoim amatorem kinowym
przedstawienie na wsi. Oferty
Kurjera Poznańskiego zdg 95 961

27 SZUKA PRACY
Ogłoszenia do 30 słów dla poszu-
kujących posady w tej rubryce
obliczamy po jednej trzeciej cenie
drobnych.

Panienska
z dobrej rodziny szuka posady do
dzieci za małym wynagrodzeniem
Oferty Kurjera Poznańskiego
zdg 95 109

100
dam za wyrobienie posady inkasa-
renta woznego lub w przedsię-
biorstwie handlowym. Kaucja
Oferty Kurjera Poznańskiego zdg 95 425

1 000 kaucji
stawie za posadę w przedsiębior-
stwie handlowym Oferty Kur-
jera Poznańskiego zdg 95 426

Przyjmę
posadę dom handlowego br. kolon-
jalnej względnie woznego re-
gistratora, stróża lub portjera.
Łaskawe zgłoszenia F. Przyby-
łowicz, Kilińskiego 2 zdg 95 512

Służąca
do wszystkiego z gotowaniem.
uczciwa pracowita szuka pracy
od zaraz, wymagania skromne.
Oferty Kurjera Poznańskiego
zdg 95 439

Pielegniarka
egzaminowana z dłuższą prakty-
ką poszukuje posady od 15. 1.
34. do niemowlęcia połącznie lub
do pielęgnacji osób chorych. —
Oferty Kurjera Poznańskiego
zdg 95 590

Rządca
gospodarczy 16 lat praktyki, ka-
waler, z dobrym poleceniem po-
sada pierwszorzędne świadectwa
oprawy gleby hodowle wenta-
rza obory zarodowej, prowadze-
nie książek gospodarczych, solet-
wa poszukuje posady od 1 stycz-
nia 1934 lub później. Zgłoszenia
Kurjera Poznańskiego zdg 95 588

Nauczycielka
wychowawczyni, dobrymi świad-
ctwami szuka posady od stycz-
nia. Blizsze informacje firma
„Irys”, św. Marcina 8,
zdg 94 967

Sprzątania
schodów szklanymi Oferty Kurjer
Poznański zdg 95 821

Bankowiec
na stałym stanowisku, dobrze sy-
tuowany poszukuje znajomości z
miłą inteligentną i muzykalną
panią do lat 26 w celu matrymo-
nialnym Zgłoszenia Kurjer Poz-
nański zdg 95 514

Dla brata
mego, dyplomowanego inżyniera
chemii, 35-letniego, zdrowego o
prawym charakterze poszukuje
odpowiedniej partnerki matrymo-
nialnej, panny przystojnej, z dobrego
domu, wiek 26-30, która by mu
dopomogła w uruchomieniu re-
ntownej fabryki chemicznej. Po-
ważne oferty z fotografiami za-
zwrotem, dyskrecją zapewniona.
Gdynia, Skwer Kościuszki 12,
mieszkanie 5. ng 7 055

25. MUZYKA

Fortepiano
dobrego poszukuje, dom kultural-
ny wynajmie. Oferty Kurjer
Poznański zdg 95 727

Pianista
akordionem potrzebny. Adres
Kurjer Poznański zdg 95 867

Kwartet
zrany lub trio od stycznia wolny
Oferty pod „Kwartet”. Biuro
Ogłoszeń Bydgoszcz, Dworcowa
54. ng 7127

Lekcje
fortepiano dla dzieci, dorosłym
rutynowana nauczycielka 3-6.
Portepiano do 4 w czeń.
zdg 95 897

Strojenja
fortepianów, fachowo. Dryczas
Podgórna 10a. zdg 95 886

26. ROZRYWKA

**Kino „Sfinks”
Jan Kienura**
w najcudniejszym filmie „Zdobyc
Cie musze” śpiewa „Signorina”.
„Ninon uśmiechnij się” oraz
„Aide” zdg 95 340

**Kino „Odeon”
Brygada Helm w filmie
Demon Miłości**
jeszcze tylko kilka dni
porty. 771

**Kino „Sfinks”
Jan Kiepur**
śpiewa polskie najcudniejsze pie-
senki w arcyfilmie „Zdobyc
Cie musze”.
dąby swoim amatorem kinowym
przedstawienie na wsi. Oferty
Kurjera Poznańskiego zdg 95 961

27 SZUKA PRACY
Ogłoszenia do 30 słów dla poszu-
kujących posady w tej rubryce
obliczamy po jednej trzeciej cenie
drobnych.

Panienska
z dobrej rodziny szuka posady do
dzieci za małym wynagrodzeniem
Oferty Kurjera Poznańskiego
zdg 95 109

100
dam za wyrobienie posady inkasa-
renta woznego lub w przedsię-
biorstwie handlowym. Kaucja
Oferty Kurjera Poznańskiego zdg 95 425

1 000 kaucji
stawie za posadę w przedsiębior-
stwie handlowym Oferty Kur-
jera Poznańskiego zdg 95 426

Przyjmę
posadę dom handlowego br. kolon-
jalnej względnie woznego re-
gistratora, stróża lub portjera.
Łaskawe zgłoszenia F. Przyby-
łowicz, Kilińskiego 2 zdg 95 512

Służąca
do wszystkiego z gotowaniem.
uczciwa pracowita szuka pracy
od zaraz, wymagania skromne.
Oferty Kurjera Poznańskiego
zdg 95 439

Pielegniarka
egzaminowana z dłuższą prakty-
ką poszukuje posady od 15. 1.
34. do niemowlęcia połącznie lub
do pielęgnacji osób chorych. —
Oferty Kurjera Poznańskiego
zdg 95 590

Rządca
gospodarczy 16 lat praktyki, ka-
waler, z dobrym poleceniem po-
sada pierwszorzędne świadectwa
oprawy gleby hodowle wenta-
rza obory zarodowej, prowadze-
nie książek gospodarczych, solet-
wa poszukuje posady od 1 stycz-
nia 1934 lub później. Zgłoszenia
Kurjera Poznańskiego zdg 95 588

Nauczycielka
wychowawczyni, dobrymi świad-
ctwami szuka posady od stycz-
nia. Blizsze informacje firma
„Irys”, św. Marcina 8,
zdg 94 967

Sprzątania
schodów szklanymi Oferty Kurjer
Poznański zdg 95 821

Młoda
Inteligentna Niemka z dobrego
domu poszukuje posady w dobrej
rodzinie polskiej — najchętniej
na wsi — celem wydoskonalenia
sie w konwersacji polskiej. Wza-
mian udzieli nauki niemieckiego.
Łaskawe zgłoszenia Leyde, Poz-
nań Libelta 4. zdg 95 767

Poszukuje
posługi. Oferty Kurjer Pozn. —
zdg 95 822

Ekonom
lat 35 13 lat praktyki dobrymi
świadectwami poleceniami poszu-
kuje stałej posady zaraz lub od 1.
Oferty Kurjer Poznański
zdg 95 739

Lekarz
praktyka poszukuje zastępstwa
zaraz później. Dn D Poznań ul.
Bukowska 31. m 11. zdg 95 776

Rolnik
rutynowany energiczny trzynasto-
letnia praktyka, pierwszorzędne
polecenia poszukuje posady. Zelo-
szenia Kurjer Poznański
zdg 95 777

Ekspedjentka
składni kolonialnego, cukierków
poszukuje posady zaraz. Oferty
Kurjer Poznański zdg 95 807

Wieloletni dyrektor
oddziału dużego banku poważne
referencje poszukuje zaufanego
odpowiedzialnego stanowiska w
solidnym przedsiębiorstwie han-
dlowym przemysłowym, firmie
eksploatacyjnej lub administracji —
Oferty do ekspedycji Kurjera
Poznańskiego pod zdg 95 816

Poszukuje
posługi. Oferty Kurjer Poznański
zdg 95 839

Urzędnik gospodarczy
młodszy podoficer żandarmerji —
kwalifikacjami prima referencje
szuka posady od dyspozycji każ-
dego czasu Oferty Kurjer Pozn. —
zdg 95 761

Mistrz ceglarski
z chlubnymi świadectwami na ży-
wienie, gwarancja poszukuje po-
sady. Oferty Kurjer Pozn. —
zdg 95 611/2

Skromna
pracowita przyjmie posadę do
dzieci, ze szczeniem, najchętniej
na wsi. Oferty proszę do Kurje-
ra Poznańskiego zdg 95 875

Gospodyni
inteligentna szuka posady. Oferty
Kurjer Poznański zdg 95 745

Dziewczę
do dzieci poszukuje posady Oferty
Kurjer Poznański zdg 95 747

Dziewczyna
do dzieci wszelkich prac zaraz.
Oferty Kurjer Pozn. zdg 95 750

Werkmistrz stolarski
na meble i budowlę poszukuje
pracy. Oferty Kurjer Poznański
zdg 95 752

Gorzelany
długoletni praktyk z prawem pe-
denza poszukuje posady na trzy
miesiące samotny lat 45. Poz-
nań ul Rybaki 14 — 12 Kir-
hiet. zdg 95 596

Samotny
dobry robotnik kaucja szuka po-
sady. Oferty Kurjer Poznański
zdg 95 938

Fryzjer
męski starszy zaraz poszukuje
posady Oferty Kurjer Poznański
zdg 95 972

Dziewczyna
uczciwa poszukuje posady od ra-
no do godziny 4 lub 5 po poł. —
Zgłoszenia do Kurjera Poznań-
skiego rg 4059

Gospodyni - kucharka
szuka posady. Oferty Kurjer Poz-
nański zdg 95 906

Dla syna
lat 17 poszukuje nauki piekar-
stwa, cukiernictwa najchętniej
prowincji. Zgłoszenia Kurjer
Poznański zdg 95 899

Poszukuje
posługi z gotowaniem. Zgłosze-
nia Kurjer Poznański zdg 95 895

Szukam
posady do wszystkiego, skrom-
nym gotowaniem do małej rodzi-
ny zaraz. Oferty Kurjer Pozn.
zdg 95 892

Gospodyni
kucharka, wiek średni, z dobrą
praktyką, pracowita, zaufana —
szuka zaraz lub 1 stycznia posady
na majątek. Zgłoszenia Kurjer
Poznański zdg 95 888

Krawczydni
dobra, tania szuka posady w
dom. Oferty Kurjer Poznański
zdg 2 568

Leśnik
lat 34. 16 lat praktyki, obznajmo-
ny we wszelkich galezjach, leś-
nictwa bardzo energiczny, dobry
technik drzewników, kłusownik-
ków, zamierzony hodowca, zwię-
żony bałanów poszukuje po-
sady od 1 kwietnia 1934. Kaucja.
Oferty Kurjer Pozn. zdg 95 589

Poszukuje
posady dobrem gotowaniem do
wszystkiego Oferty Kurjer Pozn.
zdg 95 671

Sierota
poszukuje posady z praniem lub
bez Oferty Kurjer Poznański
zdg 95 452

Dziewczyna
nawskros ucziwa dobre świadec-
twa i coskolwiek gotowaniem —
przyjmie posadę do wszystkiego
lub do dzieci wolna od każdej
chwili Zgłoszenia Kurjer Pozn.
zdg 95 643

Panna
uczciwa, pracowita szuka posady
ze szczeniem lub bez Oferty Ku-
rjer Poznański zdg 95 636

Krawcowa
kuśnierka w dom 2. — dziennie
szuka pracy Oferty Kurjer Pozn
zdg 95 719

Maszynistka
młodsza szuka posady za małym
wynagrodzeniem Oferty Kurjer
Poznański zdg 95 480

Radjoaparaty
wszystkich marek przerabiam i
naprawiam fachowo, najtaniej.
Poszukuje pracy. Reparatcja słu-
chawek Kanafowa 4 m 10.
zdg 95 495

Ekspedjentka
kaucja, poszukuje posady do cu-
kierki lub restauracji Oferty
Kurjer Pozn. zdg 95 551

Szukam
posady jako wózni inkasenta za
złożeniem kaucji 300 zł. Oferty
Kurjer Poznański porty 770
zdg 95 581

Inteligentna
panna 26 sympatyczna, naw-
skros ucze wca w dokładną znaj-
omością książkowosci, korespon-
dencyj gotowaniu, piekarni-
ctwie szuka posady sekretarki,
towarzyszki lub podobnej. Miej-
scowosc obojetna, wymagana
skromne. Oferty Kurjer Pozn.
zdg 95 424

Kowal - szofer
poszukuje posady jako kawaler
od zaraz lub później Oferty Ku-
rjer Poznański zdg 95 532

Fryzjerski
pomocnik celem dozenia ondu-
lacji poszukuje posady za mniej-
szym wynagrodzeniem. Oferty
Kurjer Poznański zdg 95 458

Posługaczka
szuka pracy Oferty Kurjer Poz-
nański zdg 95 525

Szofer
służący obeznany centralnem og-
rzewaniem światłem elektrycz-
nym, długoletnia praktyka, do-
brnie świadectwami i polecenia-
mi obejmie posadę zaraz lub 1. 1.
34 Zajdel Poznań Szwajcarska
23 zdg 95 441

Stenotypistka
stenografia polska szuka posady.
Zgłoszenia Kurjer Poznański
zdg 95 446

Gospodyni
kucharka w średnim wieku, szu-
ka posady samodzielnej od 15.
Oferty Kurjer Pozn zdg 95 673

Dziewczyna
poszukuje posady z coskolwiek
gotowaniem od 15. 12. 33 r. Oferty
Kurjer Poznański zdg 95 412

Ogrodnik
donaty, bezdzietny kilkoletnia
praktyka obeznany z wszelkimi
galeziami ogrodnictwa w kaciar-
stwie, warzywnictwie, szkół-
karstwie, bartnictwie, który pracu-
wał w wiekszych ogrodach w
Polsce i Niemczech, posiadający
dobre świadectwa poszukuje po-
sady. Łaskawe zgłoszenia Ku-
rjer Pozn. zdg 95 283

Biegła maszynistka
inteligentna, młoda przyjmie po-
sade stała lub rodzinowo, dobre
świadectwa, wymagania skrom-
ne. Oferty Kurjer Poznański,
zdg 95 517

Na tanie źródło
zakupu radjospzretu i
przyborów gramofonów i
płyt, aparatów foto-
graficznych i przybo-
rów fotogr. i elektrycz-
nych p. p. dowól. Ba-
terie anodowe „Emka”
w cenie: 150 wolt —
15.90, 120 wolt 11.90, 100
wolt 9.90, 90 wolt 7.90
60 wolt 5.90.
Lampy Philipsa A 400
— 10. — zł. A 415 —
12.50 zł. B. 406 —
12.50 zł.
Baterie wysyłamy na
całą Polskę za dołącze-
niem 1 zł. zalicz. poczt.
To wszystko w „LENKI”
— wobec czego
wszyscy do „LENKI”
wł. L. Włodarczykówna.
Poznań, św. Marcina 34.
naprzeciw ul. Gwarnej
Naprawa słuchawek —
Modernizacja aparatów
ładownia akumulo-
rów.
Pg 5 430-40.87

Nauczyciel
dobry metodyk 6 lat praktyki,
przyjmie posadę nauczyciela do-
mowego. Może pełnić równocze-
śnie inną funkcję. Zgłoszenia do
Kurjera Poznańskiego pod
zdg 95 630

Kowal
maszynista-szofer, kawaler, obez-
nany maszynami parowymi, rol-
niczymi szuka posady zaraz lub
później. Oferty Kurjer Pozn
zdg 95 390

Malarz
pokojuowy z długoletnią praktyką.
Inwalida wojenny poszukuje pra-
cy. Wykonuje wszelkiego rodzaju
malowanie w zakresie wchodzące
ju prace w zakresie wchodzące
malowanie klatek schodowych
lub, renowowanie i klejenie i kle-
dzenie nowego po cenach baido
przystępnych Łaskawe zgłosze-
nia uwrzasza Towarzystwo Poju-
cy Inwalidom Wojennym, Poz-
nań ul. Kozia 8, pokój 5, telef.
29-94 zdg 95 528/9

Stangret - kawalerzysta
dobry nielegniarz trzody, lat 37 z
małą rodziną poszukuje posady
od nowego roku lub 1 kwietnia
1934. Łaskawe oferty Kurjer
Poznański zdg 95 501

Inteligentny rolnik
lat 32 bardzo pracowity uczywi
energiczny, znający wszechstron-
nie rolnictwo, poszukuje zrocia
w majątku jako pomocnik gospo-
darski, początkowo za utrzyma-
nie J. Janota Adomaryn poczta
Dubrowa (Wileński) zdg 94 843

Początkująca
biuralistka poszukuje posady —
Oferty Kurjer Poznański
zdg 95 490

Nauczycielka
wychowawczyni doskonale pole-
cana przyjmie posadę do dzieci
od 5-10 lat, Matejki 60 mieszka-
nie 8 zdg 95 398

28 WOLNEMIEJSKA

Ekspedjentkę
młoda, przystojna z branży cu-
kierniczej, biek-rkiej, obeznana
z Ekspressem Warunki z fotogra-
fija do Kuriera Pozn. nr 7104

Gorzelany
z prawem palenia kawaler sezo-
nowo potrzebny Majetnośc Rząd-
kowo, poczta Kaczory zdg 95 791

Fryzjer
damski - męski (fryzjerka) po-
trzebni stała zaraz Oferty po-
daniem warunków Kurjer Pozn.
zdg 95 729

Ekspedjentka
branży kolonialnej bieżąca potrzeb-
na tylko na Święta Oferty Ku-
rjer Poznański zdg 95 730

Przychodnia
panienka do dzieci 6-12 lat —
Fredry 12. m. 8. zdg 95 732

Szofer - mechanik
Ford 27 kaucja 300 — Złazsac
Mostowa 33 suterena lewo
zdg 95 805

Potrzebny
inkasent za złożeniem 300 zł. —
Oferty Kurjer Poznański
zdg 95 848

Dziewczyna
do lat 18 ucziwa poleceniami
potrzebna do wszystkiego. —
Pólna 18. mieszk. 5 zdg 95 955

Fryzjerka
i fryzjer. Kwiatowa 1.
zdg 96 023

Służąca
restauracyjna, dobrze polecona,
potrzebna od zaraz. Restaurac-
cja Pasaż, Fr. Ratajczaka 15.
zdg 96 019

Posadę
dobrze płatna może otrzymać kil-
ka osób w charakterze propa-
gandzistów (stek) Praca nietrud-
na sta. specjalne zdolności nie-
konieczne. Zgłoszenia osobiste
Plac Wolności 3. m. 8. od 11-1
i 4-6. Pg 6231-50 46

OBUWIE hurtownie i deta-
listniej każdy z PP kupuje w chrześ-
cijańskiej St. Jakubowski, Centrala:
firmie: St. Jakubowski, Poznań,
St. Rynek 91, wejście z ul. Wronieckiej
Oddz: Centrala Obuwia, Kramarska 19 20
Firma przyjmuje asygnaty „Kredyt”.
dg 2 369

Humor zagraniczny

Dziwne wymagania.
— Niech pan spocznie, pogadamy...
(Judge — N. Jork). S. F.

Dziewczyna
wierna, pracowita gotowaniem,
dom lepsz. Szulcowa Kreta 7,
m 9. zdg 96 016

Fryzjerka
dobra sila pensja 50 zł mies. po-
trzebna zaraz. K. Nowacki, Szw-
rzędz Rynek 38 zdg 95 751

Ogrodnik
od zaraz potrzebny. Kazimierz
Baranowski Rataje ul Wioślar-
ska. zdg 95 784

Panienska
Strzelecka 5 Restauracja
zdg 95 789

Kto
pożyczy 300 zł otrzyma stałą pra-
ce Pracownia skarpetek, Kra-
szewskiego 9a, podwórzu
zdg 95 760

Kilku
panów powyżej lat 24 z dobrą
wymową przyjmujemy do humani-
tarnej pracy za dobrem wynag-
rodzeniem. Praca stała dla
pilnych predki awans Zgłoszenia
osobiste czwartek godzina 11-1.
Ratajczaka 17 m 5
zdg 95 873

Fryzjerka
potrzebna W dna